

แบบการเรียนของนักศึกษาวิทยาลัยครูโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา

18 ต.ค. 2535

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา

กันยายน 2534

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบการเรียนของนักศึกษาวิทยาลัยครู ไปรณกรมวิชาสังคมศึกษา

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา

กันยายน 2534

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาเปรียบเทียบแบบการเรียนแบบต่าง ๆ ของนักศึกษาวิทยาลัยครูโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และลักษณะที่อยู่อาศัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาในวิทยาลัยครูที่เปิดสอน โปรแกรมวิชาสังคมศึกษาชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2533 จำนวน 223 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามการเรียนของนักศึกษา ซึ่งประกอบด้วยแบบการเรียน 5 แบบคือ แบบอิสระ แบบนั่งพา แบบหลักเลียง แบบร่วมมือ และแบบแข่งขัน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าเอฟสำหรับเปรียบเทียบแบบการเรียนของนักศึกษาวิทยาลัยครูโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา จำแนกตามตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และลักษณะที่อยู่อาศัย

ผลการศึกษาค้นคว้าที่สำคัญมีดังต่อไปนี้

1. นักศึกษาวิทยาลัยครูโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา มีแบบการเรียนแบบร่วมมือ อยู่ในระดับมาก และมีแบบการเรียนแบบอิสระ แบบนั่งพา แบบหลักเลียง แบบแข่งขัน อยู่ในระดับปานกลาง
2. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง และนักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีแบบการเรียนแบบอิสระ และแบบหลักเลียงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และนักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง มีแบบการเรียนแบบอิสระมากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ แต่มีแบบการเรียนแบบหลักเลียงน้อยกว่านักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ส่วนแบบการเรียนแบบนั่งพา แบบร่วมมือ และแบบแข่งขัน ไม่พบความแตกต่างกันในระหว่างนักศึกษากลุ่มทั้งสามกลุ่ม
3. นักศึกษาที่มีที่พักในหอพักวิทยาลัยครู ที่พักในหอพักเอกชน และที่พักในบ้านพักอาศัย มีแบบการเรียนแบบแข่งขันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษามีที่พักในหอพักวิทยาลัยครูมีแบบการเรียนแบบแข่งขันมากกว่านักศึกษามีที่พักในหอพักเอกชน และที่พักในบ้านพักอาศัย ส่วนแบบการเรียนแบบหลักเลียง แบบอิสระ แบบนั่งพา และแบบร่วมมือ ไม่พบความแตกต่างกันในระหว่างนักศึกษามีที่พักต่างกัน

LEARNING STYLES OF TEACHERS COLLEGE STUDENTS
IN THE SOCIAL STUDIES PROGRAM

Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master
of Education degree in Higher Education
at Srinakharinwirot University

September 1991

The purposes of the study were to investigate learning styles of Teachers College students in the social studies program, and to compare the difference of students' learning styles according to the learning achievement and residence type.

The subjects consisted of 223 third-year Teachers College students who were studying in the social studies program, second semester, 1990. The instrument used for collecting data was a student learning style questionnaire which consisted of five types of learning styles : independent, dependent, avoidance, collaborative and competitive. The frequency, percentage, mean, standard deviation and F-test were used for data analysis.

The major findings were as follow :-

1. The collaborative learning style among Teachers College students in the Social Studies Program was at the high level whereas the independent, dependent, avoidance and competitive learning styles were at the moderate level.

2. There was significantly difference at the level .05 among high, moderate and low learning achievement's students with independent and avoidance learning styles. There were more students with the independent learning style in the high and moderate learning achievement groups than in the low one. There was no significantly difference in the dependent, collaborative and competitive learning styles among the three learning achievement groups.

3. There was significantly difference at the level .05 in the competitive learning style among students stayed in the college dormitory, private dormitory and at home. However, there was more competitive in students who stayed in college dormitory than in private dormitory and at home. But there was no significantly difference in avoidance, independent, dependent and collaborative learning styles among students with the different residences.

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์เป็นอย่างดียิ่งจาก ดร.สมสุข
ธีระพิจิตร ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ ผศ.ดร.สุชาติ สุธรรมาภิบาล กรรมการควบคุม
ปริญญานิพนธ์ รศ. ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่ ที่ได้กรุณาเป็นกรรมการสอบปริญญานิพนธ์ และคณาจารย์
ในแผนกอุดมศึกษาทุกท่านที่ได้กรุณาให้ความรู้เกี่ยวกับการอุดมศึกษา อันเป็นพื้นฐานในการทำ
ปริญญานิพนธ์ครั้งนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแบบสอบถามทุกท่านที่ได้อนุเคราะห์ตรวจแก้ไข
และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ตลอดจนวิเคราะห์ความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม ขอกราบขอบพระคุณ
อาจารย์ประทีป ใจระบรียง อาจารย์ภัสสร ต้วงสุวรรณ อาจารย์วันเพ็ญ วรรณโสมล ที่ให้
ความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาการเรียนของนักศึกษาวิทยาลัยครูโปรแกรมวิชา
สังคมศึกษา

ท้ายที่สุดนี้ขอขอบคุณนักศึกษาวิทยาลัยครูโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์
ในการตอบแบบสอบถามในงานวิจัยนี้ ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ที่มีได้กล่าวนาม ณ ที่นี้ ที่มีส่วน
ช่วยเหลือในงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี

เขามา โชติวิชัย

กันยายน 2534

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำแนกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามวิทยาลัยครู	42
2	ลำดับข้อของแบบสอบถามแบบการเรียงแต่ละแบบ	45
3	แบบการเรียงของนักศึกษา โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา	53
4	คะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานแบบการเรียงแบบอิสระ ของนักศึกษา โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา	54
5	คะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานแบบการเรียงแบบหนึ่งพา ของนักศึกษา โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา	56
6	คะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานแบบการเรียงแบบทวิคูณของ นักศึกษา โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา	58
7	คะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานแบบการเรียงแบบร่วมมือ ของนักศึกษา โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา	60
8	คะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานแบบการเรียงแบบแข่งขัน ของนักศึกษา โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา	62
9	แบบการเรียงของนักศึกษา โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน	64
10	แบบการเรียงของนักศึกษา โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา จำแนกตามลักษณะที่อยู่อาศัย	65
11	ความแตกต่างของแบบการเรียงของนักศึกษา โปรแกรมวิชาสังคมศึกษาระหว่าง กลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกับกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง และกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ	66
12	ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของแบบการเรียงแบบอิสระของนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนสูง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ต่ำ	68

ตาราง

หน้า

13	ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของแบบการเรียนแบบหลักเลี้ยงของนักศึกษาที่มี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง และผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนต่ำ	69
14	ความแตกต่างของแบบการเรียนของนักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษาระหว่าง นักศึกษาที่พักในหอพักวิทยาลัยครู ที่พักในหอพักเอกชน และที่พักในบ้านพักอาศัย	70
15	ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของแบบการเรียนแบบแข่งขันของนักศึกษาที่มีที่พัก ในหอพักวิทยาลัยครู ที่พักในหอพักเอกชน และที่พักในบ้านพักอาศัย	72

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1 พีระมิดแห่งการเรียนรู้

29

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สถาบันอุดมศึกษาเป็นสถานศึกษาขั้นสูงที่มีบทบาทสำคัญในการผลิตกำลังคนในระดับที่ต้องใช้สมอง และความสามารถพิเศษเพื่อไปพัฒนาประเทศ (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2523 :

1) วิทยาลัยครู สังกัดกรมการฝึกหัดครู เป็นสถาบันอุดมศึกษาแห่งหนึ่งที่มีมุ่งพัฒนาคุณภาพแห่งชีวิตให้แก่คนในสังคม ด้วยการจัดการศึกษาในสาขาวิชาต่าง ๆ ตามความต้องการของท้องถิ่น ผลิตครูถึงระดับปริญญาและทำการวิจัย ส่งเสริมวิทยฐานะครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและให้บริการทางวิชาการแก่สังคม (กรมการฝึกหัดครู. 2529 : 27)

การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพประกอบด้วยปัจจัยหลายประการ ได้แก่ ผู้เรียน ผู้สอน หลักสูตร ตำรา กิจกรรมการเรียนการสอน งบประมาณ อาคารสถานที่ ฐานะความเป็นอยู่ของผู้เรียน ตลอดจนสภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและการเมือง (กุลวดี เรืองเดช. 2518 :

3) ในวิทยาลัยครู ผู้สอนหรืออาจารย์ถือว่าเป็นผู้ทรงภูมิวิทยา มาร่วมทำงานในองค์การทางวิชาการ มีภารกิจหลายประการ ได้แก่ การสอน การให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา การวิจัย การเขียนตำราหรือบทความ การปฏิบัติงานด้านบริหาร ด้านธุรการ การให้บริการวิชาการแก่ชุมชน และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ในภารกิจต่าง ๆ เหล่านี้ อาจกล่าวได้ว่าภารกิจการสอนเป็นงานที่อาจารย์ให้ความสำคัญและปฏิบัติมากที่สุด (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. 2524 : 20) การสอนที่ดีของอาจารย์จะทำให้การศึกษาดำเนินไปอย่างมีคุณภาพ อีกทั้งอาจทำให้ผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาทั้งในด้านความรู้ ความเข้าใจ ความคิด และจริยธรรม ตลอดจนเจตคติต่าง ๆ ที่มีต่อการเรียนสูงตามไปด้วย (สำเริง บุญเรืองรัตน์. 2529 : 33)

การเรียนการสอนทุกระดับ มีองค์ประกอบเกี่ยวข้องอยู่ 3 ประการคือ อาจารย์ นักศึกษา และปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา การสอนแต่ละครั้งย่อมแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์

เนื้อหาสาระ การเสาะแสวงหาความรู้หรือเทคนิคการสอนที่อาจารย์เลือกมาใช้ให้เหมาะสมกับ นักศึกษา (วิชัย วงษ์ใหญ่. 2527 : 84) เนื่องจากไม่มีแบบการเรียนการสอนใดที่สมบูรณ์ ที่สุดหรือบกพร่องที่สุด ในการเรียนการสอนจึงควรพิจารณาองค์ประกอบต่าง ๆ ควบคู่ไปกับปัจจัย 4 ประการคือ กาละ เทศะ บุคคล และ เหตุการณ์ (วิจิตร ลินลิริ. 2523 : 23) ทั้งนี้ ผู้สอนจะสอนได้ดีและมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อ รู้จักและเข้าใจลักษณะธรรมชาติของนักศึกษาเป็น อย่างดี (ไพฑูรย์ สินลารัตน์. 2524 : 37)

วิทยาลัยครูเป็นสถาบันการศึกษาที่มีการรวมกลุ่มเพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานร่วมกัน ในปี พ.ศ. 2528 สภาการฝึกหัดครูได้ออกข้อบังคับว่าด้วยกลุ่มวิทยาลัยครู พ.ศ. 2528 ส่งผล ให้วิทยาลัยครูพัฒนาเป็นเสถวิทยาลัย 8 แห่ง ในแต่ละเสถวิทยาลัยจะมีวิทยาลัยครูอยู่ 4-5 แห่ง เปิดสอนในสาขาวิชาชั้นครูและสาขาวิชาการอื่น ๆ โดยมีสัดส่วนจำนวนนักศึกษาสาขาวิชาชั้นครูและ สาขาวิชาการอื่น ๆ เท่ากับ 50 : 50 (กรมการฝึกหัดครู. 2529 : 26 - 35) นักศึกษา จะเข้าเรียนในวิทยาลัยครูได้โดยการสอบคัดเลือก และเข้าชั้นเรียนตามที่วิทยาลัยครูจัดให้ มี การตรวจสอบเวลาเรียน ซึ่งนักศึกษาที่มีสิทธิ์สอบจะต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของ เวลาเรียนทั้งหมดที่วิทยาลัยครูกำหนดให้เข้าชั้นเรียน นักศึกษาจะเรียนได้ทั้งภาคปกติและภาค ฤดูร้อน ภาคปกติจะเรียนได้ไม่เกิน 24 หน่วยกิต ภาคฤดูร้อนจะเรียนได้ไม่เกิน 12 หน่วยกิต (กรมการฝึกหัดครู. 2528 : 10 - 25)

การเรียนในแต่ละภาคเรียน นักศึกษาต้องสอบย่อย ทำรายงาน ทำงานกลุ่ม มีการสอบ กลางภาคและปลายภาค นักศึกษาจะมีคะแนนเก็บระหว่างภาคเรียนร้อยละ 50-80 และเมื่อ วัดผลการเรียนแล้วสอบไม่ผ่าน นักศึกษาสามารถสอบซ่อมได้ ในการสอบซ่อมอาจมีการทำรายงาน ประกอบกับการสอบ ซึ่งนักศึกษาจะได้รับการสอนทบทวนบทเรียนใหม่อีกครั้งหนึ่งก่อนเข้าสอบซ่อม เกือบทุกวิชา แต่ผลการสอบจะได้รับพิจารณาสูงสุดอยู่ในระดับ "ง" เท่านั้น ถ้ายังสอบไม่ผ่านอีก นักศึกษาสามารถลงทะเบียนเรียนใหม่ได้จนกว่าจะสอบผ่าน นอกจากนั้นนักศึกษาจะสำเร็จ การศึกษาได้จะต้องมีคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 2.00 และไม่มีรายวิชาใดลงทะเบียนเรียน นานเกินกว่าที่ได้กำหนดไว้ สำหรับหลักสูตร 2 ปี ให้ลงทะเบียนเรียนได้นาน 5 ปี สำหรับหลักสูตร 4 ปี ให้ลงทะเบียนเรียนได้นาน 10 ปี (กรมการฝึกหัดครู. 2528 : 10 - 32)

โปรแกรมวิชาสังคมศึกษาที่วิทยาลัยครูเปิดสอนเพื่อผลิตนักศึกษาครูไปทำหน้าที่สอนในระดับมัธยมศึกษา มีเป้าหมายสำคัญ คือการพัฒนาคุณภาพของประชาชนให้เป็นพลเมืองดี แต่เมื่อพิจารณาจากสภาพการณ์ที่เป็นมาจากอดีตถึงปัจจุบัน การเรียนการสอนโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา ยังไม่สามารถพัฒนานักศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย ทั้งนี้มีข้อจำกัดอยู่หลายประการ เช่น สภาพการเรียนการสอนยังจำกัดอยู่แต่เพียงความรู้ในเนื้อหาวิชาเท่านั้น ไม่ได้เน้นการพัฒนาทักษะการคิด วิพากษ์วิจารณ์ของนักศึกษา ซึ่งในการเรียนวิชาสังคมศึกษา ควรให้ความสำคัญของทักษะการคิด วิพากษ์วิจารณ์ให้มากกว่าการถ่ายทอดวิชาความรู้แต่เพียงด้านเดียว (วราพร จำรัสประเสริฐ. 2531 : 4) ในเรื่องทักษะการสอนของนักศึกษา วิทยาลัยครูจันทระเกษม (2522 : 35) ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะการสอนที่เป็นปัญหาของนักศึกษาวิทยาลัยครู พบว่า นักศึกษาวิทยาลัยครูโปรแกรมวิชาสังคมศึกษาที่ออกฝึกสอนจะมีปัญหามากที่สุดในด้านทักษะการใช้คำถาม ธงชัย รักซ้อน (2523 : 91 - 97) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนวิชาสังคมวิทยาของอาจารย์ในวิทยาลัยครู พบว่า วิธีสอนของอาจารย์โปรแกรมวิชาสังคมศึกษาจะใช้การบรรยายเป็นหลัก ในขณะที่นักศึกษาสันใจที่จะเรียนด้วยวิธีสอนอีกหลายแบบ และพบว่าตัวนักศึกษาเอง ไม่มีทักษะในการคิดวิเคราะห์และวิจารณ์ปัญหาต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล นักศึกษาไม่มีความสามารถแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งความรู้อื่น นอกจากนั้น ภนิตา คุศลกุล (2517 : 14) ได้ศึกษาเรื่อง โปรแกรมการเตรียมครูระดับปริญญาตรีเพื่อสอนวิชาสังคมศึกษา พบว่า การเรียนการสอนโปรแกรมวิชาสังคมศึกษาของวิทยาลัยครูยังเน้นความรู้ ความจำ และความเข้าใจมาก อีกทั้งการฝึกสอนของนักศึกษามีเวลาไม่เพียงพอ และมีโอกาสสังเกตการสอนน้อยเกินไป ซึ่งสิ่งที่นักศึกษาต้องการมากคือคำแนะนำเกี่ยวกับวิธีสอน

ผู้วิจัยได้สำรวจแบบการเรียนของนักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษาของวิทยาลัยครูธนบุรี จำนวน 50 คน พบว่า นักศึกษามีปัญหาไม่เข้าใจบทเรียนขณะที่เรียนในบางวิชา นักศึกษาปล่อยข้ามไปโดยไม่ไปค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง และเมื่อมีการวัดผลในแต่ละภาคเรียน โดยใช้ข้อสอบแบบอัตนัย พบว่า นักศึกษาไม่มีความสามารถในการเขียนข้อสอบแบบอัตนัยที่ดี กว้างขวาง เวลาเรียนไม่เหมาะสม เนื่องจากนักศึกษาใช้เวลาทำรายงานมากเกินไปจนไม่มีเวลาไปค้นคว้าหา

ความรู้เพิ่มเติม และไม่มีเวลาในการทบทวนบทเรียนก่อนเข้าชั้นเรียน จึงทำให้จับประเด็นที่สำคัญในการเรียนไม่ได้ (ศึกษานำ. 18 พฤศจิกายน 2533) และจากการสัมภาษณ์อาจารย์วิทยาลัยครูที่มีประสบการณ์ในการสอนนักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา พบว่า นักศึกษาบางคนไม่ตั้งใจเรียน ไม่ชอบซักถาม และไม่ชอบแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน จะสนใจทำงานเฉพาะที่ได้รับมอบหมายเท่านั้น ผลการเรียนค่อนข้างอ่อน อันเห็นได้จากคะแนนการเรียนวิชาพื้นฐานของนักศึกษาจะอยู่อันดับท้ายเสมอ (ประทักษ์ เจียรบรรจง. สัมภาษณ์) นักศึกษาไม่มีความกระตือรือร้นในการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ไม่มีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ไม่ชอบติดตามข่าวเหตุการณ์ปัจจุบัน ไม่มีทักษะในการวิจารณ์ข่าว มีปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์น้อย (ภัสสร คังสุวรรณ. สัมภาษณ์) นักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษายังไม่รู้วิธีการจดคำบรรยายที่ดี และจะสนใจเกร็ดที่จะได้มากกว่าเนื้อหาวิชาความรู้ ดังนั้นการเรียนการสอนโปรแกรมวิชาสังคมศึกษาอาจารย์จึงควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีความสัมพันธ์กับบุคคลต่าง ๆ เพื่อให้นักศึกษาเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี นอกจากนั้นนักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษาควรมีความรู้รอบตัวดี สนใจข่าวและเหตุการณ์ปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ สนใจในการแสวงหาความรู้อยู่เสมอ มีปฏิสัมพันธ์ในทางที่ดีกับอาจารย์และเพื่อน (วันเพ็ญ วรรณโกมล. สัมภาษณ์)

รูปแบบการเรียนของนักศึกษามีหลายรูปแบบแตกต่างกัน เช่น การเรียนรู้โดยฟังคำบรรยาย การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้จากการอภิปราย การเรียนรู้จากการศึกษาเอกสารที่นอกจากนั้นนักศึกษายังเรียนรู้ได้ดีในสภาพการเรียนการสอนที่แตกต่างกันซึ่งทำให้ผลการเรียนแตกต่างกัน (อัจฉรา ธรรมภรณ์. 2530 : 31) ความแตกต่างกันของนักศึกษานั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบทางด้านสติปัญญา ความพยายาม แบบการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ โอกาสและสิ่งแวดล้อม (Maddox. 1965 : 9)

สิ่งแวดล้อมจัดเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งในการเรียนการสอน สิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมจะทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ลักษณะที่นักศึกษาเป็นสิ่งแวดล้อมที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งของการเรียนรู้ นักศึกษาวิทยาลัยครูที่ฝึกในหอพักของวิทยาลัยครูจะมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทางวิชาการ ซึ่งกิจกรรมที่จัดขึ้นมีหลายอย่างเช่น การสนทนาทางวิชาการ การสอนซ่อมเสริม การจัดการทัศนศึกษา เป็นต้น กิจกรรมที่จัดขึ้นในลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้จะส่งเสริมให้นักศึกษามีทักษะในการแสวงหาความรู้ได้หลายแบบ (นิภา วงษ์นิรันดร์พงษ์. 2531 : 52)

นอกจากนี้ นักศึกษาจะได้เรียนรู้สิ่งที่เหมือนกัน โดยใช้วิธีต่างกัน (ทองจันทร์ ทองศลคารมภ์. 2524 : 2) ดังนั้น หากอาจารย์ใช้วิธีสอนที่สอดคล้องกับแบบการเรียนของนักศึกษา จะทำให้นักศึกษาเรียนรู้และเข้าใจในบทเรียนได้เร็ว ซึ่งมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักศึกษาอีกด้วย (Torrance. 1965 : 53) กล่าวได้ว่าไม่มีวิธีการสอนใดที่ดีที่สุด ซึ่งสามารถใช้ได้กับทุกคน ดังนั้นแบบการเรียนของนักศึกษาหรือการวิเคราะห์แบบการเรียนแก่นักศึกษาปฏิบัติ จึงเป็นข้อมูลสำหรับอาจารย์ในการวางแผนจัดสภาพการเรียนการสอนให้สอดคล้องกัน มีผลทำให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น (อัจฉรา ธรรมมาภรณ์. 2530 : 31)

ผู้วิจัยในฐานะอาจารย์ประจำหมวดวิชาสังคมศึกษาได้ตระหนักถึงความสำคัญและสภาพการเรียนของนักศึกษาวิทยาลัยครูโปธารามวิชาสังคมศึกษาดังกล่าวข้างต้น จึงมีความสนใจศึกษาแบบการเรียนของนักศึกษาวิทยาลัยครูโปธารามวิชาสังคมศึกษา เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาปรับปรุงการเรียนของนักศึกษาและการสอนของอาจารย์วิทยาลัยครูโปธารามวิชาสังคมศึกษาต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ

1. ศึกษาแบบการเรียนของนักศึกษาวิทยาลัยครูโปธารามวิชาสังคมศึกษา
2. เปรียบเทียบแบบการเรียนของนักศึกษาวิทยาลัยครูโปธารามวิชาสังคมศึกษา

ตามตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และลักษณะที่อยู่อาศัย

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยมีความสำคัญคือ

1. เป็นข้อมูลสำหรับฝ่ายวิชาการของวิทยาลัยครู ในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการเรียนการสอน และการพัฒนาการเรียนการสอนของนักศึกษาวิทยาลัยครูโปธารามวิชาสังคมศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

2. เป็นประโยชน์ต่ออาจารย์ผู้สอน โปรแกรมวิชาสังคมศึกษาได้พิจารณาทำความเข้าใจความเข้าใจในแบบการเรียนของนักศึกษาไปเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนนักศึกษา โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา ให้เหมาะสมกับความต้องการ ความสนใจ ความถนัด และแบบ การเรียนของนักศึกษาอันจะนำไปสู่การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนเป็นการส่งเสริม บุคลากรทางการศึกษาที่ดีและมีคุณภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ นักศึกษาที่กำลังศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2533 โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา หลักสูตร 4 ปี ในวิทยาลัยครู ที่เปิดสอนโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา 17 แห่ง จำนวนนักศึกษา 553 คน

2. ตัวแปร ตัวแปรที่จะศึกษานแบ่งเป็น

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

2.1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบ่งเป็นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

2.1.2 ลักษณะที่อยู่อาศัย แบ่งเป็นที่พักในหอพักวิทยาลัยครู ที่พักในหอพัก เอกชน และที่พักในบ้านพักอาศัย

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ แบบการเรียน 5 แบบ

2.2.1 แบบอิสระ (Independent)

2.2.2 แบบพึ่งพา (Dependent)

2.2.3 แบบหลีกเลี่ยง (Avoidance)

2.2.4 แบบร่วมมือ (Collaborative)

2.2.5 แบบแข่งขัน (Competitive)

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. **วิทยาลัยครู** หมายถึง สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาสังกัดกรมการฝึกหัดครู ซึ่งเปิดสอนนักศึกษาในสาขาวิชาชีพครูและสาขาวิชาการอื่น ๆ ในการวิจัยนี้หมายถึงวิทยาลัยครูจำนวน 17 แห่ง ที่เปิดสอนโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา หลักสูตร 4 ปี ได้แก่ วิทยาลัยครูเชียงใหม่ วิทยาลัยครูลำปาง วิทยาลัยครูพินุลสงคราม วิทยาลัยครูเพชรบูรณ์ วิทยาลัยครูมหาสารคาม วิทยาลัยครูเลย วิทยาลัยครูนครราชสีมา วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลัยเกษตร วิทยาลัยครูว่าไพรพรมณี วิทยาลัยครูเพชรบุรี วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึงราชบุรี วิทยาลัยครูยะลา วิทยาลัยครูสงขลา วิทยาลัยครูธนบุรี และวิทยาลัยครูสวนเดลี
2. **โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา** หมายถึง โปรแกรมที่ประกอบด้วยเนื้อหาวิชาที่ว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ทั้งทางด้านสังคมและธรรมชาติ ในการวิจัยนี้หมายถึงโปรแกรมวิชาสังคมศึกษาที่ว่าด้วยรายวิชาพื้นฐาน วิชาเอก วิชาบังคับ และวิชาเลือกรวม 143 หน่วยกิต ซึ่งประกอบด้วยรายวิชาที่สำคัญทางด้านสังคมวิทยา ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์
3. **นักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา** หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาในวิทยาลัยครูตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา ในการวิจัยนี้หมายถึงผู้ที่กำลังศึกษาในวิทยาลัยครู 17 แห่ง ที่เรียนโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา ชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2533
4. **ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน** หมายถึง ผลและความสำเร็จในการเรียนและการสอนในการวิจัยนี้หมายถึง คะแนนเฉลี่ยสะสมของนักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษาของวิทยาลัยครูแต่ละคนตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษาจนสิ้นภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2533 แบ่งเป็น 3 ระดับคือ
 - 4.1 นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง หมายถึง นักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา ที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป
 - 4.2 นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง หมายถึง นักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา ที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 2.50-2.99
 - 4.3 นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ หมายถึง นักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา ที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.50

5. ลักษณะที่อยู่อาศัย หมายถึง สถานที่สำหรับพักอาศัยอยู่เป็นประจำ ในการวิจัยนี้ หมายถึงสถานที่พักอาศัยของนักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษาที่อยู่เป็นประจำ แบ่งเป็น 3 ประเภท

5.1 ที่พักในหอพักวิทยาลัยครู

5.2 ที่พักในหอพักเอกชน

5.3 ที่พักในบ้านพักอาศัย

6. แบบการเรียน หมายถึง วิธีการตอบสนองต่อสิ่งเร้าด้านการเรียนการสอนของนักศึกษาแต่ละคนด้วยวิธีการหรือลักษณะของพฤติกรรมต่าง ๆ ที่นักศึกษาใช้ในการแก้ปัญหา การคิดหาเหตุผล การเรียน และการมีสัมพันธภาพต่อบุคคลในสถานภาพการเรียนการสอนต่าง ๆ ในการวิจัยนี้หมายถึงแบบการเรียนที่นักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษานำไปใช้ในการเรียนวิชาต่าง ๆ ในวิทยาลัยครู ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งแบบการเรียนตามแนวคิดของกราสาและไรซ์แมน (Kozma, Belle and Williams. 1979 : 86 - 87; citing Grasha and Reichman. 1975 : 89 - 93) เป็น 5 แบบ คือ

6.1 แบบอิสระ (Independent) ลักษณะนักศึกษาที่มีแบบการเรียนแบบนี้ จะมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง สามารถคิด และกระทำสิ่งต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง สามารถมองเห็นความสำคัญของวิชาที่เรียน และสามารถเลือกเรียนรู้ในเนื้อหาที่สำคัญและใช้เวลาส่วนมากในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองอย่างอิสระและมั่นคง ในขณะที่คนอื่นยังมีความวิตกกังวล

6.2 แบบพึ่งพา (Dependent) ลักษณะนักศึกษาที่มีแบบการเรียนแบบนี้ จะเรียนรู้เฉพาะวิชาที่กำหนดให้เรียนหรือบังคับให้เรียน มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนน้อย มีความคิดเห็นว่าเพื่อนร่วมชั้นและอาจารย์เป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญ และเป็นแหล่งสนับสนุนทางวิชาการ จะคอยฟังเพื่อนและอาจารย์ในเรื่องแนวความคิดเกี่ยวกับกิจกรรมและการศึกษาดัง ๆ นักศึกษาที่มีแบบการเรียนแบบนี้จะกระตือรือร้น และตั้งใจทำงานเพื่อให้ถูกใจอาจารย์ และเห็นว่าเนื้อหาที่อาจารย์สอนและเนื้อหาในตำราถูกต้อง ชอบให้อาจารย์เน้นตอนสำคัญและออกข้อสอบบ่อย ๆ ชอบข้อสอบที่ออกตามตำราและตรงกับที่อาจารย์สอน ชอบการแนะนำแนวการเรียน และงาน ๆ ครั้งจึงจะศึกษาเนื้อหาวิชาที่อยู่แยกเหนือจากตำรา

6.3 แบบหลีกเลี่ยง (Avoidance) ลักษณะนักศึกษาที่มีแบบการเรียนแบบนี้ จะพูดน้อยและมักจะเงยเงย ไม่ค่อยมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน มีนิสัยหลีกเลี่ยง ไม่ชอบเผชิญหน้ากับอาจารย์ จนบางครั้งอาจมีแนว โต้แย้งที่เป็นปฏิปักษ์กับอาจารย์ผู้สอน มีความภูมิใจในตนเองต่ำ ชอบเอาบมค้อยที่มีอยู่มาพาดพิงกับผลการเรียนมากกว่าที่จะพยายามลดบมค้อย เพื่อสร้างบมเด่นขึ้นแทน

6.4 แบบร่วมมือ (Collaborative) ลักษณะนักศึกษาที่มีแบบการเรียนแบบนี้ จะชอบทำงานเป็นกลุ่ม สามารถเรียน ได้ดีที่สุดในวิธีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันกับ เพื่อน ๆ และอาจารย์ ทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียนเสมอ ชอบการเรียนในชั้นเรียนที่ส่งเสริมให้มีการอภิปรายเพื่อให้เข้าใจเรื่องที่เรียนดียิ่งขึ้น มีความเห็นว่าชั้นเรียนเป็นที่ซึ่งเหมาะสมสำหรับ ประทศสังสรรค์ทั้งทางด้านสังคมและวิชาการ และพยายามที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนให้ มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

6.5 แบบแข่งขัน (Competitive) ลักษณะนักศึกษาที่มีแบบการเรียนแบบนี้ จะเรียนรู้ด้วยการพยายามกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้ดีกว่าคนอื่น ๆ ในชั้นเรียน จะพยายามแข่งกับเพื่อน เพื่อเอาชนะหรือหวังรางวัล เช่น คำชมเชยจากอาจารย์ มีความสนใจเรื่องเกรด และชยัน ทมันเพียรเพื่อทำคะแนนให้ดีกว่าคนอื่น ๆ มองเห็นชั้นเรียนเป็นสนามแข่งขัน และคิดว่าตนเอง เป็นผู้ชนะเสมอ

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาคำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบการเรียน
ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา โดยจำแนกสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบที่มีผลต่อการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา
2. ลักษณะธรรมชาติของนักศึกษา
3. การเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา
4. แนวความคิดเกี่ยวกับแบบการเรียน

องค์ประกอบที่มีผลต่อการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา

การเรียนการสอนเป็นกระบวนการในการถ่ายทอดความรู้จากผู้สอนไปสู่ผู้เรียน เพื่อให้
ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาวิชา รวมทั้งเป็นกระบวนการที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดปัญญา สามารถ
ผลิตความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและสังคม (นิภา แก้วศรีงาม. 2529 :

- 1) การเรียน การสอน เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกัน ซึ่งเป็นปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระหว่าง
ผู้สอนกับผู้เรียน ลักษณะการเรียนการสอนมีองค์ประกอบสำคัญที่เกี่ยวข้องคือ หลักสูตรและองค์ประกอบ
ของหลักสูตร อาจารย์ผู้สอนและรูปแบบการสอน นักศึกษา การวัดผลและประเมินผลการศึกษา
(ลำพอง บุญช่วย. 2524 : 1)

ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร

การกำหนดหลักสูตรการเรียนการสอนเป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะเป็นการกำหนดแนว
ทางอย่างหนึ่งว่า ผู้เรียนจะประสบผลตามจุดหมายของสถาบันหรือไม่ (ทวงมหาวิทาลัย.

2521 : 44) ในการกำหนดหลักสูตร สภาการฝึกหัดครูได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรปริญญาตรี ตามข้อบังคับสภาการฝึกหัดครูว่าด้วยเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรปริญญาตรี (ฉบับที่ 2) 2529 เป็น เกณฑ์กลางในการจัดหลักสูตรของแต่ละโปรแกรมวิชา สรุปได้ดังนี้

1. มีหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 120 หน่วยกิต และอย่างมากไม่เกิน 150 หน่วยกิต
2. โครงสร้างของหลักสูตร ประกอบด้วยหมวดวิชาต่าง ๆ ต่อไปนี้คือ
 - 2.1 หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต
 - 2.2 หมวดวิชาเฉพาะด้าน มีหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 55 หน่วยกิต ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มวิชาเนื้อหา หรือกลุ่มวิชาเอก-โท กลุ่มวิชาชั้น และ/หรือวิชาวิทยาศาสตร์ และกลุ่มวิชาปฏิบัติการ และฝึกประสบการณ์วิชาชีพเฉพาะด้าน

2.3 หมวดวิชาเลือกเสรี ให้มีหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต โดยเลือกเรียน จากวิชาต่าง ๆ เพื่อให้มีโลกทัศน์กว้างขึ้น

3. มีระยะเวลาการศึกษา 4 ปีการศึกษา เป็นระบบการศึกษาแบบทวิภาค โดยใน 1 ปี การศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ภาคการศึกษาปกติ ทั้งภาคการศึกษามีระยะเวลาการศึกษาไม่น้อย กว่า 16 สัปดาห์ สถานศึกษาที่เปิดการศึกษาภาคฤดูร้อนให้กำหนดระยะเวลาและจำนวนหน่วยกิต โดยมีสัดส่วนเทียบเคียงกันได้กับภาคการศึกษาปกติ

4. กำหนดการเปิดและปิดภาคการศึกษา การหยุดระหว่างภาคการศึกษา วิธีการให้ การศึกษา ทั้งในและนอกสถานศึกษา หรือทั้งระบบในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน ให้เป็นไปตาม ความเหมาะสมและความต้องการของท้องถิ่น แต่ต้องสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตร

โครงสร้างหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา ประกอบด้วยวิชาพื้นฐาน 40 หน่วยกิต วิชาเฉพาะด้าน 97 หน่วยกิต วิชาเลือกเสรี 6 หน่วยกิต ซึ่งมีจุดมุ่งหมายในการ ผลิตบัณฑิตดังนี้

1. ให้ความรู้ในเนื้อหาวิชา มีทักษะและเทคนิควิธีการสอนอย่างเพียงพอที่จะนำไป สอนวิชาสังคมศึกษาในสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี
2. ให้สามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณ บนพื้นฐานแห่งความรู้ คุณธรรม และเหตุผล

3. ใ้รู้จักวิธีการแสวงหาความรู้และใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต
ทั้งของตนเองและส่วนรวม

4. ใ้มีความสนใจต่อความเป็นไปในสังคม และสามารถเข้าไปร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ
ที่จะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และเพื่อธำรงรักษาไว้ซึ่งสถาบันหลักของสังคม

ด้านอาจารย์ผู้สอนและรูปแบบการสอน

การสอนที่มีคุณภาพนั้น อาจารย์ผู้สอนจะต้องมีความรู้ด้านวิชาการดี มีความเชี่ยวชาญใน
วิชาที่สอน มีความสามารถในการสอนเป็นอย่างดี ส่วนเครื่องบ่งชี้คุณภาพการสอน ได้แก่ พื้นฐาน
ส่วนตัวของอาจารย์ เช่น เพศ อายุ ประสบการณ์การสอน คุณวุฒิทางการศึกษา สถานภาพทาง
สังคมของอาจารย์ ทัศนคติต่อการสอน เช่น ความรักในตัวนักศึกษา ความรักในวิชาที่สอน รักการ
สอนและมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพของตน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2528 :
43 - 45) โรไมน์ (ทัศนีย์ ศิริวัฒน์. 2532 : 15; อ้างอิงมาจาก Romine. 1974 :
139 - 143) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ โดยรวบรวมความคิดเห็น
ของนักศึกษาและคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยโคโลราโด สหรัฐอเมริกาพบว่า การเรียนการสอนที่
นักศึกษาและคณาจารย์คิดว่ามีประสิทธิภาพคือ

1. บุคลิกภาพของอาจารย์ อาจารย์ต้องมีอารมณ์ขันและเป็นกันเอง และมีความคล่องแคล่ว
สนใจนักศึกษา และสนใจเรื่องที่สอน

2. การเตรียมและการจัดการเรียนการสอน อาจารย์ต้องเตรียมบทเรียน และเข้าใจ
เนื้อหาวิชาเฉพาะสาขาของตนเป็นอย่างดี มีหนังสือ วัสดุอ้างอิงที่น่าสนใจ หนังสือเหมาะสมกับ
เนื้อหาวิชา วัสดุอื่น ๆ และหนังสือในห้องสมุดจะต้องมีเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา ชั้นเรียนและ
ห้องปฏิบัติการจะต้องมีคุณภาพเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา จัดลำดับไว้อย่างดีและมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน

3. การนำเสนอบทเรียนในชั้นเรียน อาจารย์ต้องรู้วิธีสอนและรู้เนื้อหาวิชาที่สอนเป็น
อย่างดี หุกชัดเจนและเข้าใจง่าย ใช้คำถามเพื่อให้นักศึกษาได้คิดบ่อย ๆ รู้จักนำความคิดรวบยอด

และความจริงอื่น ๆ ในสาขาวิชาที่สัมพันธ์กันมาใช้ในบทเรียน รู้จักนำเทคนิคการสอนและอุปกรณ์ไปใช้ให้เหมาะสม

4. ผลที่ได้รับจากการเรียนการสอน วิชาที่เรียนต้องมีประโยชน์และสัมพันธ์กับชีวิตจริง และมีความหมาย

5. การวัดผลและการเสริมแรง อาจารย์ควรประเมินผลการเรียนของนักศึกษาเป็นระยะ ๆ เพื่อเป็นการเสริมแรงทางการเรียน และแจ้งผลการสอบให้นักศึกษาทราบโดยเร็ว พร้อมทั้งให้กำลังใจนักศึกษา

6. ควรมีนักวิชาการพิเศษและผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวเมื่อนักศึกษาต้องการความช่วยเหลือ เช่น การจัดกลุ่มนักศึกษาช่วยเหลือเพื่อนนักศึกษา ได้แก่ การสอนทบทวนวิชาพื้นฐาน การสอนพิเศษ เป็นรายบุคคล

7. นักศึกษาต้องสนใจบทเรียน และสามารถค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองได้
 ประสาท นันทวงกูร (2517 : 19) กล่าวถึงการสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนสรุปได้ดังนี้

1. ให้โอกาสผู้เรียนได้เลือกทำในสิ่งที่ชอบ
2. ให้โอกาสผู้เรียนได้ทำกิจกรรมที่ถนัดที่สุด
3. ให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมที่มีความยากง่าย เหมาะสมกับความสามารถ
4. ให้โอกาสผู้เรียนได้หยุด ได้ทำ หรือให้การสื่อความหมายให้มากที่สุด
5. ให้โอกาสแก่ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการคิดและแก้ปัญหาด้วยตนเอง

ส่วนรูปแบบการสอนในระดับอุดมศึกษานั้น ได้มีผู้รวบรวมไว้หลายคน เช่น ไผทศุรย์ สีนลารัตน์ (2523 : 86) และสมบัติ แสงรุ่งเรือง (2524 : 73 - 76) สรุปได้ดังนี้คือ

1. รูปแบบที่เน้นตัวผู้สอน เช่น การสอนแบบบรรยาย การสอนแบบอภิปราย โดยอาจารย์เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย
2. รูปแบบที่เน้นตัวผู้เรียน เช่น การสอนแบบวิทยาศาสตร์ การสอนแบบปัญหาวิชัน การสอนแบบการค้นพบด้วยตนเอง

3. รูปแบบที่เน้นความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน เช่น การสอนแบบสัมมนา การสอนแบบอภิปรายกลุ่ม การสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์
4. รูปแบบที่เน้นสุขภาพจิตของผู้เรียน เช่น การศึกษาเฉพาะราย
5. รูปแบบที่เน้นประสบการณ์จริง เช่น การปฏิบัติงาน การศึกษานอกสถานที่
6. รูปแบบที่เน้นประสบการณ์จำลอง เช่น การสอนแบบปฏิบัติการ การเล่นเกมส์ หรือ การสอนแบบเล่นปนเรียน การสอนโดยการใช้บทบาทสมมุติ และสถานการณ์จำลอง
7. รูปแบบที่เน้นเนื้อหา เช่น การสอนแบบบรรยายและใช้เอกสารประกอบการสอน การสอนแบบท่องจำ
8. รูปแบบที่เน้นอุปกรณ์และเครื่องมือ เช่น การสอนทางไปรษณีย์ วิทยุ โทรทัศน์ ผู้สอนสามารถเลือกรูปแบบการสอนที่จะให้บรรลุตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ และอาจจะต้องใช้วิธีสอนหลายแบบ เพราะการสอนแต่ละครั้งมีจุดมุ่งหมายหลายประการ เช่น การให้ผู้เรียนมีความรู้ในเรื่องที่สอน มีทัศนคติที่พึงปรารถนา และให้ผลทางด้านทักษะนิสัย จุดมุ่งหมายแต่ละประการจะบรรลุผลสำเร็จจะต้องอาศัยวิธีสอนที่เหมาะสม ปัญหาในการสอนที่สำคัญประการหนึ่งคือ ผู้สอนมักใช้การสอนแบบบรรยายวิธีเดียว ซึ่งการสอนแบบบรรยายเหมาะสำหรับการถ่ายทอดความรู้ แต่ไม่สามารถพัฒนาทักษะ ไม่พัฒนาทัศนคติ และไม่ส่งเสริมการคิดและการแสดงออกอย่างใดก็ตาม ผู้สอนมักใช้วิธีการสอนแบบบรรยายวิธีเดียวและหวังจะให้บรรลุจุดมุ่งหมายด้านทัศนคติและทักษะนิสัยได้ด้วยซึ่งเป็นการเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง ดังนั้นการสอนให้ผู้เรียนได้รับความรู้ มีคุณสมบัติและมีทัศนคติตามความมุ่งหมายของหลักสูตร ผู้สอนจึงควรศึกษาวิธีสอนทุกวิธีแล้วพิจารณาตัดสินใจเลือกใช้วิธีสอนที่สอดคล้องและเหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของการสอน (สุมิตร คุณานุภร. 2520 : 136 - 137)

ค่านักศึกษา

นักศึกษาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่งของสถาบันอุดมศึกษา ผลการเรียนรู้ของนักศึกษา ไม่ได้ขึ้นอยู่กับอาจารย์ผู้สอนแต่เพียงอย่างเดียว หากยังขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่าง ๆ

ในส่วนของนักศึกษา ได้แก่ องค์ประกอบด้านสติปัญญา (Intellectual Factors) และองค์ประกอบด้านที่ไม่ใช่สติปัญญา (Non-intellectual Factors) เช่น การปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนต่างเพศ วิธีการเรียน อายุ สถานภาพการสมรส และระยะเวลาที่จบการเรียนครั้งสุดท้ายก่อนเข้ามาเรียน ล้วนมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งสิ้น (บุญทรัพย์ วงษ์พานิช. 2523 : 45 - 47) ซึ่งสอดคล้องกับที่ ทราเวอร์ส (Travers. 1958 : 396) กล่าวว่า ตัวแปรทางด้านที่ไม่ใช่สติปัญญา เช่น การปรับตัว สภาพทางบ้าน ความสนใจ ความมุ่งมั่น ทักษะที่มีต่อสถาบัน ต่อวิชาที่เรียน และต่ออาจารย์ที่สอน ต่างมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โบวแมน (Bowman. 1965 : 8) พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมิได้ขึ้นอยู่กับตัวแปรทางด้านสติปัญญาเพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับตัวแปรอื่น ๆ ที่ไม่ใช่สติปัญญาด้วย เช่น วิธีสอนของอาจารย์ ธรรมชาติของนักศึกษา ทักษะของนักศึกษาที่มีต่อวิชาการ ต่อสิ่งแวดล้อมทางบ้าน ต่อผู้ปกครอง ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับเพื่อน และอานาสตาซี (Anastasi. 1961 : 142) ให้ความเห็นว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบด้านสติปัญญาแต่เพียงอย่างเดียว หากต้องอาศัยองค์ประกอบด้านอื่น เช่น การเอาใจใส่ทางการศึกษา ทักษะ และการปรับตัวทางการศึกษา เป็นต้น สรุปได้ว่า องค์ประกอบด้านที่ไม่ใช่สติปัญญาจัดเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ด้านการวัดผลและประเมินผล

การวัดผลและประเมินผลการศึกษา มีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนการสอนทุกวิชา และทุกระดับชั้น ทั้งนี้เพราะการวัดผลและประเมินผลจะช่วยทำให้อาจารย์สามารถตรวจสอบความสามารถในการเรียนรู้ของนักศึกษา และเป็นการประเมินผลการสอนของอาจารย์อีกด้วย (อุทุมพร ทองอุไร. 2518 : 85) การวัดผลและประเมินผลการเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอน และรายงานความก้าวหน้าในการเรียนให้นักศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบ และอาจนำไปใช้ในการวิจัยเพื่อหาทางพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน

ต่อไปได้ ซึ่งหลักเบื้องต้นในการวัดผลและประเมินผลการเรียนกำหนดว่า ควรระบุให้ชัดเจนว่า เราจะวัดอะไร ต่อจากนั้นเลือกเทคนิคของการวัดผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการวัด และ เพื่อให้การวัดผลสมบูรณ์ควรใช้เทคนิคหลาย ๆ อย่างและในการใช้เทคนิคใด ๆ ก็สามให้คำนึงถึง ข้อดีและข้อเสียประกอบด้วย (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ และเอณกุล กรีนแสง. 2519 : 3 - 26)

จากการศึกษาข้อบังคับสภาการฝึกหัดครูว่าด้วยการประเมินผลการศึกษาของวิทยาลัยครู พ.ศ. 2527 พบว่า ได้กำหนดให้อาจารย์ผู้สอนแต่ละรายวิชาเป็นผู้ประเมินผลการเรียนทุกรายวิชา ที่มีการเข้าชั้นเรียนในภาคหนึ่ง ๆ การประเมินแต่ละรายวิชาจะใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ 5 ระดับคะแนน ซึ่งมีความหมายดังนี้ (กรมการฝึกหัดครู. 2528 : 10 - 32)

ก	ผลการประเมินขั้น	ดีมาก	มีค่าระดับคะแนนเท่ากับ 4
ข	ผลการประเมินขั้น	ดี	มีค่าระดับคะแนนเท่ากับ 3
ค	ผลการประเมินขั้น	ปานกลาง	มีค่าระดับคะแนนเท่ากับ 2
ง	ผลการประเมินขั้น	ผ่าน	มีค่าระดับคะแนนเท่ากับ 1
จ	ผลการประเมินขั้น	อ่อนมาก	มีค่าระดับคะแนนเท่ากับ 0

ค่าระดับคะแนนที่ถือว่าสอบได้ในแต่ละรายวิชาต้องไม่ต่ำกว่า "1"

จะเห็นได้ว่าการวัดผลและประเมินผลเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในกระบวนการของการให้การศึกษา การวัดผลและประเมินผลมิได้หมายความว่า เป็นวิธีการที่ช่วยให้อาจารย์บอกแก่นักศึกษาคนใดได้ เกรตอะไร แต่การวัดผลและประเมินผลเป็นกระบวนการต่อเนื่องกัน และเป็นกระบวนการที่ควบคู่ไปกับการศึกษาอบรมและการสร้างความเจริญงอกงามให้แก่ตัวบุคคล นอกจากนั้นการวัดผลและประเมินผลยังเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอน ช่วยให้อาจารย์ทราบว่าวิธีการสอน อุปกรณ์การสอน และเนื้อหาวิชาที่อาจารย์สอนไปนั้นมีประสิทธิภาพหรือไม่ และการเรียนการสอนบรรลุผลตามความมุ่งหมายหรือไม่ การวัดผลและประเมินผลโดยให้นักศึกษาได้ทำข้อสอบ จะเป็นประสบการณ์ที่ดีมีค่าสำหรับนักศึกษาอีกด้วย เพราะการเตรียมตัวสอบนั้นจะเกี่ยวข้องกับการบันทึกย่อ การจัดระเบียบความคิด การเสาะแสวงหาความเข้าใจ เมื่อนักศึกษาทำข้อสอบนักศึกษา ก็จะได้ประสบการณ์ในการแก้ปัญหา การฝึกหัด การทำข้อสรุป ตลอดจนการคิดคำนวณ (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ และเอณกุล กรีนแสง. 2519 : 3 - 26)

สรุปได้ว่าการเรียนการสอนย่อมจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบด้านต่าง ๆ หลายด้าน เช่น ด้านหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน นักศึกษา การวัดผลและประเมินผล

ลักษณะธรรมชาติของนักศึกษา

นักศึกษาในระดับอุดมศึกษาโดยทั่วไป มีความสามารถทางพุทธิปัญญา (Cognitive or Mental Ability) อยู่ในระดับสูงกว่าบุคคลในวัยเดียวกันอยู่บ้าง โดยเฉพาะมีความกระตือรือร้น และอุดมการณ์สูง (ไพฑูรย์ สีนลาวัฒน์. 2524 : 41) การประพฤตินิสิตตัวของนักศึกษา เหล่านี้จะมีลักษณะพิเศษ ไม่เป็นไปตามกฎเกณฑ์หรือระเบียบ ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษาจึงต้องสร้าง ความพอดีให้กับสภาวะจิตใจของนักศึกษาคือ ไม่กดดันมากเกินไปหรือไม่ปล่อยหละหลวมจนเกินไป (ทองเวียน อมรัชกุล. 2525 : 34) จากการวิจัยทั้งในต่างประเทศและของประเทศไทย พบว่านักศึกษาของสหรัฐอเมริกามีลักษณะใกล้เคียงกับนักศึกษาไทยในปัจจุบันคือ

1. นักศึกษาปีที่ 1 จะรู้สึกตื่นเต้นและสนใจทุก ๆ สิ่งรอบด้าน ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมการเรียนหรือกิจกรรมสังคมในสถาบัน มีความอยากเรียนและตั้งใจศึกษา พยายามปรับตัวให้เข้ากับ วัฒนธรรมของสถาบัน พร้อมทั้งจะสนิทสนมและเชื่อฟังคำสั่งของอาจารย์
2. นักศึกษาปีที่ 2 ไม่ค่อยพอใจอาจารย์ เริ่มมีความขัดแย้งและเป็นปฏิปักษ์ต่อสถาบัน มีความรู้สึกว่าตนเองเป็นผู้ใหญ่ขึ้น
3. นักศึกษาปีที่ 3 มักจะสงบ ชอบอยู่กับเพื่อน ๆ มากกว่า มีความเฉยเมยต่อสังคมของ สถาบันและการเรียนการสอน อาจมีความคิดที่จะเริ่มมีเพื่อนต่างเพศที่สนิทพอจะเป็นคู่รักต่อไปได้
4. นักศึกษาปีที่ 4 มักไม่ค่อยยุ่งเกี่ยวกับสถาบัน ส่วนใหญ่มักสนใจเกี่ยวกับเรื่องงาน การศึกษาต่อ และความก้าวหน้าในอนาคต (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2530 : 40 - 43)

จากการศึกษาถึงลักษณะของนักศึกษาแยกตามสาขาคำต่าง ๆ พบว่า นักศึกษาสาขาอักษร-ศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มีความสามารถทางด้านการใช้ภาษา มีค่านิยมทางสุนทรียศาสตร์สูง มีทักษะในการเสนอข้อมูลที่ดีเจนและเป็นที่ยอมรับ มีอารมณ์รุนแรง บุคลิกภาพมีการเปลี่ยนแปลง และไม่ค่อยมีเหตุผลที่ดีเจนในการอธิบายปัญหาในด้านการเมือง เศรษฐกิจ หรือทฤษฎีต่าง ๆ

นักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์มีความสามารถทางด้านคำนวณสูง มีอารมณ์มั่นคง ทิศทางสังคมค่อนข้างไปทางอนุรักษนิยม เพราะมีระเบียบแบบแผน มีค่านิยมทางสุนทรียศาสตร์ค่อนข้างต่ำ แต่มีความคิดมีเหตุผลทางด้านการเมือง สังคม และเศรษฐกิจสูง ส่วนนักศึกษาสาขาสังคมศาสตร์ มักจะไม่ค่อยมักใหญ่ใฝ่สูง ใจค่อนข้างคับแคบ ความเชื่อในการนับถือศาสนาค่อนข้างต่ำ แต่เลียบคมทางปัญญา และสนใจการเมืองและเศรษฐกิจสูง (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2530 : 103 - 104; อ้างอิงมาจาก Entwistle. 1970 : 59) นอกจากนี้ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530 : 54 - 55) แบ่งลักษณะนักศึกษาตามสติปัญญาได้ 4 ประเภทคือ

1. เฉลียวฉลาดและไว นักศึกษาประเภทนี้มีความมั่นใจในตนเองสูง สามารถมองเห็นเหตุผลได้ชัดเจน รักการค้นคว้าศึกษาด้วยตนเอง โดยการอ่านและฟังการอภิปรายทางวิชาการในที่ต่าง ๆ มีความสนใจสิ่งรอบด้าน มีความขยันหมั่นเพียรในการเรียน ดังนั้นในการเรียน เพียงแต่อาจารย์กล่าวถึงหัวข้อก็สามารถจะเข้าใจ สาระ ข้อความที่จะอธิบายในหัวข้อต่าง ๆ นั้นได้เป็นอย่างดี สามารถรับรู้ได้รวดเร็ว จำนวนนักศึกษาประเภทนี้มีเพียงร้อยละ 6 ของนักศึกษาทั้งหมด
2. ฉลาด นักศึกษาประเภทฉลาด มีความพร้อมที่จะศึกษา มีความคิดเหตุผลดี สามารถเรียนได้ทุกแขนงวิชา เพียงแต่อาจารย์พูดถึงหัวข้อที่จะสอน และอธิบายเพิ่มเติมเพียงเล็กน้อยก็เข้าใจสาระที่อาจารย์สอนได้เป็นอย่างดี นักศึกษาประเภทนี้มีเพียงร้อยละ 16 ของนักศึกษาทั้งหมด
3. ปานกลาง นักศึกษากลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีมากที่สุด คือประมาณร้อยละ 70 ของนักศึกษาทั้งหมด มีความพร้อมบางประการสำหรับการศึกษาศึกษา เช่น มีความพร้อมด้านพื้นฐานความรู้ แต่ไม่พร้อมในเรื่องอุปกรณ์ และเงินค่าหน่วยกิต หรือมีความพร้อมด้านการเงิน แต่ไม่พร้อมเรื่องวิธีการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ยังจับใจความไม่เป็น ไม่เข้าใจวิธีการจดคำบรรยาย และไม่รู้จักการค้นคว้าศึกษาเพิ่มเติมด้วยตนเอง หรือบางกรณี ไม่พร้อมด้านพื้นฐานการศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษามาแล้ว ลักษณะนักศึกษาดังกล่าวจำเป็นต้องให้อาจารย์ผู้สอนกล่าวถึงหัวข้อที่จะสอน อธิบายสาระในหัวข้ออย่างชัดเจน พร้อมกับยกตัวอย่างประกอบให้เข้าใจด้วย
4. อ่อน นักศึกษากลุ่มนี้มีประมาณร้อยละ 10 เป็นกลุ่มที่เรียนและรับรู้ค่อนข้างช้า อาจารย์ผู้สอนจะต้องอธิบายหัวข้อการสอน เหตุผลที่สอน ประโยชน์ที่จะได้รับจากการเรียน

และขยายตัวข้อแต่ละข้ออย่างชัดเจน ยกตัวอย่างประกอบ ให้ทำแบบฝึกหัดและอธิบายซ้ำ ๆ หลายครั้ง ส่วนใหญ่มักจะเข้าเรียนสม่ำเสมอ แต่ไม่เคยสอบได้คะแนนดี

सररसरररर ฤทธิฤทธิ (2514 : 183 - 184) แบ่งประเภทนักศึกษาไทยออกเป็น 3 ประเภทคือ

1. ประเภทมาเรียน เพื่อหาความรู้แต่เพียงอย่างเดียว ไม่สนใจสิ่งแวดล้อมภายนอก เป็นหนอนหนังสือ

2. ประเภทมาเรียน เพื่อแสวงหาความรู้เพื่อตนเองและสังคม พวกนี้ต่างจากพวกแรกคือ จะศึกษาเกี่ยวกับสภาพสังคม ใช้เวลาว่างออกไปบำเพ็ญประโยชน์ ช่วยเหลือสังคมให้ดีขึ้น

3. ประเภทแสวงหาแนวคิดใหม่ พวกนี้ได้ชื่อว่าเป็นพวกหัวก้าวหน้า ไม่ยอมหยุดนิ่งพยายามหาความรู้ใหม่ แสดงออก แสดงความคิดใหม่ ๆ แปลก ๆ และมีใจกว้าง พวกนี้ได้ชื่อว่า "ปัญญาชน" และถ้าพวกนี้ได้รับการเอาใจใส่จากอาจารย์ โดยช่วยชี้แนะแนวทาง ให้ข้อคิดที่ถูกต้อง และยอมรับความคิดของเขาแล้ว คนกลุ่มนี้จะสามารถชี้นำนักศึกษาคนอื่น ๆ ได้

อนุช อภาภิรมย์ (2517 : 18) แบ่งกลุ่มนักศึกษาในสังคมอุดมศึกษาเป็น 3 ประเภทคือ

1. พวกไม่เอาไหน เรียนหนังสือไปวันหนึ่ง ๆ พอได้ปริญญา ไม่ได้มีความสนใจต่อสังคมแวดล้อมรอบ ๆ ตัว ใช้ชีวิตอย่างเรื่อยเฉื่อย มีมากถึงร้อยละ 80

2. พวกทำแต่กิจกรรม ชอบจัดการนุ่งเพื่อและรักษาประเพณีอันส่งเสริมฐานะของตัวเองให้ดูสำคัญขึ้น ไม่ค่อยสนใจการเรียน มีประมาณร้อยละ 10

3. พวกรั้นวิชา ไม่พอใจในสิ่งต่าง ๆ อยู่เนืองนิจ ชอบคิดค้นและเสนอกิจกรรมต่าง ๆ เสมอ ชอบแสดงออกในทางที่จะแก้ปัญหาสังคม มีแรงศรัทธาที่จะช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ เพื่อให้หลุดพ้นจากการเอารัดเอาเปรียบและความอยุติธรรมต่าง ๆ มีประมาณร้อยละ 10

จะเห็นได้ว่านักศึกษาโดยทั่วไปมีลักษณะการเรียนรู้ที่ต่างกัน ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนจึงเป็นเรื่องสำคัญมากที่อาจารย์จะต้องคำนึงถึงลักษณะของนักศึกษาประกอบด้วย จึงจะทำให้นักศึกษา

เกิดการเรียนรู้ได้ดี มีประสิทธิภาพ (สัจ จุฑารัตน์. 2529 : 30) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของแคมป์ (Kemp. 1971 : 15) ที่กล่าวว่า อาจารย์จำเป็นต้องรู้จักผู้เรียนก่อน การรู้จักผู้เรียนจะเป็นผลดีต่อการเรียนการสอนดังนี้

1. ช่วยให้การกำหนดจุดประสงค์ของการสอนมีความเหมาะสม ไม่สูงหรือต่ำจนเกินไป
2. ช่วยให้การกำหนดเนื้อหาสาระที่จะสอนเป็นไปอย่างเหมาะสมกับระดับความรู้ความสามารถของผู้เรียน

3. ช่วยในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนหรือมอบหมายงานให้เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ และความสนใจของผู้เรียนแต่ละคน

4. ช่วยให้ผู้สอนรู้ว่าในระหว่างการเรียนการสอน สมควรจะช่วยเหลือผู้เรียนกลุ่มใด หรือคนใดเป็นพิเศษ เมื่อจะทำให้สามารถเรียนรู้ได้ทันผู้อื่น (สัจ จุฑารัตน์. 2529 : 40)

ประธาน วัฒนวาณิชย์ (2529 : 5) ได้รวบรวมลักษณะของนักศึกษาผู้มีประสิทธิภาพในการเรียน ซึ่งนักจิตวิทยาและนักแนะแนวได้ศึกษาไว้ดังนี้

1. เป็นผู้มีการวางแผนการเรียนและทำงานตามที่กำหนด โดยจะทำงานตามสถานที่ซึ่งได้กำหนดไว้ และใช้ระยะเวลาที่เหมาะสม มีเวลาพักระหว่างทำงาน โดยเฉพาะวันหยุดจะไม่ทำงานหนักจนเกินไป อีกทั้งสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายได้ภายในเวลาที่กำหนดโดยไม่ล่าช้า
2. มีการเตรียมความรู้ก่อนเข้าฟังการบรรยายและมีสมาธิในการฟังการบรรยาย และหลังจากฟังการบรรยายแล้ว จะทบทวนและปรับปรุงการบรรยายจากชั้นเรียนโดยเร็ว
3. มีความเห็นว่าการเรียนเป็นสิ่งที่น่าสนใจ เมื่อพบบทเรียนที่ยากก็คิดว่าโดยไม่ปล่อยข้ามไป
4. มีแรงกระตุ้นจะทำงานได้ดี
5. ไม่ใช้การสอบเป็นสิ่งจูงใจในการเรียน
6. มีความรู้ในการใช้ห้องสมุด

อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาข้างต้นมิได้บ่งชี้อย่างแน่นอนว่า ถ้านักศึกษาประพฤติปฏิบัติตนดังกล่าวแล้ว จะประสบผลสำเร็จในการเรียนทุกคน เพียงแต่ชี้ให้เห็นว่านักศึกษามีประสิทธิภาพในการเรียนมีการประพฤติปฏิบัติอย่างไรเท่านั้น

นอกจากนี้ ทวีป ศิริวิรัมย์ (2526 : 53 - 54) ได้ศึกษาลักษณะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร ระดับชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 4 ในเรื่องการเรียนการสอน พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ส่วนใหญ่ ไม่สามารถเข้าใจในบางวิชา (ร้อยละ 86.19) อยากรู้วิธีเรียนให้ได้ผลดีกว่าที่เป็นอยู่ (ร้อยละ 81.43) ไม่มีความสนใจในในบางวิชา (ร้อยละ 75.71) และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ส่วนใหญ่ อยากทดสอบความถนัดของตนเอง (ร้อยละ 88.15) ไม่สามารถเข้าใจในบางวิชา (ร้อยละ 84.44) ไม่มีความสนใจในบางวิชา (ร้อยละ 83.70) และอยากรู้วิธีเรียนทางสื่อให้ได้ผลดีกว่าที่เป็นอยู่ (ร้อยละ 72.59)

การเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา

การศึกษาไทยโดยทั่วไป มีความมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างประชากรของไทยซึ่งจะเป็นบุคลากรที่สำคัญในองค์กรต่าง ๆ ให้มีสุขภาพดีทั้งทางร่างกาย จิตใจ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีค่านิยมในการประกอบอาชีพอย่างถูกต้องเหมาะสม รู้จักสิทธิหน้าที่ รู้จักรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม การเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาก็เช่นเดียวกับวิธีอื่น ๆ จะประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมายที่กล่าวแล้วนั้นได้ จำเป็นต้องอาศัยองค์ประกอบหลายด้าน คือวิธีสอน หลักสูตร แบบเรียน อุปกรณ์การสอน โปรแกรมการเรียนการสอน ตลอดจนตัวอาจารย์ นักศึกษา และสภาพแวดล้อม แต่องค์ประกอบที่สำคัญที่สมควรจะพิจารณามากที่สุดคือ อาจารย์ ทั้งนี้เพราะอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษามีบทบาทในการที่จะเข้ามาแก้ไข ปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงให้นักศึกษาเป็นผู้ที่มีคุณภาพที่ดีขึ้นกว่าเดิม นอกจากนั้น อาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษายังต้องมีความรับผิดชอบ โดยเฉพาะในการพัฒนาความเป็นพลเมืองดีให้เกิดขึ้นในตัวนักศึกษาอีกด้วย (นพพร พานิชสุข. 2522 : 4)

ลักษณะอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา

จรรยา คุณวี (2520 : 11 - 14) ได้กล่าวถึงลักษณะของอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาว่า เป็นผู้ที่มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการช่วยให้นักศึกษาเข้าใจตนเองและเข้าใจผู้อื่น ช่วยให้

นักศึกษารู้จักคิดและคิดเป็น คือคิดอย่างมีเหตุผลและมีหลักฐานข้ออ้างอิงสนับสนุน มีการพิจารณาไตร่ตรองอย่างถี่ถ้วน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพราะคนที่รู้จักคิดและคิดเป็น จะสามารถรับผิดชอบตนเองและสังคมได้ ดังนั้นหน้าที่หลักของอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาจึงสรุปได้ 2 ประการคือ

1. ช่วยให้นักศึกษาสามารถติดตามการเปลี่ยนแปลง และเสริมสร้างให้นักศึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีกว่า มีความกระตือรือร้นไม่เฉื่อยชา
2. ช่วยให้นักศึกษารู้จักพิทักษ์รักษา ทำนุบำรุงสิ่งที่ดีในสังคมให้เป็นมรดกตกทอดไปยังอนุชนรุ่นหลัง

การที่อาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพควรมีความรู้ 3 ด้านคือ

- 2.1 มีความรู้ทั่วไปอันเป็นพื้นฐานที่ใช้ในชีวิตประจำวัน
- 2.2 มีความรู้วิชาเฉพาะคือวิชาสังคมศึกษาและวิชาสังคมศาสตร์เป็นอย่างดี
- 2.3 มีความรู้วิชาการศึกษาระดับวิชาชีพชั้นสูง เช่น ทฤษฎีการศึกษา จิตวิทยา

การวัดผล การแนะแนว และวิธีสอนต่าง ๆ

สนิท ทินวัลย์ (2517 : 34) กล่าวถึงบทบาทของอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาว่าควรมีคุณลักษณะต่อไปนี้คือ

1. มีความซื่อสัตย์และศรัทธาในการเป็นอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา
2. สามารถใช้ภาษาในการอธิบายถ่ายทอดความคิดได้อย่างชัดเจน
3. มีความเข้าใจจุดประสงค์ของการศึกษาและหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา
4. สามารถตัดสินใจได้ดี มีความเป็นผู้นำทางการศึกษา
5. สามารถเลือกใช้สื่อการสอนได้เหมาะสมกับบทเรียนแต่ละบท
6. รักการอ่าน การเขียน ชอบทัศนศึกษาเพื่อเรียนรู้วัฒนธรรมและติดต่อกับบุคคลกลุ่มอื่น

หรือสังคมอื่น

ปัญหาการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในวิทยาลัยครู

การสอนวิชาสังคมศึกษาในอดีตที่ผ่านมาเป็นลักษณะให้นักศึกษาจำเนื้อหาวิชาอย่างเดี่ยวและยึดตัวอาจารย์เป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดความรู้ โดยอาจารย์เป็นผู้ให้เนื้อหาวิชาความรู้แก่นักศึกษา นักศึกษาจะเป็นผู้รับความรู้จากอาจารย์แต่เพียงฝ่ายเดียว วิธีสอนก็เป็นบรรยายในชั้นเรียนเป็นส่วนใหญ่ บางครั้งให้นักศึกษาท่องจำตามเนื้อหาที่อาจารย์สอนไว้ ซึ่งวิธีการสอนดังกล่าวนี้จัดได้ว่า เป็นวิธีสอนวิชาสังคมศึกษาที่ผิด โดยที่นักศึกษาจะได้รับแต่ความรู้ความจำเพียงอย่างเดียว ปัจจุบัน การศึกษาได้พัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงไปมากยิ่งขึ้นตามลำดับ ดังนั้นการสอนวิชาสังคมศึกษา จึงมีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงให้มีความสอดคล้องกับการศึกษาที่เปลี่ยนแปลง โดยที่อาจารย์ ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาจะให้แต่เพียงความรู้ เนื้อหา และความเข้าใจด้านเดียวเท่านั้น ไม่เพียงพอ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องช่วยให้นักศึกษามีการพัฒนาความคิดรวบยอด ทักษะ และทัศนคติควบคู่กันไป ด้วย (เนพพร พานิชสุข. 2522 : 5) การที่อาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาขาดคุณภาพ และขาดความสามารถอาจสืบเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ อาทิ พื้นฐานของอาจารย์ผู้สอนวิชา สังคมนั้น ได้รับการฝึกฝนมาอย่างไม่เพียงพอที่จะช่วยในการสอนวิชานี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขาดแหล่งในการศึกษาค้นคว้า ตำรา หรือหนังสืออ่านประกอบ ตลอดจนอุปกรณ์ที่จะใช้ประกอบการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา เป็นต้น แต่ที่สำคัญที่สุดที่ทำให้อาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา จัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพได้ไม่ดีขึ้น สืบเนื่องมาจากการจัดโปรแกรมเพื่อการผลิตครู สังคมนายังมีข้อบกพร่องและมีปัญหาหลายประการ เช่น หลักสูตรเน้นทฤษฎีมากเกินไป (เนพพร พานิชสุข. 2522 : 7)

นางนุช สุวรรณแสง (2521 : 86 - 95) ได้ศึกษาสภาพการเรียนการสอนของ วิทยาลัยครูเรื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาของอาจารย์ใน วิทยาลัยครู จำนวน 29 แห่ง กลุ่มตัวอย่าง 63 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า อาจารย์ผู้สอนวิชา วิธีสอนสังคมศึกษาส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรีที่เพิ่งสำเร็จการศึกษาและไม่เคยมีประสบการณ์ในการสอน ระดับประถมหรือมัธยมศึกษามาก่อน ชั่วโมงสอนของอาจารย์อยู่ในระดับที่เหมาะสมคือ 8-12 ชั่วโมง ต่อสัปดาห์ และอาจารย์ผู้สอนวิชานี้เกือบทั้งหมดเป็นอาจารย์นิเทศก์ด้วย นอกจากนั้นอาจารย์ผู้สอน

วิชานี้ ส่วนหนึ่งสอนเพราะเห็นว่าเป็นวิชาที่มีประโยชน์ แต่อาจารย์อีกส่วนหนึ่งสอนเพราะหัวหน้าสายวิชาจัดให้สอน อาจารย์ส่วนใหญ่เตรียมการสอนเป็นอย่างดีทุกครั้ง วิธีการสอน และกิจกรรมที่อาจารย์ปฏิบัติบ่อยครั้งคือ การบรรยายแล้วเปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถาม และการให้นักศึกษาฝึกสอนในกลุ่มเดียวกัน ช่วยกันติชมแก้ไข วิพากษ์วิจารณ์ ส่วนวิธีสอนและกิจกรรมที่ใช้บ่อยมากหรือไม่เคยใช้เลยคือ การเชิญวิทยากรมาบรรยายและการพาคณะนักศึกษาออกไปศึกษาเอกสถานที่ การเลือกใช้วิธีสอน และกิจกรรมประกอบการเรียนการสอนนั้น อาจารย์ผู้สอนจะเลือกโดยคำนึงถึงสภาพความเหมาะสมของเนื้อหาในบทเรียนเป็นหลัก หนังสือที่ใช้ค้นคว้าและอุปกรณ์การสอนนั้นอาจารย์ส่วนใหญ่กล่าวว่า มีไม่พอกับความต้องการ การวัดผลส่วนใหญ่ที่อาจารย์ใช้ก็คือ ให้นักศึกษาประเมินผลกันเอง ปัญหาที่อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ประสบอยู่คือ หลักสูตร ประมวลการสอน หนังสือต่าง ๆ ที่ใช้ค้นคว้าประกอบการสอนและอุปกรณ์การสอน นอกจากนี้อาจารย์ได้แสดงความคิดเห็นว่าควรมีการส่งเสริมให้อาจารย์มีความรู้มากขึ้น โดยการให้มีโอกาสได้ศึกษาค้นคว้าในระดับสูงกว่าที่เป็นอยู่หรือการจัดอบรมสัมมนา เพื่อจะได้นำความรู้ความคิดใหม่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จินตนา พรตตะเสน (2522 : 120 - 128) ศึกษาเรื่อง ปัญหาการใช้หลักสูตรสังคมศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง ฉบับพุทธศักราช 2519 โดยใช้แบบสอบถาม 2 ชุด ถามผู้บริหารการศึกษา 140 คน อาจารย์ผู้สอน 200 คน และนักศึกษาวิชาเอกสังคมศึกษา 400 คน ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารการศึกษา อาจารย์ผู้สอน และนักศึกษามีความเห็นตรงกันในเรื่องต่อไปนี้คือ สื่อการสอนต่าง ๆ มีไม่เพียงพอ วิธีสอนที่อาจารย์ใช้มากที่สุดคือการบรรยาย การวัดและประเมินผลใช้วิธีวัดผลแบบเก็บคะแนนระหว่างภาคและทดสอบปลายภาค ข้อเสนอเป็นแบบปรนัยและอัตนัย สุมาลี วิไลรัตน์ (2522 : 85 - 94) ศึกษาเรื่อง ปัญหาในการดำเนินการสอนตามโปรแกรมการสอนสังคมศึกษาระดับปริญญาตรีในวิทยาลัยครูส่วนกลางและส่วนภูมิภาค 13 แห่ง กับกลุ่มตัวอย่าง 100 คน ผลการวิจัย พบว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนกลางและส่วนภูมิภาคส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการในการจัดดำเนินการสอนตามโปรแกรมการสอนวิชาสังคมศึกษาระดับปริญญาตรีไม่แตกต่างกัน กล่าวคือ อาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาส่วนใหญ่ เห็นว่านักศึกษามีความรู้พื้นฐานทางด้านสังคมศึกษาไม่เท่ากัน

นอกจากนี้ยังพบร่องทางด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ สำหรับด้านหลักสูตรมีปัญหาคือ หลักสูตรมีเนื้อหาซ้ำซ้อนกัน และอาจารย์ส่วนใหญ่ต้องการให้ปรับปรุงหลักสูตรและประมวลการสอน วิชาสังคมศึกษา

ปราณี นิลเทม (2524 : 106 - 123) ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์เกี่ยวกับโปรแกรมวิชาสังคมศึกษาระดับปริญญาตรี ในวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเลือกวิทยาลัยครู 7 แห่ง จากจำนวน 8 แห่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่เปิดสอนวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอก โดยใช้แบบสอบถาม ถามนักศึกษาวินิจฉัยสังคมศึกษา จำนวน 140 คน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า นักศึกษาเห็นด้วยว่าจุดมุ่งหมายของวิชาสังคมศึกษาดังกล่าวที่ชัดเจนและเหมาะสมสำหรับเนื้อหาวิชาสังคมศึกษา และเห็นว่า ควรให้ความรู้และทักษะที่เป็นพื้นฐานในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม ส่วนกระบวนการเรียนการสอน นักศึกษาเห็นว่าควรให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน วิธีสอนส่วนใหญ่ที่นักศึกษารู้สึกว่าอาจารย์จะบรรยายโดยเน้นความรู้มากกว่าปฏิบัติ และสื่อการสอนที่นักศึกษารู้สึกว่าเหมาะสมคือ แผนภูมิและรูปภาพ การวัดผลและประเมินผลที่นักศึกษารู้สึกว่าเหมาะสมคือ การมีคะแนนเก็บและสอบปลายภาค โดยใช้วิธีอิงกลุ่ม

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนนักศึกษาระดับปริญญาตรีของวิทยาลัยครู พบว่า มีปัญหาหลายด้าน เช่น วิธีสอนของอาจารย์ อุปกรณ์การสอน ตำรา แหล่งค้นคว้า และตัวนักศึกษาเอง ซึ่งปัญหาดังกล่าวจะเป็นแนวทางให้ทราบว่าจะต้องมีการปรับปรุงในด้านใดบ้าง เพื่อที่จะทำให้การเรียนของนักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษาและการสอนของอาจารย์โปรแกรมวิชาสังคมศึกษาของวิทยาลัยครูดีขึ้น

แนวความคิดเกี่ยวกับแบบการเรียน

นักการศึกษาและนักจิตวิทยา มุ่งให้ความสนใจ ศึกษา ทำความเข้าใจเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งผลการศึกษาค้นคว้าเป็นที่ยอมรับกันว่า ผู้เรียนมีความแตกต่างกันมาก ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม เชื้อชาติ ปัญญา และความถนัด อาจารย์ควรจะยอมรับและทำความเข้าใจใน

ลักษณะดังกล่าวของนักศึกษาแต่ละคน เพราะนักศึกษาแต่ละคนเรียนได้ดีในสภาพที่แตกต่างกัน อีกทั้งมีวิธีการเรียนหรือแบบการเรียนแตกต่างกันไปเฉพาะตัว ดังนั้นจึงไม่มีวิธีสอนใดที่ดีที่สุด ซึ่งสามารถใช้ได้อย่างเหมาะสมกับนักศึกษาทุกคน จึงเป็นภาระที่สำคัญของอาจารย์ในการหาวิธีสอนที่ทำให้นักศึกษาแต่ละคนเกิดการเรียนรู้ได้มากที่สุด (อัจฉรา ธรรมานนท์. 2530 : 31)

จากการศึกษาเรื่องแบบการเรียน มีผู้ให้ความหมายของแบบการเรียนไว้ดังนี้

เพจ (Page. 1977 : 203) ให้ความหมายของแบบการเรียนว่า เป็นวิธีการที่บุคคลชอบใช้ในการแก้ปัญหาการคิดหรือการเรียน บางครั้งอาจเรียกว่า แบบการคิด (Cognitive Styles)

ออสโม (Ostroe. 1984 : 27) กล่าวถึงแบบการเรียนว่า คือลักษณะหรือคุณภาพของบุคคลในการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางการเรียนการสอน ซึ่งอาจเป็นผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของบุคคลแตกต่างกันได้ แบบการเรียนเป็นการตอบสนองต่อสิ่งเร้าของผู้เรียน (Student Response Styles) อันหมายถึงพฤติกรรมและทัศนคติของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนรู้อการสอน ผู้สอนและสัมพันธภาพกับเพื่อน ส่วนแบบการคิดเป็นการศึกษาทางจิตวิทยา ศึกษาถึงแนวทางที่บุคคลชอบที่จะรับรู้และได้ตอบสิ่งเร้า ซึ่งจะแตกต่างจากแบบการเรียนในด้านเกณฑ์ที่ใช้วัดผล (Craston. 1985 : 136)

เฮนสัน และบอร์ทวิก ให้ความหมายของแบบการเรียนว่า หมายถึงลักษณะการเรียนที่นักศึกษาแต่ละคนชอบใช้มากที่สุด และแบบการเรียนจะรวมถึงพฤติกรรมของผู้เรียนทางด้านบุคลิกนิสัย ทัศนคติ และภาวะจิตใจ ซึ่งผู้สอนควรจะศึกษาแบบการเรียนของผู้เรียนให้สอดคล้องกับวิธีการสอนของผู้สอนด้วย (Henson and Borthwick. 1984 : 4)

สรุปได้ว่าแบบการเรียนเป็นรูปแบบของการตอบสนองต่อสิ่งเร้า ด้านการเรียนการสอนของผู้เรียนด้วยวิธีการหรือพฤติกรรมที่ผู้เรียนใช้ในการแก้ปัญหา การคิด การเรียน และการมีสัมพันธภาพต่อบุคคลในสถานการณ์การเรียนการสอน

การศึกษาแบบการเรียนของนักศึกษา มีผู้จำแนกออกเป็นแบบต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

วอร์เรน (Warren. 1979 : 83) แบ่งแบบการเรียนออกเป็น 2 แบบคือ

1. ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student - centered) นักศึกษาที่มีแบบการเรียนรู้แบบนี้จะชอบการเรียนรู้ที่มีผลต่อการเรียนรู้มากที่สุด โดยไม่ต้องเข้าชั้นเรียนหรือกระทำในสิ่งที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ ชอบการเรียนรู้โดยการสัมมนามากกว่าการบรรยาย และชอบเข้าชั้นเรียนในวิชาที่ตนสนใจเท่านั้น

2. ผู้สอนเป็นศูนย์กลาง (Instructor - centered) นักศึกษาที่มีแบบการเรียนรู้แบบนี้จะชอบการเรียนรู้เนื้อหาในชั้นเรียนมากที่สุด ต้องการงานตามที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์เท่านั้น และจะชอบวิธีการสอนแบบบรรยายมากกว่าการสัมมนา

แบบการเรียนรู้แบบผู้สอนเป็นศูนย์กลาง จะเป็นที่ยอมรับของผู้เรียนเป็นส่วนใหญ่ ดังเห็นได้จากการที่ ออสโม (Ostmoie, 1984 : 27 - 39) ศึกษาแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลระดับปริญญาตรี 28 แบบ จากประสบการณ์ของนักศึกษา ผลปรากฏว่า นักศึกษาชอบการเรียนรู้ที่มีลักษณะเป็นไปตามแผนการเรียนรู้ และการเรียนโดยมีอาจารย์เป็นผู้ชี้แนวทาง นอกจากนี้ จินตนา ยูนินันท์ (2527 : 51) ได้กล่าวถึงการศึกษาของ โชว์ และเบิร์ท (Show and Bert) ซึ่งได้ศึกษาลักษณะการเรียนรู้ของนักศึกษา กับ โครงสร้างลักษณะการเรียนรู้ตามรายวิชา พบว่า ลักษณะการเรียนรู้ของนักศึกษาจะมีความแตกต่างกันเป็น 2 แบบคือ

1. นักศึกษาที่ศึกษาได้ดีในสภาพการณ์ที่มีโครงสร้างชัดเจน การเรียนการสอนขึ้นอยู่กับผู้สอน รวมทั้งเชื่อฟังและคล้อยตามผู้สอน มีความรู้สึกกังวลใจว่า จะต้องปะทะกับผู้สอนเพื่อกำหนดเกณฑ์ในการเรียนการสอน มีความต้องการที่จะรู้เกณฑ์ของผู้สอน และขึ้นอยู่กับผู้สอนในการที่จะบอกความสำคัญ หรือความสัมพันธของแต่ละหัวข้อที่จะเรียน

2. นักศึกษาที่ศึกษาได้ดีในสภาพการณ์ที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นได้ ลักษณะการเรียนรู้แบบนั้น ผู้เรียนจะตัดสินใจเลือกกระบวนการศึกษาของตนเอง ชอบที่จะเลือกความสำคัญของแต่ละหัวข้อที่จะเรียน และชอบที่จะศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง

เรซเลอร์ และเฟรนช์ (Rezler and French, 1975 : 20 - 26) ศึกษาแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาสาธารณสุข และเสนอแบบการเรียนรู้ของนักศึกษา 6 แบบดังนี้คือ

1. แบบนามธรรม (Abstract) นักศึกษาที่มีรูปแบบการเรียนรู้แบบนี้จะชอบการเรียนรู้เกี่ยวกับทฤษฎี สมมุติฐานที่เกี่ยวข้องกับกฎและมโนทัศน์

2. แบบรูปธรรม (Concrete) นักศึกษาแบบนี้จะชอบการเรียนรู้ในสิ่งที่ได้เห็นและได้สัมผัส ซึ่งเป็นการศึกษาที่เกี่ยวกับทักษะ

3. แบบรายบุคคล (Individual) นักศึกษาจะชอบเรียนหรือทำงานตามลำพัง มีความมั่นใจในตนเอง มีความเป็นอิสระ

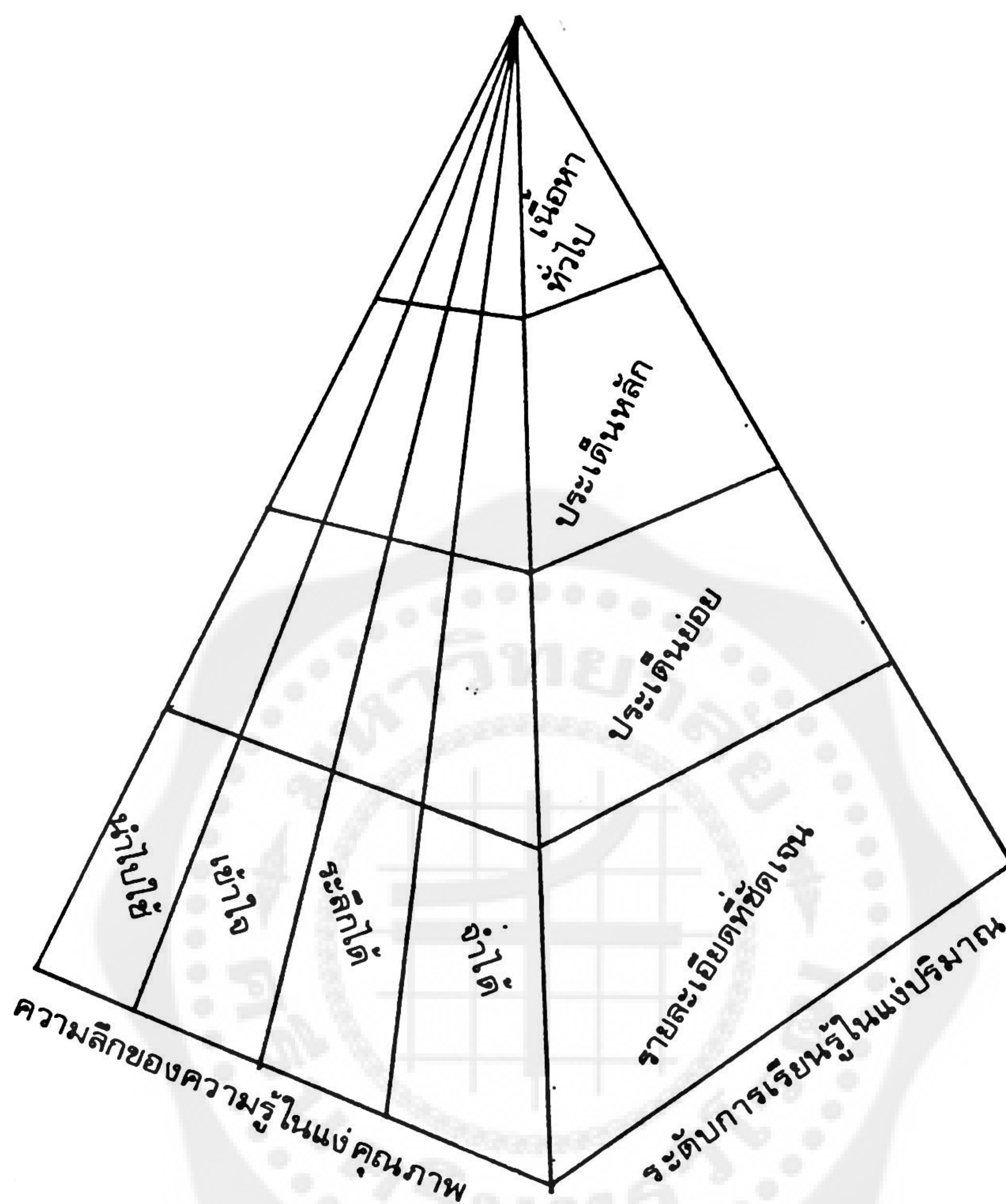
4. แบบร่วมมือ (Interpersonal) นักศึกษาจะชอบการเรียนรู้หรือการทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยการสร้างสัมพันธภาพกับอาจารย์และเพื่อนนักศึกษา

5. ผู้สอนเป็นศูนย์กลาง (Instructor centered) นักศึกษาจะชอบเรียนกับอาจารย์ในชั้นเรียน โดยมีวัตถุประสงค์ของการเรียนที่แน่นอน และมีการกำหนด การมอบหมายงานที่ชัดเจน

6. ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student centered) นักศึกษาจะชอบเรียนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีความสัมพันธ์กับเพื่อนนักศึกษาด้วยกัน แต่มีความเป็นตัวของตัวเองสูง

นอกจากนี้ เรชเลอร์ และเฟรนซ์ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ชอบประสบการณ์การเรียนรู้ โดยครูเป็นผู้สอนในเนื้อหาวิชาที่มีลักษณะรูปธรรมมากกว่าลักษณะนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บิชอป (Bishop. 1986 : 190) พบว่า นักศึกษาหญิงของวิทยาลัยศิลปศาสตร์ ชอบประสบการณ์การเรียนรู้แบบรูปธรรม และแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

นอกจากนี้ แบนด์ท และคนอื่น ๆ ได้ศึกษาแบบการเรียนจากปิรามิดแห่งการเรียนรู้ โดยกำหนดเป็นโครงสร้างของปิรามิด ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 ปิรามิดแห่งการเรียนรู้

ที่มา : (Bandt and others. 1974 : 43)

ภาพประกอบ 1 แสดงว่าระดับการเรียนรู้สามารถพิจารณาใน 2 ด้านใหญ่ ๆ คือ ด้านแรก เป็นระดับของการเรียนรู้ในแง่ของปริมาณ ส่วนด้านที่สอง แสดงถึงความลึกของความรู้ที่มองในแง่คุณภาพ แบบการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นผลมาจากระดับการเรียนรู้ในแง่ปริมาณอันได้แก่ เนื้อหาทั่วไป ประเด็นหลัก ประเด็นย่อย และรายละเอียดที่ชัดเจนกับความลึกของความรู้ในแง่คุณภาพ อันได้แก่ ความสามารถในการจำได้ ระลึกได้ เข้าใจ และนำไปใช้ได้ หรืออาจกล่าวอีกอย่างหนึ่งว่า แบบการเรียนรู้พื้นฐานมาจากการรวมเอาทักษะและความสามารถพิเศษของผู้เรียนไว้ด้วยกัน

ดังนั้น แบนด์ทและคนอื่น ๆ (Bandt and others. 1984 : 42 - 48) จึงได้จำแนก
แบบการเรียนรู้ออกเป็น 12 แบบคือ

1. แบบลวงตา (Illusionist) ผู้เรียนที่มีแบบการเรียนรู้แบบนี้ใช้เวลาส่วนใหญ่
เพื่อการเรียนรู้อย่างจดจ่อ ผู้เรียนจะเรียนร่วมกับเพื่อนเพื่อให้ตัวเองรู้สึกว่าเป็นอิสระสำหรับการ
การเรียนรู้ และชอบที่จะเขียนสรุปคำบรรยายที่ยืดยาวให้เป็นคำบรรยายใหม่ที่อ่านเข้าใจง่าย
บางครั้งก็จะทำการบ้านสำหรับวันต่อไป มีความสนใจที่จะหาคำตอบที่ถูกต้องให้เร็วที่สุด ในการ
อ่านตำรา ผู้เรียนจะทำเครื่องหมายหรือย่อข้อความไว้ เพื่อจะสามารถท้ออ่านพบง่ายในภายหลัง
ผู้เรียนใช้เวลาส่วนใหญ่ในการเรียนรู้ แต่ในความเป็นจริง ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น
ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการตอบข้อสอบที่เน้นความรู้ความเข้าใจ ทั้งนี้เนื่องจากผู้เรียนใช้วิธีการเรียน
แบบรีบร้อนรีบจำ แต่ละเลขการเรียนรู้ วิธีการเรียนแบบนี้มีส่วนดีคือ ช่วยลดความวิตกกังวลเท่านั้น

2. แบบนักใฝ่สันติ (Pacifist) ผู้เรียนที่มีแบบการเรียนรู้แบบนี้เป็นคนรักสงบและ
สนใจงานในระดับต่ำ กล่าวคือ ผู้เรียนจะเข้าชั้นเรียนตามหน้าที่ โดยไม่ได้ใช้ความคิดเลข เวลา
เรียนมักจะเป็นเวลาสำหรับการเพื่อฝัน อีกลักษณะหนึ่งของผู้เรียนคือ การหนีความจริง เมื่อเข้า
ชั้นเรียนผู้เรียนจะพยายามลอกหรือจดทุกอย่างที่ได้ฟังลงในสมุด แต่หลังจากนั้นก็ไม่สามารถจำ
ข้อความหรือสิ่งที่จดมาได้ ในทำนองเดียวกัน เมื่อผู้เรียนเรียนเนื้อหาในหนังสือ ก็จะกวาดสายตา
ดูทุกคำและขีดเส้นใต้ข้อความต่าง ๆ แต่ไม่สามารถนึกถึงคำอธิบายหรือข้อถกเถียงของย่อหน้าที่
ผ่านมาได้ ผู้เรียนแบบนี้คาดหวังให้ถ้อยคำผ่านตาและแปลงไปสู่ความรู้ที่มีความหมายอย่างอัตโนมัติ
โดยไม่ต้องคิด แต่ในความเป็นจริง คำต่าง ๆ นั้นเป็นสัญลักษณ์ที่มนุษย์สร้างขึ้น การเรียนรู้จึง
ไม่สามารถเกิดขึ้นได้จนกว่าคำดังกล่าวจะแปลงไปสู่ความรู้สึกของสิ่งที่เป็นตัวแทน ซึ่งวิธีการนี้
ต้องการความเกี่ยวข้อง การสังเกต การเอาใจใส่ การคิด การตั้งคำถาม และอื่น ๆ อีกมาก
แม้ว่าผู้เรียนแบบนี้จะเข้าชั้นเรียนประจำ แต่จะได้ความรู้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น

3. แบบนักคิด (Idea man) ผู้เรียนที่มีแบบการเรียนรู้แบบนี้พยายามแสวงหาทฤษฎี
ส่วนตัวหรือเกร็ดเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่สัมพันธ์กับหัวข้อต่าง ๆ เป็นส่วนตัวของตัวเอง มักจะถาม
คำถามที่ท้าทายในชั้นเรียน และจะคุยกับผู้สอนหลังจากเลิกเรียนแล้ว ชอบศึกษาเนื้อหาวิชาให้ลึกซึ้ง
ตามลำพัง มีพรสวรรค์ และได้เปรียบในการเรียนรายวิชาที่กว้างและเป็นเรื่องทั่ว ๆ ไป ผู้เรียน

มักจะหลีกเลี่ยงการเรียนรู้ข้อเท็จจริง ซึ่งมีความจำเป็นต่อการอธิบายความเข้าใจในแนวคิดที่เสนอ รายวิชาที่เน้นความละเอียด จะสร้างความยุ่งยากใจให้กับผู้เรียนที่มีรูปแบบการเรียนรู้แบบนั้น

4. แบบนักสืบ (Detective) ผู้เรียนที่มีรูปแบบการเรียนรู้แบบนี้เป็นผู้สุกเวลาเพื่อแสวงหารายละเอียดทุกอย่าง ทั้ง ๆ ที่ม้งานจะต้องทำมาก ผู้เรียนจะมีจุดอ่อนที่ไม่สามารถทำข้อสอบประเภทที่ถามลึกซึ้งกว่าการถามความจำของเนื้อหา ผู้เรียนจะมุ่งความสนใจไปที่ส่วนล่างของปิรามิดแห่งการเรียนรู้อันได้แก่ รายละเอียด จึงทำให้ไม่สามารถรู้ประเด็นที่กว้าง และโดยทั่วไป รูปแบบการเรียนรู้แบบนี้เป็นเวลาเสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์ เพราะผู้เรียนจะไม่สามารถจับประเด็นที่สำคัญ ๆ ได้ อีกทั้งไม่สามารถรวบรวมประเด็นต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กันเข้าเป็นกลุ่ม เพื่อให้การเรียนรู้ง่ายขึ้น นอกจากนั้นผู้เรียนประเภทนี้มักหลีกเลี่ยงการคุยในชั้นเรียนเพราะเกรงว่าอาจจะพลาดประเด็นที่สำคัญบางประเด็นไปได้

5. แบบนักโทษทางปัญญา (Cognitive prisoner) ผู้เรียนที่มีรูปแบบการเรียนรู้แบบนี้เป็นผู้ที่อยู่ในวงจำกัดมาก กล่าวคือ อาจจะอาศัยความจำหรือความระลึกในการเรียนรู้ และบางครั้งก็สามารถจับเนื้อหาสาระในระดับความเข้าใจได้ดี แต่ความยุ่งยากของผู้เรียนแบบนั้นคือการนำสิ่งที่ตนได้เรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ ผู้เรียนจะแยกระดับความเข้าใจออกจากการนำไปใช้ รายวิชาเกี่ยวกับคณิตศาสตร์ และการทดลองทางวิทยาศาสตร์จะไม่เหมาะกับผู้เรียนแบบนั้น ผู้เรียนมักจะใช้วิธีการเรียนรู้ที่ใช้ความสามารถในการทำงานน้อยที่สุด เช่น มองหาคำตอบก่อนที่จะพยายามทำโจทย์การลองงานหรือลอกการบ้านผู้อื่น ตลอดจนมักจะจดจำตัวอย่างสำคัญ ๆ จากหนังสือ

6. แบบผู้ชำนาญเฉพาะ (Technician) ผู้เรียนที่มีรูปแบบการเรียนรู้แบบนี้จะเก่งใน การทำสิ่งต่าง ๆ ที่ตนเคยฝึกหัดทำมา และมักแสดงให้เห็นถึงความสามารถในเชิงประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ ตลอดจนมีสามัญสำนึกที่น่าทึ่ง กระทั่งเพื่อนที่มีสติปัญญาเหนือกว่าคาดไม่ถึง ส่วนการเรียนรู้ที่มุ่งแสวงหาความรู้จะเป็นปัญหายุ่งยากมากสำหรับผู้เรียนแบบนั้น ทั้งนี้เนื่องจากผู้เรียนมักจะให้ความสนใจกับการระลึกได้ และในแนวทางที่จะใช้ความเข้าใจจากประสบการณ์มากกว่าการให้ความสนใจความรู้เดิม ในเรื่องนั้น ๆ และอาจประสบความสำเร็จ ถ้าเลือกอาชีพที่เป็นอิสระไปจากการเรียนแบบมี ศูนย์กลางที่ความรู้

7. แบบโดดเดี่ยว (Isolationist) ผู้เรียนที่มีรูปแบบการเรียนรู้ประเภทนี้จะรู้มาก แต่ก็มีคามยุ่งยากในขณะเดียวกัน เพราะความรู้ที่ได้ในเรื่องต่าง ๆ แต่ละเรื่องนั้นแยกออกมาจากเรื่องอื่น ๆ ทั้งหมด ผู้เรียนสามารถรายงานสิ่งที่นักทฤษฎีคนสำคัญคิด แต่ไม่สามารถเปรียบเทียบความแตกต่างในแนวคิดเหล่านั้นได้ นอกจากนี้ยัง ไม่สามารถรวมหัวข้อย่อยเพื่อตัดสินใจเลือกได้ สำหรับผู้เรียนประเภทนี้ถือว่า การทำทฤษฎีทางวิชาการ ไม่ใช่สิ่งสำคัญที่จะให้ได้มาซึ่งความรู้ แต่จะดึงสิ่งที่ตนรู้เข้าไปด้วยกัน เพื่อว่าสมรรถภาพของตนจะได้รวมมิติทั้งทางแนวราบและแนวตั้งของปิรามิดแห่งการเรียนรู้ได้ดีเท่ากัน

8. แบบแก้ไขปรับปรุง (Revisionist) ผู้เรียนที่มีรูปแบบการเรียนรู้ประเภทนี้มีความคิดที่แน่นอน มีค่านิยมเป็นของตนเอง มักจะพิจารณาทุกสิ่งทุกอย่างที่เรียนไปสู่ส่วนรวม และชอบทำงานในลักษณะกว้าง ซึ่งแบบการเรียนรู้ประเภทนี้ จะนำไปสู่การรับรู้และการตีความที่ต้องเลือกเฟ้น ซึ่งอาจจะเป็นการบิดเบือนมากกว่าที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนั้นผู้เรียนแบบแก้ไขปรับปรุงมักจะประสบความลำบากในการเรียนอยู่เสมอ แนวทางในการเรียนแบบนี้ผู้เรียนจะคำนึงถึงการขยายเพื่อรวบรวมความเข้าใจ การตีความเนื้อหาสาระที่มีให้เลือกมากมาย ดังนั้นผู้เรียนที่มีรูปแบบการเรียนรู้แบบนี้ต้องพัฒนาเหตุผลให้ชัดเจนตามทักษะของตน

9. แบบมลายา (Shadow) ผู้เรียนที่มีรูปแบบการเรียนรู้แบบนี้จะใช้วิธีการติดตามการเรียนรู้หรือรับท่องหนังสือในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง สำหรับผู้เรียนที่เตรียมบทเรียนโดยทั่วไปเป็นอย่างดีแล้ว จะแสดงวิธีการชัดเจนที่จะปิดบังประเด็นสุดท้ายที่ยังคงเหลืออยู่ก่อนทำการสอบพยายามหลีกเลี่ยงการศึกษาแบบเคร่งครัด ผู้เรียนจะได้เปรียบในแง่ที่ได้รับการกระตุ้นทางประสาทซึ่งเกิดขึ้นพร้อมกับความตื่นเต้นและจะมุ่ง ไปยังการสอบในนาทีสุดท้าย ในการทำข้อสอบ ผู้เรียนจะพยายามอ่านคำถามให้หมดก่อนเท่าที่จะทำได้ เพื่อจะคิดหาคำตอบก่อนที่คำตอบที่ตนเตรียมไว้จะสูญหายไปจากความทรงจำ ข้อจำกัดของแนวทางนี้คือ ผู้เรียนไม่สามารถทำหน้าที่การทำงานได้ดี และจะมีอุปสรรคต่อการเรียนชั้นมัธยมศึกษา

10. แบบปิดบัง (Mask) ผู้เรียนที่มีรูปแบบการเรียนรู้แบบนี้จะมีลักษณะคล้ายกับใช้หน้ากากปิดบังอำพรางตัวเองในระหว่างการเรียนรู้ ลักษณะการปิดบังของผู้เรียนอีกลักษณะหนึ่งก็คือ การแสดงให้เห็นถึงความสับสน และความทรมองในการเรียนรู้ของตนเอง เช่น มักจะยืม

สมุดจรรยาวิชาของบุคคลอื่น หรือขอร้องให้เพื่อนช่วยเหลือในการทำการบ้าน พยายามที่จะทำให้เพื่อนคนอื่น ๆ เชื่อมั่นว่าตนอ่านหนังสือเพียงเล็กน้อยแต่ความเป็นจริงตนอ่านหนังสือเต็มที่ ทั้งนี้เนื่องจากมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนให้เพื่อนคนอื่น ๆ อ่านหนังสือให้น้อยลง วิธีการแบบนี้อาจช่วยให้ผู้เรียนแบบนี้เรียนเนื้อหาบางส่วนได้ดีกว่าเพื่อน แต่ปัญหาคงมากก็คือ เมื่อประกาศผลการสอบทุกคนจะทราบว่าผู้เรียนแบบนี้ยังคงและหลงกลวง ผู้เรียนแบบนี้จะมีผลการเรียนดี แต่ขาดเพื่อน

11. **แบบนักปฏิบัติ (Pragmatist)** ผู้เรียนที่มีรูปแบบการเรียนแบบนี้จะพยายามค้นหาสิ่งที่ตนเองมุ่งหวังในการเรียน และดำเนินไปนอกแนวทางของตน เพื่อที่จะทำให้ตนเองพอใจในสิ่งที่คาดหวัง ผู้เรียนจะพยายามเลือกสาขาวิชาเรียนหรือโปรแกรมการเรียนอย่างระมัดระวัง ผู้เรียนประเภทนี้จะได้เปรียบในเรื่องการแสวงหาโอกาสให้กับตนเองและรักษาแนวทางในการศึกษาอย่างคล่องแคล่ว แต่ก็มีวิธีการเรียนรู้ที่ไร้ประสิทธิภาพ เนื่องจากยอมทำตามผู้สอนโดยปราศจากข้อสงสัย ซึ่งขัดกับหลักการที่ว่า การเรียนรู้ทางวิชาการนั้นแม้พื้นฐานมาจากการแลกเปลี่ยนความคิดโดยอิสระ การตั้งคำถามตลอดจนการนำเอาคำตอบมาทบทวน

12. **แบบนักสร้างสรรค์ (Innovator)** เป้าหมายเบื้องต้นของนักสร้างสรรค์คือการสร้างความรู้สึกส่วนบุคคลนอกเหนือจากสิ่งที่ตนเรียนรู้ ซึ่งหมายถึงแนวทางการวิจารณ์และเข้าใจเนื้อหาให้ลึกซึ้ง ผู้เรียนที่มีรูปแบบการเรียนประเภทนี้มักอ่อนไหวต่อความแตกต่างระหว่างความรู้กับความคิด วิธีการเรียนของผู้เรียน ยืดหยุ่นได้และมีอิสระต่อการจัดการกับขอบเขตของหัวข้อมากมาย แต่ความยุ่งยากเกิดขึ้นเนื่องจากผู้เรียนมุ่งยึดแนวทางการเข้าใจในระดับลึกและในนวัตกรรมมากเกินไปทำให้บางครั้งต้องละเลยในระดับความจำและความระลึกรู้ได้ ผู้เรียนแบบนี้มักจะสับสนในรายวิชา ที่เกี่ยวข้องกับการสำรวจพื้นฐาน ซึ่งมุ่งความรู้กว้าง ๆ มากกว่าที่จะมุ่งไปยังส่วนลึก

แมนน์ (Mann. 1967 : 78) เป็นอีกผู้หนึ่งที่ได้ศึกษาพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาในชั้นเรียนเกี่ยวกับอารมณ์ และทักษะ โดยแบ่งพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาออกเป็น 8 แบบคือ

1. **แบบอิสระ (Independents students)** ผู้เรียนแบบนี้มีลักษณะเป็นผู้มีวิสัยทัศน์สูงกว่าผู้อื่นอย่างเห็นได้ชัด มีสติปัญญาดี มีความรับผิดชอบ มีความเชื่อมั่นและเป็นอิสระในตนเอง โดยปราศจากการข่มขู่จากอาจารย์ และเป็นอิสระจากภาระงานและเพื่อน ๆ ผู้เรียนมีความเป็นอิสระ

ที่มั่นคง ในขณะที่ผู้เรียนคนอื่น ๆ สับสนและวิตกกังวล ผู้เรียนแบบนี้สามารถมองเห็นความสัมพันธ์ วัตถุประสงค์ของการเรียน และทำงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์

2. แบบวิตกกังวล (Anxious dependent students) ถ้ามีผู้เรียนแบบนี้มาก อาจารย์ผู้สอนต้องพิจารณาตนเอง เพราะผู้เรียนจะทำอะไรต้องขึ้นอยู่กับอาจารย์ผู้สอน ทั้งด้าน ความรู้ วิชา และความช่วยเหลือ ผู้เรียนจะวิตกกังวลมากในเรื่องการวัดผลในแต่ละรายวิชา ผู้เรียนมีความรู้สึกว่าคุณไม่มีความสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายในชั้นเรียน ความรู้สึกดังกล่าว ผสมผสานกับแรงกดดันจากปัญหาภายนอก โดยเฉพาะปัญหาทางบ้านจะทำให้ผู้เรียนเกิดความ วิตกกังวลขึ้นอย่างน่าเป็นห่วงและจะมีผลต่อคะแนนของตนด้วย ความกังวลอาจมีส่วนดีคือช่วยให้ ผู้เรียนตระหนักถึงตนเองเท่านั้น

3. แบบยินยอม (Compliant students) เป็นลักษณะของผู้เรียนที่ยอมปฏิบัติตาม อย่างเดียวจนเป็นที่พอใจของเพื่อน อาจารย์ผู้สอน และคนอื่น ๆ ผู้เรียนแบบนี้จะยึดเอางานเป็น หลัก ไม่สนใจประสบการณ์อื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับงานของตน พยายามไม่ให้งานอื่นมาแทรกแซงงาน ที่ตนจะทำและได้รับมอบหมายมาจากอาจารย์ ผู้เรียนถือว่าอาจารย์มีอำนาจในการให้คะแนน จึงมี แนวโน้มที่จะทำงานตามที่ผู้อื่นสมมุติให้ทำมากกว่าจะเกิดจากความรู้สึกของตนเอง ผู้เรียนแบบนี้มี ความกระตือรือร้นและตั้งใจทำงานเพื่อให้ถูกใจอาจารย์และผู้ปกครอง ผู้เรียนจะไม่ชอบชั้นเรียน ที่ถูกปล่อยปละละเลย ขาดความเป็นระเบียบ สิ่งสำคัญของผู้เรียนกลุ่มนี้คือต้องการทำความเข้าใจกับ วิชาที่เรียน

4. แบบวีรบุรุษ (Heroes) ผู้เรียนแบบนี้มักจะเป็นพวกเรียนเก่ง เป็นที่รู้จักของคน ทั่วไป มีชื่อเสียงโด่งดังทางการเรียน เป็นพวกที่อยู่แนวหน้าของเพื่อนในชั้นและมีบทบาทต่อการ ประทับ ผลงานของกลุ่มนี้ทั้งประเภทสร้างสรรค์และปฏิบัติ อาจก่อให้เกิดความไม่พอใจขึ้น อย่างรุนแรงได้ ความภูมิใจในอำนาจเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนพยายามสร้างเอกลักษณ์โดยการ แสดงออก

5. แบบท้อใจ (Discouraged workers) ผู้เรียนแบบนี้มักจะพูดเสมอว่ารู้สึกไม่พอใจ ในตนเอง เมื่อทำสิ่งใดผิดหรือบกพร่องก็จะโทษตนเอง ผู้เรียนแบบนี้ไม่ค่อยมองเห็นความดีของ ตนเอง มีทัศนคติต่อตนเองในทางลบ จะทำสิ่งใดก็มักจะทำแท้งและความวิตกกังวล เมื่อทำสิ่งใด

ไม่ได้ผลจะตำหนิตนเองว่าไม่ดี ขาดความสามารถ ผู้เรียนแบบนี้ไม่เป็นที่ชื่นชมในกลุ่มเพื่อนด้วยกัน เพราะชอบดูถูกตนเอง ไม่ยอมรับเหตุการณ์หรือสภาพการณ์อื่น ๆ ที่มีผลต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ของตน นอกจากนั้นยังแบ่งแยกตนออกจากเพื่อนบางกลุ่ม เพราะยึดทัศนคติของตนเองเป็นหลัก ชอบยกเอาปมค้อยที่มีอยู่มากมาพาดพิงกับผลการเรียนมากกว่าจะลดปมค้อยแล้วสร้างปมเด่นขึ้นมา

6. แบบสงบเงียบ (Silent students) ผู้เรียนแบบนี้ไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการอภิปรายในกิจกรรม หุคน้อย มักเงียบเฉย ไม่ทำอะไร ไม่ว่าในหรือนอกชั้นเรียน สัมพันธภาพระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนมีน้อย การสนับสนุนช่วยเหลือก็มีน้อยเช่นกัน ไม่ชอบทำกิจกรรมเกี่ยวกับการเรียน จึงทำให้เกิดความห่างเหินกับผู้สอน ผู้สอนไม่เข้าใจผู้เรียนเพราะผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มน้อย

7. แบบปฏิปักษ์ (Snipers) ผู้เรียนแบบนี้เป็นพวกที่มองโลกในแง่ร้ายเกี่ยวกับความสามารถของตนเองและความสัมพันธ์กับอาจารย์และผู้มีอำนาจอื่น ๆ ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในตนเองอยู่ในระดับต่ำ มีนิสัยชอบหลีกเลี่ยงและไม่ยอมเผชิญหน้ากับอาจารย์ มักสร้างความคิดแย้ง วุ่นวายให้กับตนเอง นำไปสู่การไม่ยอมรับอาจารย์ และมีแนวโน้มเป็นปฏิปักษ์กับอาจารย์ผู้สอน

8. แบบแสวงหาความสนใจ (Attention seekers) ผู้เรียนประเภทนี้เน้นทางด้านสังคมมากกว่าสติปัญญา ต้องการสร้างความสัมพันธ์กับอาจารย์และผู้เรียนคนอื่น ๆ ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น หุคคุย แสคงตัว คุยไม้ แสคงหรือเล่าเรื่องตลกต่าง ๆ เพื่อก่อให้เกิดความสนใจ และการยอมรับในหมู่เพื่อนฝูง และในแวควงของผู้เรียนด้วยกัน เพื่อบคบังรัศมีความสนใจทางด้านบุคธิปัญญา

จากการศึกษาเกี่ยวกับแบบการเรียนดังกล่าว จะเห็นว่าแบบการเรียนบางแบบมีความคล้ายคลึงกัน เช่น แบบการเรียนแบบอิสระของ ริชาร์ด แวงนน์ มีลักษณะคล้ายคลึงกับแบบการเรียนแบบผู้ช้านาญเฉพาะ แบบนักปฏิบัติ แบบนักปรับปรุง และแบบสร้างสรรค์ของ ฟิลิป แอล แบนด์ท เป็นตัน ดังนั้น กราซา และไรซ์แมน (Grasha and Reichman, 1975 : 86 - 87) จึงได้พัฒนาแบบการเรียนของบุคคลทั้งสอง โดยนำมาจำแนกออกเป็น 6 แบบคือ

1. แบบอิสระ (Independent) แบบการเรียนของผู้เรียนแบบนี้ ชอบที่จะคิดและทำงานด้วยตนเอง แต่จะพยายามฟังความคิดเห็นของคนอื่น ๆ ในชั้นเรียน มีความตั้งใจศึกษาเพื่อให้

เรียนรู้ในเนื้อหาวิชาที่ตนเองคิดว่ามีความสำคัญ เป็นคนที่เชื่อมั่นในความสามารถที่จะเรียนรู้ด้วยตัวเอง

2. แบบพึ่งพา (Dependent) แบบการเรียนรู้แบบนี้เป็นผู้เรียนแสดงความอยากเรียนรู้น้อย และจะเรียนรู้เฉพาะสิ่งที่ถูกบังคับหรือกำหนดให้เรียน ผู้เรียนจะเป็นผู้สอและกลุ่มเพื่อนในชั้นเรียนเป็นแหล่งของโครงสร้างความรู้และแหล่งสนับสนุนทางวิชาการ ผู้เรียนแบบนี้มักไม่มีความคิดริเริ่มหรือไม่มีความคิดบางอย่างที่เป็นของตนเองสำหรับการอภิปรายในชั้นเรียน

3. แบบแข่งขัน (Competitive) แบบการเรียนรู้แบบนี้ผู้เรียนจะเรียนรู้เนื้อหาเพื่อที่จะทำคะแนนให้ได้ดีกว่าคนอื่น ๆ ในชั้นเรียน มีความรู้สึกว่าจะต้องแข่งขันกับผู้เรียนคนอื่น ๆ เพื่อให้ได้รับรางวัล เช่น คะแนน คำชมเชย จากผู้สอหรือความสนใจจากผู้สอ ผู้เรียนจะมองชั้นเรียนเป็นสนามแข่งขันที่จะต้องมีแพ้ชนะ ซึ่งผู้เรียนจะมีความรู้สึกว่าจะต้องเป็นผู้ชนะเสมอ

4. แบบหลีกเลี่ยง (Avoidance) ผู้เรียนที่มีแบบการเรียนรู้แบบนี้จะไม่สนใจการเรียนรู้เนื้อหาวิชาในชั้นเรียนตามแบบแผน ไม่มีส่วนร่วมกับผู้เรียนคนอื่น ๆ และผู้สอในชั้นเรียน ทักษะของผู้เรียนแบบนี้เห็นว่า ชั้นเรียนเป็นสิ่งที่ไม่น่าสนใจ

5. แบบร่วมมือ (Collaborative) ผู้เรียนที่มีแบบการเรียนรู้แบบนี้จะรู้สึกว่าตนเองสามารถเรียนรู้ได้มากที่สุด โดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้และความสามารถซึ่งกันและกัน ผู้เรียนแบบนี้จะร่วมมือกับผู้สอและกลุ่มเพื่อน เพื่อทำงานร่วมกัน ตลอดจนมีความคิดเห็นว่าชั้นเรียนเป็นที่ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเช่นเดียวกับการเรียนรู้เนื้อหาวิชา

6. แบบมีส่วนร่วม (Participant) ลักษณะของผู้เรียนแบบนี้ต้องการที่จะเรียนรู้เนื้อหาวิชาและชอบเข้าชั้นเรียน มีความรับผิดชอบที่จะเรียนรู้ให้มากที่สุดจากชั้นเรียน และมีส่วนร่วมกับผู้อื่น ทำตามข้อตกลงร่วมกัน ผู้เรียนที่มีแบบการเรียนรู้แบบนี้มีความรู้สึกว่าจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชั้นเรียนให้มากที่สุด แต่จะมีส่วนร่วมเพียงเล็กน้อยในกิจกรรมที่มีได้อยู่ในหลักสูตร

ประโยชน์ คุณศัพท์จนากุล (2525 : 104 - 109) ได้ศึกษาแบบการเรียนรู้ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 750 คน โดยใช้แบบวัดแบบการเรียนรู้ของ กราซา และไรซ์แมน ผลการวิจัย พบว่า นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ชอบแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือมากที่สุด ส่วนแบบมี

ส่วนร่วม แบบพึ่งพา แบบอิสระ นักศึกษาชอบในระดับปานกลาง แต่นักศึกษาไม่ชอบแบบการเรียนรู้แบบทลิ่งเลียงและแบบแข่งขัน นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงชอบแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือและแบบมีส่วนร่วมสูงกว่านักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นักศึกษาระดับชั้นปีต่างกันมีแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพาแตกต่างกันคือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ชอบแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพามากกว่าชั้นปีอื่น ๆ และนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 4 ชอบแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพาน้อยที่สุด และนักศึกษาระดับชั้นปีต่างกันมีแบบการเรียนรู้แบบอิสระ แบบพึ่งพา และแบบมีส่วนร่วมแตกต่างกัน อุไรรัตน์ ศรีสวย (2526 : 65 - 67) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนรู้กับเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับชั้นปี และสาขาวิชาเอกของนักศึกษาระดับชั้นปีในกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบวัดแบบการเรียนรู้ของกรราชา และไรซ์แมน ผลปรากฏว่า นักศึกษาระดับชั้นปีในกรุงเทพมหานคร มีลักษณะการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและแบบร่วมมืออยู่ในเกณฑ์สูง ลักษณะการเรียนรู้แบบพึ่งพา แบบอิสระ และแบบแข่งขันอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ส่วนลักษณะแบบการเรียนรู้แบบทลิ่งเลียงอยู่ในเกณฑ์ต่ำ นักศึกษาระดับชั้นปีต่างกันและวิชาเอกต่างกันมีแบบการเรียนรู้แบบทลิ่งเลียงและแบบพึ่งพาแตกต่างกัน

นอกจากนี้ กอบกาญจน์ ศรีประสิทธิ์ ได้ศึกษาแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับชั้นปีในสถาบันการศึกษาพยาบาล สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย จำนวน 708 คน ตามตัวแปร สถาบัน ระดับชั้นปี และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้แบบวัดการเรียนรู้ของกรราชา และไรซ์แมน พบว่า นักศึกษาระดับชั้นปีชอบแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นอันดับหนึ่งและอยู่ในเกณฑ์สูง อันดับรองลงมา ชอบในเกณฑ์ปานกลาง ได้แก่ แบบมีส่วนร่วม แบบอิสระ แบบแข่งขัน และแบบทลิ่งเลียง ตามลำดับ นักศึกษาระดับชั้นปีที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ ชอบแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นอันดับหนึ่ง และอยู่ในเกณฑ์สูง ส่วนนักศึกษาระดับชั้นปีต่างกันมีแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติคือ นักศึกษาระดับชั้นปีที่ 1 มีแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพา และแบบแข่งขันสูงสุด นักศึกษาระดับชั้นปีที่สี่ มีแบบการเรียนรู้แบบทลิ่งเลียงสูงกว่านักศึกษาระดับชั้นปีที่หนึ่ง และชั้นปีที่สาม (กอบกาญจน์ ศรีประสิทธิ์. 2529 : 90 - 124) ซึ่งการศึกษานี้ได้ผลคล้ายคลึงกับผลการวิจัยของลักษณะ มีเนนัท และรุจิเรศ ธนุรักษ์ ที่ศึกษาแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับชั้นปีในโรงพยาบาล

รามารัตน์ พบว่า นักศึกษาพยาบาลของโรงพยาบาลรามารัตน์ ชอบการเรียนรู้แบบร่วมมืออยู่ใน
 เกณฑ์สูง อันดับรองลงมาชอบในเกณฑ์ปานกลาง ได้แก่ แบบมีส่วนร่วม แบบอิสระ แบบแข่งขัน
 และแบบหลีกเลี่ยง ตามลำดับ นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีแบบการเรียนรู้แบบ
 หลักร้อยอย่างเดียวกันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนนักศึกษาชั้นปีต่างกัน มีแบบการเรียนรู้
 แบบร่วมมือ แบบพึ่งพา แบบหลีกเลี่ยง แบบแข่งขัน และแบบมีส่วนร่วม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
 ทางสถิติ (ลักษณะ มีนะนันท์ และรุจิเรศ ชาญรักษ์. 2528 : 47 - 54) อัจฉรา ภาณุรัตน์
 ได้ศึกษาแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาวิทยาลัยครู วิชาเอกการประถมศึกษา ตามตัวแปร ผลสัมฤทธิ์
 ทางการเรียน และวิธีการเรียน 9 แบบ จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ใน
 การวิจัยเป็นแบบวัดวิธีการเรียนของ เรนชูลี และสมิทซ์ พบว่า นักศึกษาครูชอบที่จะเรียนด้วย
 การฟังคำบรรยายจากอาจารย์ผู้สอน และวิธีการเรียนที่นักศึกษาชอบรองลงมา ได้แก่ การสอน
 แบบโครงการ และวิธีสอนแบบสาธิต ตามลำดับ และพบว่า นักศึกษาที่ชอบการสอนแบบสาธิต
 จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง (อัจฉรา ภาณุรัตน์. 2529 : 53 - 56)

นอกจากนี้ ทศนี้อยู่ ศิริวัฒน์ ได้ศึกษาแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย
 รามคำแหง จำนวน 400 คน จำแนกตามตัวแปร ชั้นปี พฤติกรรมการมาเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการ
 เรียน โดยใช้แบบการเรียนรู้ของกรราซาและไรซ์แมน พบว่า นักศึกษาโดยส่วนรวมชอบแบบการเรียนรู้
 แบบมีส่วนร่วมและแบบร่วมมือมาก ส่วนแบบการเรียนรู้อื่น ๆ นักศึกษาชอบปานกลาง นักศึกษาชั้นปี
 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการมาเรียนต่างกัน ชอบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและแบบ
 ร่วมมือมาก สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2, 3 ชอบการเรียนรู้แบบอิสระอยู่ในเกณฑ์มาก ส่วนนักศึกษา
 ที่มาเรียนเป็นประจำชอบการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยงอยู่ในเกณฑ์มาก และมากกว่านักศึกษาที่มาเรียน
 เป็นบางครั้ง ส่วนนักศึกษาระดับปีที่ 1-3 ชอบการเรียนรู้แบบแข่งขันมากกว่านักศึกษาระดับปีที่ 4 (ทศนี้อยู่
 ศิริวัฒน์. 2532 : 70 - 77)

คำวิ กุลประสิทธิ์ ได้ศึกษาแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาเทคนิคการแพทย์ คณะเทคนิค
 การแพทย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 134 คน จำแนกตามตัวแปร เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 ระดับชั้นปี โดยใช้แบบการเรียนรู้ของกรราซา และไรซ์แมน พบว่า แบบการเรียนรู้ของนักศึกษาโดย

ส่วนรวมมีแบบการเรียนแบบร่วมมือเป็นอันดับหนึ่ง นักศึกษาที่มีเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับชั้นปีต่างกัน มีแบบการเรียนเหมือนแบบการเรียนของนักศึกษาโดยส่วนรวม ยกเว้นนักศึกษาปีที่ 3 ซึ่งนักศึกษาชายและหญิงมีแบบการเรียนแบบอิสระ และแบบแข่งขันแตกต่างกัน กล่าวคือ นักศึกษาชายมีแบบการเรียนแบบอิสระและแบบแข่งขันมากกว่านักศึกษาหญิง นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ มีแบบการเรียนไม่แตกต่างกัน และนักศึกษาปีที่ 2 มีแบบการเรียนแบบแข่งขันมากกว่าชั้นปีที่ 4 และปีที่ 1 (คำริ กุลประสิทธิ์. 2532 : 58 - 60)

จะเห็นว่า การจำแนกแบบการเรียนของกราส่า และไรซ์แมน ค่อนข้างจะครอบคลุมและชัดเจนกว่าการจำแนกแบบการเรียนของคนอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นของริชาร์ด แมน (Richard Man) ฟิลิป แอล แบดท์ (Phillip L. Bandt) โจนาธาน วอร์เรน (Johnathan Warren) หรือเรซเลอร์ กับเฟรนช์ (Rezler and French) แต่เมื่อพิจารณาลึกลงไปในรายละเอียดของแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วม (Participant) และแบบร่วมมือ (Collaborative) ของกราส่าและไรซ์แมน จะพบว่าแบบการเรียนทั้งสองแบบมีลักษณะใกล้เคียงกันมาก ดังจะเห็นจากงานวิจัยของ ประโยชน์ คุปต์กาญจนากุล ที่ศึกษาแบบการเรียนของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ประโยชน์ คุปต์กาญจนากุล. 2525 : 138 - 143) และงานวิจัยของลักษณีย์ มีะนันท์ และรุจิเรศ ฐนุรักษ์ ที่ศึกษาแบบการเรียนของนักศึกษานพยาบาล โรงพยาบาลรามธิบดี (ลักษณีย์ มีะนันท์ และรุจิเรศ ฐนุรักษ์. 2528 : 63 - 70) รวมทั้งงานวิจัยของ คำริ กุลประสิทธิ์ ที่ศึกษาแบบการเรียนของนักศึกษาเทคนิคการแพทย์ คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (คำริ กุลประสิทธิ์. 2532 : 78 - 84) ที่จำแนกแบบการเรียน ตามแนวการจำแนกแบบการเรียนของกราส่า และไรซ์แมน พบว่า ข้อคำถามในส่วนของการเรียนแบบมีส่วนร่วมและแบบร่วมมือมีลักษณะใกล้เคียงกัน จนไม่สามารถแยกแยะความแตกต่างของแบบการเรียนทั้งสองแบบได้ ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาแบบการเรียนของนักศึกษาวิทยาลัยครูโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา โดยแบ่งแบบการเรียนของนักศึกษาออกเป็น 5 แบบคือ แบบอิสระ แบบพึ่งพา แบบแข่งขัน แบบหลีกเลี่ยง และแบบร่วมมือ

สมมุติฐานในการวิจัย

1. นักศึกษา โปรแกรมวิชาสังคมศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ มีแบบการเรียนแตกต่างกัน
2. นักศึกษา โปรแกรมวิชาสังคมศึกษาที่พักในหอพักวิทยาลัยครู ที่พักในหอพักเอกชน และที่พักในบ้านพักอาศัย มีแบบการเรียนแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องแบบการเรียนของนักศึกษาวิทยาลัยครูโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามสาระดังนี้คือ กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและทาคคุณภาพเครื่องมือ เก็บรวบรวมข้อมูล จัดกระทำข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาวิทยาลัยครูชั้นปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา หลักสูตร 4 ปี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2533 จำนวน 553 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาวิทยาลัยครูชั้นปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา หลักสูตร 4 ปี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2533 จำนวน 223 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ที่ระดับความเชื่อมั่น .05 จากนั้นเทียบสัดส่วนจำนวนนักศึกษาแต่ละวิทยาลัยครู ให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของนักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษาที่แท้จริงแล้วดำเนินการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างดังรายละเอียดในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามวิทยาลัยครู

วิทยาลัยครู	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
วิทยาลัยครูเชียงใหม่	24	10
วิทยาลัยครูลำปาง	25	10
วิทยาลัยครูนิบลสงคราม	34	14
วิทยาลัยครูเพชรบูรณ์	40	16
วิทยาลัยครูมหาสารคาม	32	13
วิทยาลัยครูเลย	38	15
วิทยาลัยครูนครราชสีมา	46	19
วิทยาลัยครูบุรีรัมย์	28	11
วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา	25	10
วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลัยการณี	40	16
วิทยาลัยครูรำไพพรรณี	20	8
วิทยาลัยครูเพชรบุรี	35	14
วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง	22	9
วิทยาลัยครูยะลา	33	13
วิทยาลัยครูสงขลา	18	7
วิทยาลัยครูธนบุรี	51	21
วิทยาลัยครูสวนดุสิต	42	17
รวม	553	223

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ สร้างตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert's Scale) โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา ลักษณะธรรมชาติของนักศึกษา และแนวความคิดเกี่ยวกับแบบการเรียนจากตำรา เอกสาร วารสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงแบบสอบถามแบบการเรียนของนักศึกษา
2. ศึกษาข้อความในแบบสอบถามเรื่องแบบการเรียนของนักศึกษาของ กราชา และไรช์แมน (Grasha and Reichman) ซึ่งรวบรวมโดย ประโยชน์ คุปต์กาญจนากุล (2525 : 137 - 143) และกอบกาญจน์ ศรีประสิทธิ์ (2529 : 141 - 152) โดยผู้วิจัยได้นำมาพัฒนาปรับปรุงข้อความให้เหมาะสมกับการเรียน โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา
3. นำแบบสอบถามแบบการเรียนที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องในด้านภาษาและความถูกต้องในด้านเนื้อหา พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
4. นำแบบสอบถามแบบการเรียนที่ตรวจแก้ไขแล้ว ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ผู้ทรงคุณวุฒิมี 5 คน ดังรายนามต่อไปนี้

รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่ ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ดร.วัน สังข์สะอาด ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ดร.มยุรี ศรีชัย กองส่งเสริมวิทยฐานะครู กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันเพ็ญ วรรณโกมล คณะศึกษาศาสตร์และสังคมศาสตร์
วิทยาลัยครูธนบุรี

อาจารย์ประทักษ์ เจียรบรรยง คณะศึกษาศาสตร์และสังคมศาสตร์
วิทยาลัยครูธนบุรี

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโทอีกครั้ง
6. นำแบบสอบถามแบบการเรียงของนักศึกษาที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักศึกษา
โปรแกรมวิชาสังคมศึกษาของวิทยาลัยครู จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าอำนาจ
จำแนก (Discrimination Power) ของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้ t-test เป็นค่า
สถิติในการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ กลุ่มละ 25% ของจำนวนคนทั้งหมด
7. เลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.697 ขึ้นไป ซึ่งถือว่ามีความอำนาจจำแนก
อยู่ในเกณฑ์สูง เอาไว้ใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
8. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -
Coefficient)

ลักษณะของแบบสอบถาม

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามนักศึกษาวิทยาลัยครูโปรแกรมวิชาสังคมศึกษาของวิทยาลัยครู
เกี่ยวกับลักษณะและวิธีการต่าง ๆ ที่นักศึกษานำไปปฏิบัติในการเรียนรู้ของนักศึกษา ซึ่งแบ่งเป็น
แบบการเรียง 5 แบบ ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 60 ข้อ โดยแต่ละแบบมีข้อคำถาม จำนวน
12 ข้อ สลับที่ปะปนกัน ดังรายละเอียดในตาราง 2

ตาราง 2 ลำดับข้อของแบบสอบถามแบบการเวียนแต่ละแบบ

แบบการเวียน	ลำดับข้อของแบบสอบถามแบบการเวียน
แบบอิสระ	1, 6, 11, 16, 21, 26, 31, 36, 41, 46, 51, 56
แบบหึ่งพา	2, 7, 12, 17, 22, 27, 32, 37, 42, 47, 52, 57
แบบหลักเลียง	3, 8, 13, 18, 23, 28, 33, 38, 43, 48, 53, 58
แบบร่วมมือ	4, 9, 14, 19, 24, 29, 34, 39, 44, 49, 54, 59
แบบแข่งขัน	5, 10, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 45, 50, 55, 60

ลักษณะของแบบสอบถามตอนที่ 2 นี้เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบลิเคิร์ต (Likert's Scale) โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบข้อความตามข้อเท็จจริงที่ได้ปฏิบัติในแต่ละข้อความว่า ได้ปฏิบัติในระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งในการวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การตรวจให้คะแนนดังนี้

ระดับการปฏิบัติมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
ระดับการปฏิบัติมาก	ให้	4	คะแนน
ระดับการปฏิบัติปานกลาง	ให้	3	คะแนน
ระดับการปฏิบัติน้อย	ให้	2	คะแนน
ระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ทำการรวบรวมข้อมูลในปีการศึกษา 2533 โดยดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขอบหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา ชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2533
2. ผู้วิจัยได้นำแบบสำรวจแบบการเรียงให้อาจารย์วิทยาลัยครู 17 แห่งนำไปแจกให้นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และจัดเก็บรวบรวมให้ โดยผู้วิจัยรับคืนด้วยตนเอง

การจัดกระทำข้อมูล

ผู้วิจัยจัดกระทำข้อมูลเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ตรวจสอบสมบูรณ์ของแบบสอบถามทั้งหมด ปรากฏว่าได้ 223 ฉบับ
2. นำแบบสอบถามมาจำแนกตามตัวแปรและตรวจให้คะแนนตามน้ำหนักของตัวเลือกที่กำหนดไว้
3. วิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เอส พี เอส เอกซ์ (Statistical Package for Social Science-Version X) ในการหาคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า F-test และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของนิวแมน-คูลส์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. เพื่อศึกษาแบบการเรียงแต่ละแบบ ตามความมุ่งหมายในข้อ 1 โดยการคำนวณหาคะแนนเฉลี่ย (Mean) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของแบบการเรียงแต่ละแบบ ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการพิจารณาซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	หมายความว่า
4.50-5.00	นักศึกษามีแบบการเรียนรู้แบบนั้นอยู่ในระดับมากที่สุด
3.50-4.49	นักศึกษามีแบบการเรียนรู้แบบนั้นอยู่ในระดับมาก
2.50-3.49	นักศึกษามีแบบการเรียนรู้แบบนั้นอยู่ในระดับปานกลาง
1.50-2.49	นักศึกษามีแบบการเรียนรู้แบบนั้นอยู่ในระดับน้อย
1.00-1.49	นักศึกษามีแบบการเรียนรู้แบบนั้นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. เปรียบเทียบแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาวิทยาลัยครูโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา ตามตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ลักษณะที่อยู่อาศัย ตามความมุ่งหมายในข้อ 2 เพื่อทดสอบระดับนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างทั้งสามกลุ่ม ซึ่งเป็นการตรวจสอบสมมุติฐานข้อ 1, 2 โดยใช้ F-test เมื่อพบว่าผลการทดสอบตามตัวแปรที่ได้มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติก็ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้สถิติไค-สแควร์ (Studentized q-Statistic) ตามวิธีของนิวแมน-คูลส์ (Newman-Keuls)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

หาค่าสถิติต่าง ๆ ดังนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐาน

1.1 หาคะแนนเฉลี่ย (Mean) ของแบบการเรียนรู้แต่ละแบบ ใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

(Ferguson. 1981 : 49)

1.2 ทาคความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของแบบการเรียน
แต่ละแบบ ใช้สูตร

$$S = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

(Ferguson. 1981 : 68)

2. การเปรียบเทียบแบบการเรียนของนักศึกษา โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา โดยแยก
เปรียบเทียบแบบการเรียน ตามตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ลักษณะที่อยู่อาศัย เพื่อทดสอบ
ระดับนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่างมากกว่าสองกลุ่ม ใช้สูตร

$$F = \frac{MS_B}{MS_W}$$

เมื่อ F แทน ค่าที่ใช้พิจารณาใน F-Distribution

MS_B แทน ค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MS_W แทน ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม

(Winer. 1971 : 110)

เมื่อพบว่าผลการทดสอบมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติก็ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้สถิติเค็นไทซ์ คิว สแตติสติก (Studentized q -Statistic) ตามวิธีของนิวแมน-คูลส์ (Newman-Keuls) ใช้สูตร

$$q = \frac{MS_w}{\sqrt{n}}$$

เมื่อ q แทน ค่าที่ใช้พิจารณาใน Studentized q -Statistic

MS_w แทน ค่าความแปรปรวน (Mean Square)

n แทน จำนวนคนในแต่ละกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เท่ากัน

(Winer. 1971 : 210 - 218)

3. ค่าสถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของแบบสอบถาม

3.1 ทาค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้ t -test เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ใช้สูตร

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนแต่ละข้อของกลุ่มสูง และกลุ่มต่ำ

\bar{X}_H, \bar{X}_L แทน คะแนนเฉลี่ยของคะแนนในกลุ่มสูง และกลุ่มต่ำ

S_H^2, S_L^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มสูง และกลุ่มต่ำ

n_H, n_L แทน จำนวนคนที่เลือกมาจากกลุ่มคะแนนในกลุ่มสูง และกลุ่มต่ำ

(Edwards. 1957 : 152)

3.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่ละแบบการเรียน โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ใช้สูตร

$$\alpha = \frac{K}{K - 1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right)$$

เมื่อ α แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

K แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

S_t^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนรวมของแบบสอบถาม

$\sum S_i^2$ แทน ผลรวมของค่าความแปรปรวนของคะแนนของแบบสอบถาม

แต่ละข้อ

(Cronbach, 1971 : 161)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ในการแปลความหมายข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

\bar{X}	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
F	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน F-Distribution
df	แทน	ระดับขั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน	คะแนนเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Square)
q	แทน	ค่าที่พิจารณาใน q-Statistic
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ตามความมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 1 ที่ว่า "เพื่อศึกษาแบบการเรียนของนักศึกษาวิทยาลัยครูไพรแกรมวิชาสังคมศึกษา" แสดงคะแนนเฉลี่ยความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบการเรียน และแบบการเรียนของนักศึกษาวิทยาลัยครูไพรแกรมวิชาสังคมศึกษา จำแนก

ตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และลักษณะที่อยู่อาศัย โดยใช้เกณฑ์ในการพิจารณาความหมายคะแนนเฉลี่ยที่ได้กำหนดไว้

ตอนที่ 2 ตามความมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 2 ที่ว่า "เพื่อเปรียบเทียบแบบการเรียนในแต่ละแบบของนักศึกษาวิทยาลัยครูโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา" ดำเนินการเปรียบเทียบแบบการเรียนของนักศึกษาวิทยาลัยครูโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา ตามตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และลักษณะที่อยู่อาศัย โดยใช้สถิติ F-test ทดสอบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 แสดงคะแนนเฉลี่ยความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบการเรียน และแสดงแบบการเรียนของนักศึกษาวิทยาลัยครูโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และลักษณะที่อยู่อาศัย ดังแสดงในตาราง 3-10

ตาราง 3 แบบการเรียนของนักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา

แบบการเรียน	นักศึกษา (N = 223)	
	\bar{X}	S
แบบอิสระ	3.40	0.45
แบบพึ่งพา	3.28	0.41
แบบทวิคูณ	2.53	0.52
แบบร่วมมือ	3.56	0.46
แบบแข่งขัน	3.25	0.47

จากตาราง 3 แสดงว่านักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษาของวิทยาลัยครูมีแบบการเรียนแบบร่วมมืออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$, $S = 0.46$) มีแบบการเรียนแบบอิสระ แบบพึ่งพา แบบแข่งขัน แบบทวิคูณ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$, $S = 0.45$; $\bar{X} = 3.28$, $S = 0.41$; $\bar{X} = 3.25$, $S = 0.47$ และ $\bar{X} = 2.53$, $S = 0.52$) ตามลำดับ

ตาราง 4 คะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานแบบการวิจัยแบบอิสระ ของนักศึกษา
โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา

แบบการวิจัยแบบอิสระ	N = 223	
	X	S
ข้าพเจ้าจะสนใจการเรียนที่ต้องค้นคว้าด้วยตนเองมากกว่าการนั่งฟังในชั้นเรียน	3.46	0.84
ข้าพเจ้าเลือกศึกษาในสิ่งที่เห็นว่าคุณค่า ถึงแม้จะไม่ตรงกับเรื่องที่กำหนดในหลักสูตรก็ตาม	3.39	0.86
ข้าพเจ้าใช้เวลาส่วนใหญ่ศึกษาค้นคว้าเนื้อหาวิชาที่เรียนด้วยตนเอง	3.22	0.75
ข้าพเจ้ามั่นใจในความสามารถที่เรียนเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง	3.37	0.86
ข้าพเจ้าทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยตนเอง	4.04	0.80
ในการเรียนวิชาที่เปิดให้มีการอภิปรายข้าพเจ้าสามารถแสดงเหตุผลทางหลักวิชาได้เป็นอย่างดี	2.99	0.72
ข้าพเจ้ามักศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมนอกชั้นเรียนด้วยตนเอง	3.28	0.86
ข้าพเจ้าจะเลือกวิชาเรียนตามที่ข้าพเจ้าสนใจ โดยไม่คำนึงถึงคะแนนหรือเกรด	3.54	0.93
ข้าพเจ้าจะตัดสินใจด้วยตนเองว่าเนื้อหาตอนใดสำคัญ	3.59	0.87
ข้าพเจ้าจะวางแผนในการเรียนวิชาต่าง ๆ ด้วยตนเอง	3.68	0.85
ข้าพเจ้าศึกษาค้นคว้าเนื้อหาวิชาที่เรียนด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่	3.37	0.83
ข้าพเจ้าไม่ต้องการให้อาจารย์กำหนดว่าวิชาใดต้องเรียนอะไรบ้าง	2.85	0.95
รวม	3.40	0.45

จากตาราง 4 แสดงว่านักศึกษามีการปฏิบัติเกี่ยวกับแบบการเรียนแบบอิสระ โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$, $S = 0.45$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากตามลำดับดังนี้ ทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยตนเอง ($\bar{X} = 4.04$, $S = 0.80$) วางแผนในการเรียนวิชาต่าง ๆ ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 3.68$, $S = 0.85$) ตัดสินใจด้วยตนเองว่าเนื้อหาตอนใดสำคัญ ($\bar{X} = 3.59$, $S = 0.87$) เลือกเรียนวิชาตามที่ตนเองสนใจ โดยไม่คำนึงถึงคะแนนหรือเกรด ($\bar{X} = 3.54$, $S = 0.93$) ส่วนในเรื่องอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 5 คะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานแบบการเรียนแบบหนึ่งพา ของนักศึกษา
โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา

แบบการเรียนแบบหนึ่งพา	N = 223	
	\bar{X}	S
ข้าพเจ้าจะเรียนเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ตามที่อาจารย์กำหนด	3.60	0.84
ข้าพเจ้าพยายามบันทึกทุกสิ่งทุกอย่างที่อาจารย์สอน	3.64	0.83
ข้าพเจ้าพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ อย่างดีที่สุด	4.03	0.77
ข้าพเจ้าจะศึกษาเนื้อหาวิชาที่อยู่นอกตำราน้อยครั้ง	2.72	0.89
ข้าพเจ้าต้องการให้อาจารย์กำหนดให้ชัดเจนว่าคาดหวังอะไรจากผู้เรียน	3.75	0.99
ก่อนจะทำงานที่ได้รับมอบหมายข้าพเจ้าพยายามจะให้อาจารย์เห็นชอบเสียก่อน	3.15	0.90
ข้าพเจ้ามักจะปฏิบัติตามความคิดเห็นของอาจารย์มากกว่าความคิดเห็นของ ตนเอง	2.93	0.86
ข้าพเจ้าจะทำงานที่มีปัญหาเกี่ยวกับวิชาต่าง ๆ ตามที่อาจารย์สอนเป็นส่วนใหญ่	3.22	0.76
ข้าพเจ้าจะต้องนำหัวข้อที่เรียนไปแล้วไปปรึกษาเพื่อนที่เรียนเก่งอยู่เสมอ	3.28	1.01
ข้าพเจ้าพยายามให้อาจารย์เป็นผู้ชี้แนะว่าเนื้อหาวิชาอะไรเป็นสิ่งสำคัญ ที่ควรศึกษา	3.46	0.83
ข้าพเจ้ามักจะปฏิบัติตามความคิดเห็นของเพื่อนมากกว่าความคิดเห็นของตนเอง เป็นส่วนใหญ่	2.44	0.96
ข้าพเจ้าจะทำงานที่มีปัญหาเกี่ยวกับวิชาต่าง ๆ ที่มีอยู่ในตำรา	3.12	0.80
รวม	3.28	0.41

จากตาราง 5 แสดงว่านักศึกษาที่มีการปฏิบัติเกี่ยวกับแบบการเรียนแบบฟังหา โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($X = 3.28, S = 0.41$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีการปฏิบัติที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากตามลำดับดังนี้ ทำงานที่ได้รับมอบหมายตามข้อเสนอแนะของอาจารย์อย่างดีที่สุด ($X = 4.03, S = 0.77$) ต้องการให้อาจารย์กำหนดให้ชัดเจนว่าคาดหวังอะไรจากผู้เรียน ($X = 3.75, S = 0.99$) พยายามบันทึกทุกสิ่งทุกอย่างที่อาจารย์สอน ($X = 3.64, S = 0.83$) เรียนเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ตามที่อาจารย์กำหนด ($X = 3.60, S = 0.84$) และมีการปฏิบัติที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยดังนี้ ปฏิบัติตามความคิดเห็นของเพื่อนมากกว่าความคิดเห็นของตนเองเป็นส่วนใหญ่ ($X = 2.44, S = 0.96$) ส่วนในเรื่องอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 6 คะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานแบบการเรียนแบบหลักเลียง ของนักศึกษา
โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา

แบบการเรียนแบบหลักเลียง	N = 223	
	\bar{X}	S
ข้าพเจ้ามีเวลาในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมนอกชั้นเรียนเพียงเล็กน้อย	2.89	0.85
เมื่อข้าพเจ้าพบเนื้อหาวิชาที่ยากจะปล่อยข้าพเจ้าไป	2.62	0.89
ข้าพเจ้าใช้เวลาในการเอาใจใส่การเรียนน้อย	2.70	0.89
เมื่อข้าพเจ้าทำงานที่ได้รับมอบหมายไม่เสร็จ ข้าพเจ้าจะไม่ไปเรียน	1.92	1.04
ข้าพเจ้าเรียนเนื้อหาวิชาเพียงเพื่อความสำเร็จในการศึกษาเท่านั้น	2.64	1.15
ข้าพเจ้าจะเลือกที่นั่งหลังชั้นเรียนที่อาจารย์จะได้ไม่ค่อยเห็น	2.27	1.15
ข้าพเจ้าไม่ค่อยสนใจต่อกิจกรรมต่าง ๆ ในชั้นเรียนเท่าใดนัก	2.22	0.93
ข้าพเจ้ามักจะเรียนกับอาจารย์ที่ชอบบรรยาย โดยไม่มีการซักถาม	2.52	1.08
ข้าพเจ้ามีความยุ่งยากใจในการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ๆ	2.50	1.09
ข้าพเจ้าไม่พยายามศึกษาในชั้นเรียน	2.30	0.93
ข้าพเจ้ายึดการบรรยายของอาจารย์ว่าเป็นสิ่งถูกต้องที่สุด	2.96	0.87
ข้าพเจ้าเข้าชั้นเรียนเพราะความจำเป็นมากกว่าความต้องการ	2.83	0.83
รวม	2.58	0.52

จากตาราง 6 แสดงว่านักศึกษาที่มีการปฏิบัติเกี่ยวกับแบบการเขียนแบบหลักเลียง โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($X = 2.53$, $S = 0.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยตามลำดับดังนี้ ถ้าทำงานที่ได้รับมอบหมายไม่เสร็จจะไม่ไปเรียน ($X = 1.92$, $S = 1.04$) ไม่ค่อยสนใจต่อกิจกรรมต่าง ๆ ใน ชั้นเรียนเท่าใดนัก ($X = 2.22$, $S = 0.93$) เลือกที่นั่งหลังชั้นเรียนที่อาจารย์จะได้ไม่ค่อยเห็น ($X = 2.27$, $S = 1.15$) ไม่พยายามศึกษาในชั้นเรียน ($X = 2.30$, $S = 0.93$) ส่วนในเรื่องอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 7 คะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานแบบการเรียนแบบร่วมมือ ของนักศึกษา
โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา

แบบการเรียนแบบร่วมมือ	N = 223	
	\bar{X}	S
ข้าพเจ้าสนิทกับเพื่อน ๆ นอกชั้นเรียนเกี่ยวกับความคิดเห็นหรือประเด็นปัญหาที่เสนอในชั้นเรียนเสมอ	3.15	0.87
ในขณะที่เรียนข้าพเจ้าจะร่วมอภิปรายเป็นประจำ	3.17	0.94
ข้าพเจ้าสามารถเรียนรู้ได้ดีขึ้น ถ้าได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน	3.91	0.76
ข้าพเจ้าพยายามสนับสนุนให้เพื่อนทำงานเป็นกลุ่ม	3.42	0.99
ข้าพเจ้ามักจะทำงานที่ได้รับมอบหมายเป็นรายกลุ่มมากกว่าทำเป็นรายบุคคล	3.12	0.95
ข้าพเจ้าสนุกกับการได้ร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน	3.84	0.89
ข้าพเจ้าจะให้ความสำคัญของงานที่ต้องรับผิดชอบร่วมกันก่อนงานส่วนตัวเสมอ	3.69	0.84
ข้าพเจ้าเตรียมตัวสอบร่วมกับเพื่อน ๆ เสมอ	3.18	0.92
ข้าพเจ้าสนใจความคิดเห็นของเพื่อน ๆ เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่เรียน	3.66	0.78
ข้าพเจ้าสนใจการเรียนที่ส่งเสริมให้มีการอภิปรายในเนื้อหาวิชา	3.49	0.87
ข้าพเจ้าพยายามให้นักศึกษาและอาจารย์มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันเพื่อทำให้นักศึกษาก้าวล้ำแสดงออก	4.24	0.85
ข้าพเจ้าคิดว่าอาจารย์ควรส่งเสริมสนับสนุนให้นักศึกษาทำงานเป็นกลุ่ม	3.81	0.80
รวม	3.56	0.46

จากตาราง 7 แสดงว่านักศึกษามีการปฏิบัติเกี่ยวกับแบบการเรียนแบบร่วมมือ โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$, $S = 0.46$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีการปฏิบัติที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากตามลำดับดังนี้ นักศึกษาจะร่วมมือในกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้นักศึกษาและอาจารย์มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันเพื่อทำให้นักศึกษาก้าวแสดงออก ($\bar{X} = 4.24$, $S = 0.85$) สามารถเรียนรู้ได้ดีขึ้น ถ้าได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ($\bar{X} = 3.91$, $S = 0.76$) สนุกกับการได้ร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน ($\bar{X} = 3.84$, $S = 0.89$) อาจารย์ควรส่งเสริมสนับสนุนให้นักศึกษาทำงานเป็นกลุ่ม ($\bar{X} = 3.81$, $S = 0.80$) ให้ความสำคัญของงานที่ต้องรับผิดชอบร่วมกันก่อนงานส่วนตัวเสมอ ($\bar{X} = 3.69$, $S = 0.84$) สนใจความคิดเห็นของเพื่อน ๆ เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่เรียน ($\bar{X} = 3.66$, $S = 0.78$) ส่วนในเรื่องอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 8 คะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานแบบการเรียนแบบแข่งขัน ของนักศึกษา
โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา

แบบการเรียนแบบแข่งขัน	N = 223	
	\bar{X}	S
ข้าพเจ้าพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้ดีกว่าเพื่อนคนอื่น ๆ	3.29	0.74
ข้าพเจ้าจะชอบอาจารย์ที่ให้ความสนใจข้าพเจ้า	3.53	0.99
เมื่อมีโอกาสอภิปรายในชั้นเรียนข้าพเจ้าจะต้องแข่งขันกับเพื่อนเพื่อให้ ความคิดของข้าพเจ้าเป็นที่ยอมรับ	2.96	0.88
ข้าพเจ้าพยายามหาวิธีการแก้ปัญหาให้ได้ก่อนคนอื่น ๆ เสมอ	3.02	0.76
ข้าพเจ้าพยายามแสดงให้เพื่อนคนอื่น ๆ ทราบเมื่อข้าพเจ้าทำงานหรือเรียนได้ดี	2.81	0.90
ข้าพเจ้าคิดว่าฉันจะต้องช่วยเหลือหรืออธิบายความรู้ให้เพื่อนหนึ่งก่อนสอบ	2.27	0.95
ข้าพเจ้าสนใจที่จะทราบว่าการสอบแต่ละครั้งเพื่อนร่วมชั้นสามารถทำคะแนน ได้ดีเพียงใด	3.53	1.00
ข้าพเจ้าจะช่วยเหลือเพื่อนด้านการเรียนก็ต่อเมื่อไม่มีผลกระทบต่อการศึกษา ของข้าพเจ้า	2.96	0.92
ข้าพเจ้าให้ความสนใจกับการเรียนที่มีการแข่งขันกับเพื่อน ๆ	3.33	0.97
ข้าพเจ้าพยายามที่จะเรียนให้ดีกว่าเพื่อน ๆ	3.52	0.84
ข้าพเจ้าพยายามคิดหาเทคนิควิธีเรียนที่จะช่วยเสริมการเรียนให้ได้ดี	3.79	0.84
ข้าพเจ้าดีใจเมื่อทราบว่าทำคะแนนได้ดีกว่าเพื่อน ๆ	3.95	0.92
รวม	3.25	0.47

จากตาราง 8 แสดงว่านักศึกษาที่มีการปฏิบัติเกี่ยวกับแบบการเรียนแบบแข่งขัน โดยมีคะแนนรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($X = 3.25$, $S = 0.47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีการปฏิบัติที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากตามลำดับดังนี้ ดีใจเมื่อทราบว่าทำคะแนนดีกว่าเพื่อน ๆ ($X = 3.95$, $S = 0.92$) พยายามคิดหาเทคนิควิธีเรียนที่จะช่วยเสริมการเรียนรู้ให้ได้ดี ($X = 3.79$, $S = 0.84$) สนใจที่จะทราบว่าการสอบแต่ละครั้งเพื่อนร่วมชั้นสามารถทำคะแนนได้ดีเพียงใด ($X = 3.53$, $S = 1.00$) ชอบอาจารย์ที่ให้ความสนใจตนเอง ($X = 3.53$, $S = 0.99$) พยายามที่จะเรียนให้ดีกว่าเพื่อน ๆ ($X = 3.52$, $S = 0.84$) และมีการปฏิบัติที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยคือ อัดอัดที่ต้องช่วยเหลือหรืออธิบายความรู้ให้เพื่อนฟังก่อนสอบ ($X = 2.27$, $S = 0.95$) ส่วนในเรื่องอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 9 แบบการเรียนของนักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบการเรียน	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน					
	สูง (N = 58)		ปานกลาง (N=111)		ต่ำ (N = 54)	
	X	S	X	S	X	S
แบบอิสระ	3.52	0.48	3.41	0.43	3.25	0.43
แบบพึ่งพา	3.30	0.44	3.26	0.39	3.30	0.40
แบบหลีกเลี่ยง	2.47	0.68	2.48	0.43	2.69	0.46
แบบร่วมมือ	3.67	0.48	3.53	0.47	3.48	0.42
แบบแข่งขัน	3.35	0.53	3.23	0.43	3.16	0.46

จากตาราง 9 แสดงว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีแบบการเรียนแบบร่วมมือและแบบอิสระอยู่ในระดับมาก ($X = 3.67, S = 0.48$ และ $X = 3.52, S = 0.48$) ตามลำดับ มีการเรียนแบบแข่งขันและแบบพึ่งพาอยู่ในระดับปานกลาง ($X = 3.35, S = 0.53$ และ $X = 3.30, S = 0.44$) ตามลำดับ และมีการเรียนแบบหลีกเลี่ยงอยู่ในระดับน้อย ($X = 2.47, S = 0.68$)

นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางมีแบบการเรียนแบบร่วมมืออยู่ในระดับมาก ($X = 3.53, S = 0.47$) มีการเรียนแบบอิสระ แบบพึ่งพา แบบแข่งขัน อยู่ในระดับปานกลาง ($X = 3.41, S = 0.43$; $X = 3.26, S = 0.39$ และ $X = 3.23, S = 0.43$) ตามลำดับ และมีแบบการเรียนแบบหลีกเลี่ยงอยู่ในระดับน้อย ($X = 2.48, S = 0.43$)

นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีแบบการเรียนทุกแบบคือ แบบร่วมมือ แบบพึ่งพา แบบอิสระ แบบแข่งขัน แบบหลีกเลี่ยง อยู่ในระดับปานกลาง ($X = 3.48, S = 0.42$; $X = 3.30, S = 0.40$; $X = 3.25, S = 0.43$; $X = 3.16, S = 0.46$ และ $X = 2.69, S = 0.46$) ตามลำดับ

ตาราง 10 แบบการเรียนของนักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา จำแนกตามลักษณะที่อยู่อาศัย

แบบการเรียน	หอพักวิทยาลัยครู (N = 65)		หอพักเอกชน (N = 72)		บ้านพักอาศัย (N = 92)	
	\bar{X}	S	\bar{X}	S	\bar{X}	S
แบบอิสระ	3.41	0.39	3.37	0.50	3.40	0.43
แบบพึ่งพา	3.36	0.40	3.26	0.43	3.27	0.37
แบบหลีกเลี่ยง	2.54	0.64	2.47	0.46	2.60	0.47
แบบร่วมมือ	3.65	0.47	3.53	0.50	3.53	0.40
แบบแข่งขัน	3.39	0.46	3.17	0.52	3.22	0.42

จากตาราง 10 แสดงว่านักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษาที่พักในหอพักวิทยาลัยครูมีแบบการเรียนแบบร่วมมืออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$, $S = 0.47$) มีการเรียนแบบอิสระแบบแข่งขัน แบบพึ่งพา แบบหลีกเลี่ยง อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.41$, $S = 0.39$; $\bar{X} = 3.39$, $S = 0.46$; $\bar{X} = 3.36$, $S = 0.40$ และ $\bar{X} = 2.54$, $S = 0.64$) ตามลำดับ

นักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษาที่พักในหอพักเอกชนมีแบบการเรียนแบบร่วมมืออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$, $S = 0.50$) มีการเรียนแบบอิสระ แบบพึ่งพา แบบแข่งขัน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.37$, $S = 0.50$; $\bar{X} = 3.26$, $S = 0.43$ และ $\bar{X} = 3.17$, $S = 0.52$) ตามลำดับ และแบบหลีกเลี่ยงอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.47$, $S = 0.46$)

นักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษาที่พักในบ้านพักอาศัยมีแบบการเรียนแบบร่วมมืออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$, $S = 0.40$) มีการเรียนแบบอิสระ แบบพึ่งพา แบบแข่งขัน แบบหลีกเลี่ยง อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$, $S = 0.43$; $\bar{X} = 3.27$, $S = 0.37$; $\bar{X} = 3.22$, $S = 0.42$ และ $\bar{X} = 2.60$, $S = 0.47$) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษาในแต่ละ
แบบการเรียนรู้ จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และลักษณะที่อยู่อาศัย

ตาราง 11 ความแตกต่างของแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษาระหว่างกลุ่ม
ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกับกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง และกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนต่ำ

แบบการเรียนรู้	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
แบบอิสระ	ระหว่างกลุ่ม	2	2.11	1.06	5.37 ^x
	ภายในกลุ่ม	220	43.26	0.20	
	รวม	222	45.37		
แบบพหุคูณ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.11	0.05	0.32
	ภายในกลุ่ม	220	36.47	0.17	
	รวม	222	36.58		
แบบทวิคูณ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.76	0.88	3.36 ^x
	ภายในกลุ่ม	220	57.67	0.26	
	รวม	222	59.43		

ตาราง 11 (ต่อ)

แบบการเรียน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
แบบร่วมมือ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.05	0.53	2.48
	ภายในกลุ่ม	220	46.62	0.21	
	รวม	222	47.67		
แบบแข่งขัน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.06	0.53	2.43
	ภายในกลุ่ม	220	47.84	0.22	
	รวม	222	48.90		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 แสดงว่านักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีแบบการเรียนแบบอิสระและแบบหลักเลียงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนแบบการเรียนแบบพหุพา แบบร่วมมือ แบบแข่งขัน ไม่แตกต่างกัน

เพื่อให้ทราบความแตกต่างเป็นรายคู่ จึงทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ย
แบบการเรียนแบบอิสระของนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน โดยวิธีของนิวแมน-คูลส์
ดังตาราง 12

ตาราง 12 ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของแบบการเรียนแบบอิสระของนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนสูง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

ตัวแปร	\bar{X}	ผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนสูง	ผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนปานกลาง	ผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนต่ำ
		3.52	3.41	3.25
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	3.52	-	0.11	0.27 ^x
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง	3.41		-	0.16 ^x
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ	3.25			-

^x มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 แสดงว่านักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง
และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง มีแบบการเรียนแตกต่างจากนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียนต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และ
นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ยของแบบการเรียนแบบอิสระมากกว่า
นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

เพื่อให้ทราบความแตกต่างเป็นรายคู่ จึงทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ย
แบบการเรียนแบบหลักเสียงของนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน โดยวิธีของนิวแมน-คูลส์
ดังตาราง 13

ตาราง 13 ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของแบบการเรียนแบบหลักเสียงของนักศึกษาที่มี
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

ตัวแปร	\bar{X}	ผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนสูง	ผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนปานกลาง	ผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนต่ำ
		2.47	2.48	2.69
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	2.47	-	0.01	0.22 ^x
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง	2.48		-	0.21 ^x
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ	2.69			-

^xมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 แสดงว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียนปานกลาง มีแบบการเรียนแตกต่างจากนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ยของแบบการเรียนแบบหลักเสียงน้อยกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทาง
การเรียนต่ำ

ตาราง 14 ความแตกต่างของแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษาระหว่างนักศึกษา
ที่พักในหอพักวิทยาลัยครู ที่พักในหอพักเอกชน และที่พักในบ้านพักอาศัย

แบบการเรียนรู้	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
แบบอิสระ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.05	0.03	0.13
	ภายในกลุ่ม	216	43.09	0.20	
	รวม	218	43.14		
แบบพึ่งพา	ระหว่างกลุ่ม	2	0.37	0.18	1.18
	ภายในกลุ่ม	216	33.95	0.16	
	รวม	218	34.32		
แบบหลีกเลี่ยง	ระหว่างกลุ่ม	2	0.62	0.31	1.18
	ภายในกลุ่ม	216	57.09	0.26	
	รวม	218	57.71		
แบบร่วมมือ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.56	0.28	1.38
	ภายในกลุ่ม	216	43.81	0.20	
	รวม	218	44.37		

ตาราง 14 (ต่อ)

แบบการเรียน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
แบบแข่งขัน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.59	0.79	3.68 ^x
	ภายในกลุ่ม	216	46.65	0.22	
	รวม	218	48.24		

^xมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 14 แสดงว่านักศึกษาที่มีลักษณะที่ฝึกต่างกัน มีแบบการเรียนแบบแข่งขัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักศึกษาที่มีลักษณะที่ฝึกต่างกันมีแบบการเรียนแบบอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

เพื่อให้ทราบความแตกต่างเป็นรายคู่จึงทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ย
แบบการเรียนแบบแข่งขันของนักศึกษาที่มีที่พักต่างกัน โดยวิธีของนิวแมน-คูลส์ ดังตาราง 15

ตาราง 15 ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของแบบการเรียนแบบแข่งขันของนักศึกษาที่มีที่พักใน
หอพักวิทยาลัยครู ที่พักในหอพักเอกชน และที่พักในบ้านพักอาศัย

ตัวแปร	\bar{X}	หอพักเอกชน	บ้านพักอาศัย	หอพักวิทยาลัยครู
		3.17	3.22	3.39
หอพักเอกชน	3.17	-	0.05	0.22 ^x
บ้านพักอาศัย	3.22		-	0.17 ^x
หอพักวิทยาลัยครู	3.39			-

^xมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 15 แสดงว่านักศึกษาที่พักในหอพักเอกชน และนักศึกษาที่พักในบ้านพักอาศัย
มีแบบการเรียนแตกต่างจากนักศึกษาที่มีที่พักในหอพักวิทยาลัยครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
โดยนักศึกษาที่พักในหอพักเอกชน และที่พักในบ้านพักอาศัย มีคะแนนเฉลี่ยของแบบการเรียนแบบ
แข่งขันน้อยกว่านักศึกษาที่พักในหอพักวิทยาลัยครู

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาแบบการ เรียนของนักศึกษาวิทยาลัยครู โปรแกรมวิชา สังคมศึกษา และเปรียบเทียบแบบการ เรียนของนักศึกษาตามตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและ ลักษณะที่อยู่อาศัย ต่อแบบการ เรียน 5 แบบคือ แบบอิสระ แบบนั่งพา แบบพลิกเลี้ยง แบบร่วมมือ และแบบแข่งขัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาวิทยาลัยครู โปรแกรมวิชาสังคม-ศึกษาที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 3 ประจำภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2533 จำนวน 223 คน ซึ่งได้มา โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบการ เรียนของนักศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาปรับปรุงจากแบบสอบถามแบบการ เรียนของกราชา และไรซ์แมน ให้เหมาะสม กับสภาพการ เรียนของนักศึกษาวิทยาลัยครู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ ตอนที่ 1 เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม แบบการ เรียนของนักศึกษาวิทยาลัยครู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษาที่นักศึกษาถือปฏิบัติในการ เรียน จำนวน 60 ข้อ ถามเกี่ยวกับแบบการ เรียนทั้ง 5 แบบ โดยแบบการ เรียนแต่ละแบบมีจำนวนข้อ คำถาม 12 ข้อ แบบสอบถามแต่ละแบบมีค่าความ เชื่อมั่นดังนี้ แบบอิสระมีค่าความ เชื่อมั่น .88 แบบนั่งพามีค่าความ เชื่อมั่น .86 แบบพลิกเลี้ยงมีค่าความ เชื่อมั่น .84 แบบร่วมมือมีค่าความ เชื่อมั่น .88 และแบบแข่งขันมีค่าความ เชื่อมั่น .85

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างจำนวน 223 ฉบับ ได้รับคืนมา 223 ฉบับ เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ 223 ฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีทางสถิติด้วยเครื่อง ไมโครคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS-X (Statistical Package for Social Science-Version X) ดังนี้

1. ศึกษาแบบการเรียนของนักศึกษาวิทยาลัยครูโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา และแบบการเรียนของนักศึกษาจำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และลักษณะที่อยู่อาศัย โดยพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. เปรียบเทียบแบบการเรียนของนักศึกษาวิทยาลัยครูโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา ตามตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และลักษณะที่อยู่อาศัย โดยใช้ F-test
3. ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของแบบการเรียนแต่ละแบบเป็นรายคู่ เมื่อพบว่านักศึกษามีแบบการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้สถิติเค็นไทร์ คิว สแตติสติก (Studentized q - Statistic) ตามวิธีของนิวแมน-คูลส์ (Newman - Keuls)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแบบการเรียนของนักศึกษาวิทยาลัยครูโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา มีดังนี้

ตอนที่ 1 แบบการเรียนของนักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา และแบบการเรียนของนักศึกษา จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และลักษณะที่อยู่อาศัย พบว่า

1. นักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษามีแบบการเรียนแบบรวบรวมืออยู่ในระดับมาก และมีแบบการเรียนแบบอิสระ แบบหนึ่งหา แบบแข่งขัน แบบหลีกเลี่ยง อยู่ในระดับปานกลาง

2. นักศึกษา โปรแกรมวิชาสังคมศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือและแบบอิสระอยู่ในระดับมาก มีแบบการเรียนรู้แบบแข่งขัน แบบพึ่งพา อยู่ในระดับปานกลาง และมีการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยงอยู่ในระดับน้อย

นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางมีแบบการเรียนรู้แบบร่วมมืออยู่ในระดับมาก มีแบบการเรียนรู้แบบอิสระ แบบพึ่งพา แบบแข่งขัน อยู่ในระดับปานกลาง และมีการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยงอยู่ในระดับน้อย

นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ แบบพึ่งพา แบบอิสระ แบบแข่งขัน แบบหลีกเลี่ยง อยู่ในระดับปานกลาง

3. นักศึกษา โปรแกรมวิชาสังคมศึกษาที่มีที่พักในหอพักวิทยาลัยครู และที่มีที่พักในบ้านอาศัย มีแบบการเรียนรู้แบบร่วมมืออยู่ในระดับมาก มีแบบการเรียนรู้แบบอิสระ แบบพึ่งพา แบบหลีกเลี่ยง แบบแข่งขัน อยู่ในระดับปานกลาง

นักศึกษามีที่พักในหอพักเอกชนมีแบบการเรียนรู้แบบร่วมมืออยู่ในระดับมาก มีแบบการเรียนรู้แบบอิสระ แบบพึ่งพา แบบแข่งขัน อยู่ในระดับปานกลาง และมีการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยงอยู่ในระดับน้อย

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาวิทยาลัยครู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา จำแนกตามตัวแปร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และลักษณะที่อยู่อาศัย พบว่า

1. การเปรียบเทียบความแตกต่างของแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาวิทยาลัยครู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา จำแนกตามตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีแบบการเรียนรู้แบบอิสระและแบบหลีกเลี่ยงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพา แบบร่วมมือ แบบแข่งขัน ไม่แตกต่างกัน และเมื่อทดสอบเป็นรายคู่พบว่านักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางมีแบบการเรียนรู้แบบอิสระมากกว่านักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ แต่มีแบบการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยงน้อยกว่านักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

2. การเปรียบเทียบความแตกต่างของแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาวิทยาลัยครู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา ตามตัวแปรลักษณะที่อยู่อาศัย พบว่า นักศึกษามีที่พักต่างกัน มีแบบการเรียนรู้แบบ

แข่งขันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีแบบการเรียนแบบอิสระ แบบหนึ่งพา แบบหลีกเลี่ยง แบบร่วมมือ ไม่แตกต่างกัน และเมื่อทดสอบเป็นรายกลุ่มว่า นักศึกษาที่มีที่พักในหอพักวิทยาลัยครูมีแบบการเรียนแบบแข่งขันมากกว่านักศึกษาที่มีที่พักในหอพักเอกชนและนักศึกษาที่มีที่พักในบ้านพักอาศัย

อภิปรายผล

1. ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า นักศึกษาวิทยาลัยครูโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา มีแบบการเรียนแบบร่วมมืออยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่านักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษากำลังอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนปลายถึงวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ซึ่งเป็นวัยที่มีความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนสูง ความสัมพันธ์ดังกล่าวแบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ ความสัมพันธ์ทางอารมณ์กับความสัมพันธ์ทางสติปัญญา (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. 2514 : 48) ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ประกอบ คุปรัตน์ (2523 : 11) ที่ว่า นักศึกษาวัยดังกล่าวเป็นวัยที่มีความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนสูง เป็นวัยที่ต้องการความรัก ความจริงใจ ความเข้าใจ ความร่วมมือ ความช่วยเหลือจากผู้อื่น ต้องการเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน และประกอบกับธรรมชาติของ โปรแกรมวิชาสังคมศึกษามีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องของสังคมวิทยา ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ในสังคม ซึ่งการเรียน โปรแกรมวิชาสังคมศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพได้ จำเป็นต้องมีการอภิปราย วิเคราะห์ปัญหา ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ถกแถลงปัญหาต่าง ๆ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา และระหว่างนักศึกษาด้วยกัน เพื่อให้เกิดความรู้กว้างขวางในเรื่องนั้น ๆ มากยิ่งขึ้น ซึ่งการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับอาจารย์จะช่วยให้ นักศึกษาเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน เป็นการพัฒนาบุคลิกภาพของนักศึกษา (มุกดา ศรีรงค์. 2529 : 225) นอกจากนี้จุดมุ่งหมายของการศึกษาในสังคมปัจจุบันต้องการให้นักศึกษามีทักษะในการทำงานร่วมกัน และมีส่วนร่วมในกิจกรรมของทุกคน ซึ่งกิจกรรมในลักษณะนี้จะส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดความรับผิดชอบในการทำงานเป็นกลุ่ม และเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากที่สุดอันจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี ด้วยเหตุนี้ทำให้นักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษาจึงมีแบบการเรียนแบบร่วมมืออยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย

ของ อุไรรัตน์ ศรีส่วย (2526 : 62) พบว่า นักศึกษาวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร ชอบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและแบบร่วมมือมาก และทัศนีย์ ศิริวัฒน์ (2532 : 68) ที่พบว่า นักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ชอบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและร่วมมือมาก นอกจากนั้น คำวิ กุลประสิทธิ์ (2532 : 47) ยังพบว่า นักศึกษาเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัย ขอนแก่นมีแบบการเรียนรู้เป็นแบบร่วมมือเป็นอันดับหนึ่งอยู่ในเกณฑ์มากอีกด้วย

เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยของแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษา มีความสัมพันธ์ที่ติดต่อกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และมีกิจกรรมร่วมกันอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะนักศึกษาอยู่ในวัยที่มีความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนสูง และจากการศึกษาของ เล็กซ์ (Lex. 1975 : 1093-A) พบว่า นักศึกษาวัยนี้ชอบการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มมาก เพราะ มีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นของตนเอง ประกอบกับการเรียนวิชาชีพครูนั้นจะมีการเรียนทั้งภาค ทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยเฉพาะภาคปฏิบัติ มีการแบ่งกลุ่มและทำงานร่วมกัน จึงทำให้นักศึกษา ได้มีโอกาสร่วมมือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ทั้งระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา และ ระหว่างนักศึกษาด้วยกันเอง ด้วยเหตุนี้ทำให้นักศึกษามีลักษณะการเรียนรู้ดังกล่าวอยู่ในระดับมาก

การที่นักศึกษาวิทยาลัยครูโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา มีแบบการเรียนรู้แบบอิสระอยู่ใน ระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะนักศึกษาอยู่ในวัยรุ่นตอนปลายถึงวัยผู้ใหญ่ตอนต้น โดยธรรมชาติ เป็นวัยที่ต้องการความอิสระ มีความคิดอยากกระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง มีความรับผิดชอบ ไม่ต้องการให้ผู้ใหญ่คอยควบคุมมากเกินไป (ไพฑูริย์ สินเลารัตน์. 2524 : 217 - 218) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประโยชน์ คุปต์กาญจนากุล (2525 : 106) ที่ศึกษาแบบ การเรียนของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า นิสิตชอบแบบการเรียนรู้แบบอิสระ และอยู่ใน ระดับปานกลาง และทัศนีย์ ศิริวัฒน์ (2532 : 71) ที่ศึกษาแบบการเรียนรู้ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง คณะรัฐศาสตร์ ซึ่งจัดว่าเป็นนักศึกษาทางด้านสังคมศาสตร์ มีคุณลักษณะ ทางด้านการพึ่งตนเองสูง ด้วยเหตุนี้ทำให้นักศึกษาวิทยาลัยครูโปรแกรมวิชาสังคมศึกษามีแบบ การเรียนรู้แบบอิสระอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยของแบบการเรียนรู้แบบอิสระเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษา มีการวางแผนและการตัดสินใจในการทำงานด้วยตนเอง รวมทั้งเลือกวิชาเรียนโดยไม่คำนึงถึง

คะแนนอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะนักศึกษาอยู่ในวัยที่ต้องการความเป็นอิสระ มีความคิดและ
 อยากกระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง มีความมั่นใจและมีความรับผิดชอบ ประกอบกับการเรียนใน
 ด้านวิชาชีพครูจะทำหน้าที่ให้การศึกษาและอบรมเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี ดังนั้นนักศึกษาจึงต้อง
 รับผิดชอบ มีความมั่นใจ และกล้าตัดสินใจในบางสถานการณ์ นอกจากนั้นยังต้องศึกษาหาความรู้
 เพื่อให้ทันกับความก้าวหน้าทางด้านการศึกษที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ด้วยเหตุนี้จึงทำใ้
 นักศึกษามีลักษณะการเรียนดังกล่าวอยู่ในระดับมาก

การที่นักศึกษาวิทยาลัยครูโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา มีแบบการเรียนแบบหนึ่งพำอยู่
 ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะการเรียนการสอนนักศึกษาวิทยาลัยครูโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา
 ใช้การบรรยายเป็นส่วนใหญ่ (ธงชัย รักช้วน. 2523 : 91 - 97) ดังนั้นนักศึกษาจึงคุ้นเคย
 กับการแสวงหาความรู้โดยยึดอาจารย์เป็นหลัก อีกทั้งยังมีนักศึกษาที่เรียนอ่อน ประกอบกับวิทยาการ
 ต่าง ๆ มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จึงทำให้นักศึกษาต้องพึ่งอาจารย์ รุ่นพี่ และเพื่อน ๆ
 อยู่บ้าง ด้วยเหตุนี้ทำให้นักศึกษาวิทยาลัยครูโปรแกรมวิชาสังคมศึกษามีแบบการเรียนเป็นแบบหนึ่งพำ
 อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของประ โยชน์ คุปต์กาญจนากุล (2525 : 106)
 พบว่า นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชอบการเรียนแบบหนึ่งพำอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน

เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยของแบบการเรียนแบบหนึ่งพำเป็นรายชื่อ พบว่า นักศึกษา
 ต้องการให้อาจารย์มอบงานให้ทำ และกำหนดให้ชัดเจนว่าอาจารย์ต้องการให้ปฏิบัติอย่างไร ให้
 เรียนเนื้อหาอะไรบ้าง ซึ่งนักศึกษาจะทำตามที่อาจารย์กำหนดอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ
 การเรียนการสอนในภาคทฤษฎีใช้การบรรยายเป็นหลัก นักศึกษาจึงคุ้นเคยกับการแสวงหาความรู้
 โดยอาศัยอาจารย์ และยังพบว่านักศึกษาต้องปรับตัวสู่ระบบการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษา
 ซึ่งมีวิธีการเรียนต่างไปจากระดับมัธยมศึกษา ทั้งยังต้องปรับตัวเข้าสู่การเรียนในวิชาชีพในชั้นปีที่ 3
 อีกด้วย ด้วยเหตุนี้จึงทำให้นักศึกษามีลักษณะการเรียนดังกล่าวอยู่ในระดับมาก

การที่นักศึกษาวิทยาลัยครูโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา มีแบบการเรียนแบบหลักเลียง
 อยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะนักศึกษาวิทยาลัยครูบางคนไม่พอใจในวิชาชีพที่เรียน เพราะ
 จะเห็นได้จากในปีหนึ่ง ๆ จะมีนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ลาออกเพื่อไปสมัครสอบแข่งขันเข้าศึกษาในคณะ
 ที่ตนต้องการศึกษา ทำให้นักศึกษาไม่มีความตั้งใจเรียน ทำให้นักศึกษามีลักษณะของการเรียนแบบ

หลักเลียง ด้วยเหตุนี้ นักศึกษาวิทยาลัยครู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา จึงมีแบบการเรียนแบบหลักเลียง อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กอบกาญจน์ ศรีประสิทธิ์ (2529 : 90 - 124) พบว่า นักศึกษาพยาบาลในสถาบันการศึกษาพยาบาล สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ชอบการเรียนแบบหลักเลียง อยู่ในระดับปานกลาง เช่นกัน

เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยของแบบการเรียนแบบหลักเลียง เป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษา จะเลือกที่นั่งหลังชั้นเรียน เพื่ออาจารย์จะได้ไม่ค่อยเห็น ไม่ศึกษาและไม่สนใจกิจกรรมในชั้นเรียน ถ้าทำงานไม่เสร็จก็จะไม่ไปเรียน อยู่ในระดับน้อย อาจเป็นเพราะนักศึกษาเริ่มเป็นผู้ใหญ่มีความรับผิดชอบจึงไม่ต้องการหลักเลียง เข้าชั้นเรียนถ้าไม่จำเป็น นอกจากนี้ในภาวการณ์ปัจจุบันที่บัณฑิตวิชาเอกสังคมศึกษากำลังประสบปัญหาการว่างงานสูง จึงทำให้นักศึกษามีความตั้งใจเรียน เพื่อให้การเรียนมีประสิทธิภาพ สามารถเข้าสู่ตลาดงานได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ค่านิยมของสังคมไทย ที่เน้นเรื่องประกาศนียบัตรและปริญญาบัตร จึงทำให้นักศึกษามีความตั้งใจเรียนให้สำเร็จ เพื่อที่ตนจะได้เป็นที่ยอมรับของสังคม ด้วยเหตุนี้ทำให้นักศึกษามีลักษณะการเรียนดังกล่าวอยู่ในระดับน้อย

การที่นักศึกษาวิทยาลัยครู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา มีแบบการเรียนแบบแข่งขันอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะว่าระบบการวัดผลและประเมินผล การเรียนของวิทยาลัยครู ใช้วิธีอิงกลุ่ม โดยกำหนดเป็น 5 ระดับคะแนน จึงทำให้นักศึกษาต้องแข่งขันในการเรียน และการเรียนในลักษณะนี้ นักศึกษาต้องการให้เพื่อนรับรู้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม จึงพยายามทำสิ่งต่าง ๆ ให้ดีกว่าผู้อื่น อาจจะอยากให้ผู้อื่นสนใจและชมเชย และพยายามทำเกรดให้สูง เพื่อการได้เปรียบในการหางานทำและการศึกษาต่อในชั้นบัณฑิตศึกษา จึงทำให้นักศึกษาวิทยาลัยครู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษามีแบบการเรียนแบบแข่งขันอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กอบกาญจน์ ศรีประสิทธิ์ (2529 : 90 - 124) พบว่า นักศึกษาพยาบาลในสถาบันการศึกษาพยาบาล สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ชอบการเรียนแบบแข่งขันอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยของแบบการเรียนแบบแข่งขันเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษา ต้องการให้อาจารย์สนใจตนเอง และนักศึกษาส่งใจผลการเรียนของเพื่อน ในขณะที่เดียวกันก็พยายามหาเทคนิคที่ส่งเสริมการเรียนของตนเองให้ดีกว่าเพื่อน ๆ อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะนักศึกษา ต้องการให้อาจารย์และเพื่อนยอมรับว่าตนเองมีผลการเรียนเหนือกว่าใคร ๆ ซึ่งผลการเรียนที่

ดีเด่นและเป็นที่ยอมรับนั้น อาจทำให้นักศึกษาสามารถเข้ากลุ่มกับเพื่อนได้โดยง่าย และเป็นที่น่าสนใจของเพื่อนต่างเพศ จากการศึกษาของ วิลลมา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530 : 40 - 43) พบว่า ธรรมชาติของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 จะต้องการอยู่กับกลุ่มเพื่อน อีกทั้งมีความคิดที่จะเริ่มมีเพื่อนต่างเพศที่สนิท ด้วยเหตุนี้ทำให้นักศึกษามีลักษณะการเรียนรู้ดังกล่าวอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาวิทยาลัยครูโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา ตามสมมุติฐานข้อ 1 ที่ว่า นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีแบบการเรียนรู้ต่างกัน พบว่า นักศึกษา โปรแกรมวิชาสังคมศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีแบบการเรียนรู้แบบอิสระและแบบหลักเลียงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง มีแบบการเรียนรู้แบบอิสระมากกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ อาจเป็นเพราะนักศึกษา โปรแกรมวิชาสังคมศึกษาที่มีผลการเรียนอยู่ในระดับดังกล่าวมีความคิดว่าการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองทำให้นักศึกษามีความรู้กว้างขวาง ประกอบกับธรรมชาติของนักศึกษา โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา มีเนื้อหาเกี่ยวกับสังคมวิทยา ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ในสังคม ซึ่งการเรียนการสอนแบบนี้จะมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีการอภิปราย วิเคราะห์ปัญหา ถกเถียงปัญหาต่าง ๆ ทั้งอดีต ปัจจุบัน และอนาคต เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และมีความรู้กว้างขวาง (มุกดา ศรียงค์. 2529 : 225) ทำให้นักศึกษาต้องศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมนอกชั้นเรียน และติดตามข่าวเหตุการณ์ปัจจุบันอยู่เสมอ เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นมาวิเคราะห์ วิเคราะห์ตามหลักวิชาทางสังคมศาสตร์ เป็นเหตุให้นักศึกษา โปรแกรมวิชาสังคมศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง มีแบบการเรียนรู้แบบอิสระมากกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ นอกจากนั้นนักศึกษา โปรแกรมวิชาสังคมศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางมีแบบการเรียนรู้แบบหลักเลียงน้อยกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ อาจเป็นเพราะนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับดังกล่าวเป็นผู้ใหญ่มีความรับผิดชอบ ประกอบกับการเข้าชั้นเรียนโดยตั้งใจเรียนอาจจะทำให้สามารถทำความเข้าใจเนื้อหาวิชาได้ง่าย เป็นเหตุให้นักศึกษา โปรแกรมวิชาสังคมศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง มีแบบการเรียนรู้แบบหลักเลียงน้อยกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ส่วนนักศึกษา โปรแกรมวิชาสังคมศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทาง

การเรียนต่ำ มีแบบการเรียนแบบอิสระน้อยกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง อาจเป็นเพราะนักศึกษามีความคิดว่าเรียนเพื่อให้สอบผ่าน จึงไม่สนใจศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมนอกชั้นเรียน (อนุช อภาภิรมย์. 2517 : 18) ทำให้นักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีลักษณะการเรียนแบบอิสระน้อยกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง และนักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีแบบการเรียนแบบหลักเล็งมากกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง อาจเป็นเพราะสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนไม่จูงใจในการเรียน เนื่องจากอาจารย์ใช้การสอนแบบบรรยายเป็นส่วนใหญ่ (ธงชัย รักซ้อน. 2523 : 91 - 97) ทำให้การเรียนการสอนไม่น่าสนใจ นักศึกษาจึงหลีกเลี่ยงการเข้าชั้นเรียน ประกอบกับนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ จะไม่สนใจเรียน (อนุช อภาภิรมย์. 2517 : 18) ทำให้นักศึกษามีลักษณะการเรียนแบบหลักเล็งมากกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและนักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง

เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยของแบบการเรียนแต่ละแบบ พบว่า นักศึกษาวิทยาลัยครูโปรแกรมวิชาสังคมศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และนักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง มีแบบการเรียนแบบร่วมมืออยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะนักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษาต้องการอภิปราย ถกเถียง วิเคราะห์ปัญหา และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับอาจารย์และเพื่อน ๆ ให้ตนเองมีความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียนได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้การเรียนมีประสิทธิภาพ อีกทั้งการฟังความคิดเห็นจากเพื่อน ๆ ทำให้ความรู้กว้างขวางยิ่งขึ้น ทำให้นักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และนักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง มีแบบการเรียนแบบร่วมมืออยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องผลการวิจัยของ ประโยชน์ คุปต์กาญจนากุล (2525 : 104 - 109) ที่พบว่า นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงชอบการเรียนแบบร่วมมือมากกว่านักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และนักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ยังมีแบบการเรียนแบบอิสระอยู่ในระดับมาก ซึ่งอาจเป็นเพราะนักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความคิดว่าบทเรียนเป็นสิ่งที่น่าสนใจ และมีความตั้งใจศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยการอ่านและฟังการอภิปรายทางวิชาการใน

ที่ต่าง ๆ มีความสนใจสิ่งรอบด้าน มีความขยันพากเพียรในการเรียน (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2530 : 54 - 55) นอกจากนี้นักศึกษาคิดว่าการเรียนแบบอิสระทำให้นักศึกษา ประสบผลสำเร็จในการเรียน จึงทำให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีแบบการเรียนแบบ อิสระอยู่ในระดับมาก ส่วนนักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีแบบ การเรียนแบบแบบอิสระ แบบพึ่งพา แบบหลีกเลี่ยง แบบแข่งขัน แบบร่วมมือ อยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะนักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีความคิดว่าการ เรียนหรือวิชาการเรียนของนักศึกษาเป็นเพียงองค์ประกอบหนึ่งในหลายองค์ประกอบที่ส่งผล ให้นักศึกษามีความสำเร็จในการเรียน ดังที่โบวแมน (Bowman. 1965 : 8) กล่าวว่า ผล สัมฤทธิ์ทางการเรียนขึ้นอยู่กับวิธีสอนของอาจารย์ ทักษะคิดต่อวิชาการ สิ่งแวดล้อม และความสัมพันธ์ ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา จึงทำให้นักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ต่ำ มีแบบการเรียนแบบอิสระ แบบพึ่งพา แบบหลีกเลี่ยง แบบแข่งขัน อยู่ในระดับปานกลาง

3. ผลการเปรียบเทียบแบบการเรียนของนักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา ตาม สมมุติฐานข้อ 2 ที่ว่านักศึกษามีที่พักต่างกันมีแบบการเรียนต่างกัน พบว่า นักศึกษาโปรแกรมวิชา สังคมศึกษาที่มีที่พักต่างกัน มีแบบการเรียนแบบแข่งขันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษาที่มีที่พักในหอพักวิทยาลัยครูมีแบบการเรียนแบบแข่งขัน มากกว่านักศึกษาที่มีที่พักในหอพักเอกชนและบ้านพักอาศัย อาจเป็นเพราะหอพักวิทยาลัยครูมีกิจกรรม ต่าง ๆ ที่หอพักจัดขึ้นเป็นการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ กระตุ้นให้นักศึกษามีความกระตือรือร้น ในการเรียนรู้ (นิภา วงษ์พิพัฒน์พงษ์. 2531 : 52) ประกอบกับนักศึกษาโปรแกรมวิชา สังคมศึกษาที่พักในหอพักวิทยาลัยครูเป็นนักศึกษาในวัยเดียวกัน จึงเกิดการเปรียบเทียบกันในด้านผล สัมฤทธิ์ทางการเรียนทำให้นักศึกษามีการเรียนแบบแข่งขัน สำหรับนักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา ที่มีที่พักในหอพักเอกชน และที่พักในบ้านพักอาศัยมีแบบการเรียนแบบแข่งขันน้อยกว่านักศึกษาที่พัก ในหอพักวิทยาลัยครู อาจเป็นเพราะหอพักเอกชนและบ้านพักอาศัยมีกิจกรรมที่ส่งเสริมบรรยากาศ ทางวิชาการไม่มากเท่ากับหอพักของวิทยาลัยครู ทำให้นักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษามีความ กระตือรือร้นในการเรียนรู้น้อยกว่านักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษาที่อยู่หอพักวิทยาลัยครู ประกอบ กับหอพักเอกชนและบ้านพักอาศัยมีบุคคลที่มีความแตกต่างกันมาก ทั้งด้านฐานะทางเศรษฐกิจสังคม

อายุ อาชีพ ทำให้นักศึกษาไม่รู้สึกรู้ว่าการแข่งขันเป็นสิ่งสำคัญ จึงทำให้นักศึกษาโปรแกรมวิชา
สังคมศึกษาที่ฝึกในหอพักเอกชน และที่ฝึกในบ้านพักอาศัยมีแบบการเรียนรู้แบบแข่งขันน้อยกว่านักศึกษา
โปรแกรมวิชาสังคมศึกษาที่มีที่ฝึกในหอพักวิทยาลัยครู

เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยของแบบการเรียนรู้แต่ละแบบ พบว่า นักศึกษาโปรแกรมวิชา
สังคมศึกษาที่มีที่ฝึกในหอพักวิทยาลัยครู ที่ฝึกในหอพักเอกชน ที่ฝึกในบ้านพักอาศัย มีแบบการเรียนรู้
แบบร่วมมืออยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะนักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษาอยู่ในช่วงวัยรุ่น
ตอนปลายถึงวัยผู้ใหญ่ตอนต้น เป็นวัยที่มีความสัมพันธ์กับบุคคลต่าง ๆ (ไพฑูริย์ สีนลาร์ตัน.
2524 : 48) ประกอบกับการศึกษาในปัจจุบันและกิจกรรมที่หอพักจัดขึ้น รวมทั้งการอบรมเลี้ยงดู
ของครอบครัวที่ต้องการส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเตรียมตัวในการปรับตัว
ให้เข้ากับสภาพการณ์ปัจจุบัน เป็นผู้ที่มีความคล่องตัว และปรับตัวเข้ากับบุคคลต่าง ๆ ในสังคมได้
เป็นอย่างดี นอกจากนั้นการที่นักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษาที่มีที่ฝึกต่างกัน มีแบบการเรียนรู้
แบบร่วมมืออยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่านักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษาชอบมีปฏิสัมพันธ์ระหว่าง
บุคคลและสิ่งแวดล้อม ดังคำกล่าวของ สันต์ ธรรมบำรุง (2526 : 20) ที่กล่าวว่า การจัด
กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ได้รับความรู้เป็นสิ่งที่สำคัญ จัดเป็นปฏิสัมพันธ์ของนักศึกษากับอาจารย์ และ
สิ่งแวดล้อมอื่น ๆ และจากการศึกษาของเล็กซ์ (Lex. 1975 : 1093-A) พบว่า นักศึกษา
ชอบการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มมาก เพราะได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของตน ประกอบ
กับลักษณะที่ฝึกในหอพักวิทยาลัยครู ในหอพักเอกชน และในบ้านพักอาศัย มีการรวมกลุ่มกันทำกิจกรรม
ต่าง ๆ ทำให้นักศึกษาได้มีโอกาสร่วมมือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน นักศึกษาโปรแกรม
วิชาสังคมศึกษาจึงมีแบบการเรียนรู้แบบร่วมมืออยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. จากการศึกษา พบว่า นักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา มีแบบการเรียนรู้แบบ
ร่วมมืออยู่ในระดับมาก แสดงว่านักศึกษาต้องการการเรียนรู้การสอนที่ทำให้นักศึกษาได้มีโอกาส
แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ดังนั้นควรดำเนินการดังนี้

1.1 ฝ่ายวิชาการของวิทยาลัยครูควรกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการเรียนการสอน และพัฒนาการเรียนการสอน โดยการจัดอบรมอาจารย์ผู้สอนนักศึกษา โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา เน้นให้อาจารย์จัดการเรียนการสอนที่ทำให้นักศึกษาได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ระหว่างนักศึกษากับอาจารย์หรือนักศึกษากับนักศึกษา ซึ่งเป็น การส่งเสริมสัมพันธภาพที่ดีระหว่าง นักศึกษาด้วยกัน ย่อมทำให้เกิดความเชื่อมั่น ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน อันเป็นการส่งเสริม แรงจูงใจให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น

1.2 อาจารย์ควรมอบหมายงานให้นักศึกษาได้ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมนอกชั้นเรียน เพื่อเป็นการฝึกทักษะในด้านการค้นหาความรู้จากแหล่งวิชาต่าง ๆ นอกเหนือจากความรู้ในชั้นเรียน และในตำรา เพราะนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีแบบ การเรียนแบบอิสระอยู่ในระดับมาก ด้วย

1.3 อาจารย์ควรนำความเข้าใจเกี่ยวกับแบบ การเรียนของนักศึกษาเพื่อนำไปใช้ เป็นแนวทางในการเลือกวิธีสอนให้เหมาะสมกับความต้องการ ความสนใจ ความถนัด และแบบ การเรียนของนักศึกษา ซึ่งจะ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาดีขึ้น

2. ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า นักศึกษา โปรแกรมวิชาสังคมศึกษาที่มีที่พักในหอพักของ วิทยาลัยครู มีแบบ การเรียนแบบแข่งขันอยู่ในระดับมากกว่านักศึกษา โปรแกรมวิชาสังคมศึกษาที่มี ที่พักในหอพักของ เอกชนและที่พักในบ้านพักอาศัย แสดงว่า นักศึกษา โปรแกรมวิชาสังคมศึกษาที่มี ที่พักในหอพักของวิทยาลัยครู ให้ความสำคัญของการแข่งขันมากกว่านักศึกษา โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา ที่มีที่พักในหอพักเอกชนและมีที่พักในบ้านพักอาศัย ซึ่งการเรียนในลักษณะของการแข่งขันนั้นมีผลดี ทำให้นักศึกษา โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา มีความขยันหมั่นเพียรเพื่อทำคะแนนให้ดี ดังนั้นอาจารย์ ควรดำเนินการดังนี้

2.1 สนับสนุนให้นักศึกษา โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา มุ่งแข่งขันกับตนเองเพื่อให้ คะแนนสูงกว่าเดิม มากกว่าการแข่งขันกับเพื่อน เพราะการแข่งขันกับเพื่อนจะทำให้เกิดความ วิตกกังวล

2.2 อาจารย์ควรสนับสนุนให้นักศึกษา โปรแกรมวิชาสังคมศึกษาได้อยู่หอพัก เพื่อ ใช้ชีวิตร่วมกัน เพราะการอยู่หอพักทำให้นักศึกษามีความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น

2.3 วิทยาลัยครูควรส่งเสริมในด้านบริการทอผ้าให้เพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

จากผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาวิทยาลัยครู ไปรแกมวิชาสังคมศึกษามีแบบการเรียนรู้แบบร่วมมืออยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยจึงเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ควรมีการศึกษาค้นคว้าเรื่องปัจจัยที่ส่งเสริมการเรียนการสอนแบบร่วมมือที่เหมาะสมกับการเรียนการสอนในวิทยาลัยครู ซึ่งจะส่งผลให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์ของวิทยาลัยครูต่อไป
2. ควรศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่มีผลต่อแบบการเรียนรู้ของนักศึกษา เช่น ภูมิฐานะ สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว ทักษะของนักศึกษาต่อวิชาชีพ และทัศนคติของนักศึกษาต่ออาจารย์ เพื่อได้ข้อมูลนำมาปรับปรุงการเรียนการสอนในสถาบันฝึกหัดครูให้ดียิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ ท้าสว่างษ์. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ท้าวท้าวส่วนจำกัด ศรีเดชา, 2528.
- กอบกาญจน์ ศรีประสิทธิ์. การศึกษาแบบการเวียนของนักศึกษาพยาบาล ในสถาบันการศึกษาพยาบาล สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย. ปรินทูปานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2529. อัดสำเนา.
- การฝึกหัดครู, กรม. การจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2528.
- _____. ทิศทางการฝึกหัดครูตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พุทธศักราช 2527. กรุงเทพฯ : ฝ่ายประชาสัมพันธ์ กรมการฝึกหัดครู, 2527.
- _____. วันคล้ายวันสถาปนากรมการฝึกหัดครู 29 กันยายน 2529. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กองส่งเสริมวิทยฐานะครู, 2529.
- _____. สถิติการศึกษาและบุคลากร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2532.
- _____. หลักสูตรวิทยาลัยครู พุทธศักราช 2530. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2530.
- กุลวดี เรืองเดช. พฤติกรรมการสอนของครูด้านการเตรียมการสอนและด้านการใช้อุปกรณ์การสอน. ปรินทูปานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2518. อัดสำเนา.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. รายงานการประเมินสภาพการจัดการศึกษาและประเมินแผนการพัฒนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529) ระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2528.
- จันทร์เกษม, วิทยาลัยครู. การศึกษาเรื่องทักษะการสอนที่เป็นปัญหาของนักศึกษาระดับ ป.กศ., ป.กศ.สูง และปริญญาตรี ในกลุ่มวิทยาลัยครูกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยครูจันทร์เกษม, 2522. อัดสำเนา.

- จันทน์ , พรตตะเสน. ปัญหาการใช้หลักสูตรสังคมศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูง ฉบับพุทธศักราช 2519. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522. อัดสำเนา.
- จินตนา ยูนิพันธ์. การเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์. กรุงเทพฯ : ภาควิชาพยาบาลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
- จรรยา คุณมี. "ครูสังคมศึกษา," วารสาร. 28(21) : 11-14; พฤศจิกายน 2520.
- จิรวัดน์ วีรังกร. การวิเคราะห์โครงสร้างและกระบวนการบริหารงานบุคลากรนิสิตนักศึกษา ในมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา.
- ชวพันธ์ กุญชร ณ อยุธยา. เอกสารเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน, 2525. อัดสำเนา.
- คำวิ กุลประสิทธิ์. แบบการเรียนของนักศึกษาเทคนิคการแพทย์ คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ประสานมิตร : มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.
- ทองจันทร์ ทงส์ลการมภ์. "หลักการเรียนและการสอน," ใน คู่มืออาจารย์ด้านการเรียน การสอน. กรุงเทพฯ : หน่วยพัฒนาคณาจารย์ ฝ่ายวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- ทองเรียน อมรัชกุล. การบริหารกิจการนิสิต : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. นิตยสาร : ภาควิชา นานะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ นิตยสาร, 2525.
- ทัศนีย์ ศิริวัฒน์. แบบการเรียนของนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.
- ทัศนีย์ เรืองธรรม. ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนวิชาสังคมศึกษาของอาจารย์ในวิทยาลัย ครูภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518. อัดสำเนา.

- ทวีป ศิริวิรัมย์. รายงานการวิจัยเรื่องการปรับตัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2526. อัดสำเนา.
- ธงชัย รักซ้อน. ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนวิชาสังคมวิทยา ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง ในวิทยาลัยครู. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523. อัดสำเนา.
- นันทนา กบิลกาญจน์. สรุปรายงานการวิจัยสิ่งจูงใจในการปฏิบัติงานของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2521. อัดสำเนา.
- นิภา แก้วศรีงาม. "จิตวิทยาการเรียนการสอน," ใน การอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการจัด การเรียนการสอนทางไกล. หน้า 1 - 13. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2529.
- นิภา วงษ์พิพัฒน์พงษ์. การนำเสนอแนวทางการพัฒนาหอพักนักศึกษาในสภามหาวิทยาลัยศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531. อัดสำเนา.
- นงนุช สุวรรณแสง. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาของอาจารย์ ในวิทยาลัยครู. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521. อัดสำเนา.
- นพพร พานิชสุข. ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์วิชาสังคมศึกษา วิชาวิธีสอนสังคมศึกษา กับการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาของนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522. อัดสำเนา.
- บรรจง ชูสกุลชาติ. "ทิศทางการฝึกหัดครู," ใน เอกสารสรุปคำบรรยาย อธิปัติกรรม การฝึกหัดครู. ม.ป.ท., 2527.
- ประกอบ คูปรัดน์. "ขบวนการนักศึกษาในประเทศไทย : ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ บางประการ," อุดมศึกษา 23. หน้า 11-15. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.

- ประทักษ์ เจียรบรรรณง. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เยาวภา โชติวิชัย. เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่
วิทยาลัยครูธนบุรี กรุงเทพฯ : เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน 2533.
- ประธาน วัฒนเวทิสัย. เรื่องไม่ยากถ้าอยากเรียนเก่ง. หน่วยพัฒนาการเรียนการสอน
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2529.
- ประสัท ภัททวงศ์. "รูปแบบการสอนที่ดี," ศรีนครินทร์สาร. ฉบับปฐมฤกษ์ : 15-20;
มิถุนายน - กันยายน 2517.
- ประโยชน์ คุปต์กาญจนากุล. แบบการเรียนของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. อัดสำเนา.
- ปราณี นิลเทม. ความคิดเห็นของนักศึกษาครูเกี่ยวกับโปรแกรมวิชาสังคมศึกษาระดับปริญญาตรีใน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2524. อัดสำเนา.
- ปราณี ภาสกรณ์. การเตรียมครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาของคณะครุศาสตร์. วิทยานิพนธ์
ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513. อัดสำเนา.
- บุญเทวีชัย วงษ์พาณิชย์. องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนในระดับปริญญาตรี
(ค.บ.) ของบุคลากรทางการศึกษาและครูประจำการในวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร.
ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523.
อัดสำเนา.
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. "การสอนระดับอุดมศึกษา," ครุศาสตร์. 10(3-4) : 74-86;
กรกฎาคม-ธันวาคม 2524.
- _____. "ความสัมพันธ์ในหมู่นิสิตนักศึกษา," สภาการศึกษาแห่งชาติ. 5 : 47-55;
พฤษภาคม 2514.
- _____. รายงานการวิจัยเรื่องรูปแบบการใช้ชีวิตของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
กรุงเทพฯ : ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
อัดสำเนา.

ไพฑูรย์ สีนเลารัตน์. "รูปแบบและวิธีการในการสอนระดับอุดมศึกษา," ใน สัมมนาอาจารย์
ด้านการเรียนการสอน. หน้า 83 - 89. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
2523.

_____. หลักและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช. 2524.

ภนิดา คุศลกุล. โปรแกรมการเตรียมครูระดับปริญญาตรีเพื่อสอนวิชาสังคมศึกษา. วิทยานิพนธ์
ศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517. อัดสำเนา.

ภัสสร ต้วงสุวรรณ. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เขาวภา ไซติวิชัย. เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วิทยาลัยครู
ธนบุรี กรุงเทพฯ : เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน 2533.

มหาวิทยาลัย, ทบวง. การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนการสอน
ตามโครงการผู้ฝึกอบรม. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย, 2521.

มุกดา ศรียงค์. บุคลิกภาพที่สมบูรณ์. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2529.

เขาวภา ไซติวิชัย. แบบสำรวจการเรียนของนักศึกษา (ศึกษานำ). วันที่ 18 พฤศจิกายน
2533.

ลักษณี มีนะนันท์ และรุจิเรศ ฐนุรักษ์. รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาแบบการเรียนของ
นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2528.
อัดสำเนา.

ลำพอง บุญช่วย. การสอนเชิงระบบ. นนทบุรี : ชัยศิริการพิมพ์, 2524.

วราพร จำรัสประเสริฐ. ทักษะเยาวชนไทยในทศวรรษหน้าตามทรรศนะของนักสังคมศาสตร์.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2531. อัดสำเนา.

วันเพ็ญ วรรณโกลม. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เขาวภา ไซติวิชัย. เป็นผู้สัมภาษณ์. ที่
วิทยาลัยครูธนบุรี กรุงเทพฯ : เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน พ.ศ. 2533.

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. "การบริหารงานด้านหอพัก," นิสิตนักศึกษา หลักการ ปัญหา
และแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2525.

- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. การเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชา
 อุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.
- _____. "นิสิตนักศึกษา," ใน การเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา. หน้า 53-57.
 กรุงเทพฯ : ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- _____. บุคลากรนิสิตนักศึกษา. กรุงเทพฯ : โครงการตำราและเอกสาร คณะครุศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- วิจิตร ลีนลิริ. "การเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา," ใน รายงานการสัมมนาเรื่องบทบาท
 และทิศทางของการอุดมศึกษาไทย. หน้า 23-25. กรุงเทพฯ : ภาควิชาอุดมศึกษา
 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการสอนภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.
- สมบัติ แสงรุ่งเรือง. สู่การสอนทั่วไป. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2524.
- สมประสงค์ น่วมบุญลือ. ปัญหาการเรียนและการสอนสังคมศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา
 ชั้นสูง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- สรรเสวีญ อุทัยเฉลิม. "มหาวิทยาลัยในทัศนะของข้าพเจ้า," ใน คณนิตยสารมหาวิทยาลัย.
 หน้า 183-184. กรุงเทพฯ : แผนกอิสระสื่อสารมวลชนและประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย, 2514.
- สวัสดิ์ อุทรานันท์. การจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ :
 ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- สันต์ ธรรมบำรุง. หลักการนิเทศการสอน. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2526.
- สายหยุด จำปาทอง. "การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา," อุดมศึกษาปริทัศน์.
 3(4) : 1-9; กรกฎาคม-สิงหาคม 2531.
- สำเริง บุญเรืองรัตน์. "เครื่องมือประเมินผลการสอน," ใน รายงานเรื่องการฝึกอบรม
 อาจารย์ใหม่ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนครั้งที่ 4. หน้า 33-37. กรุงเทพฯ :
 ทบวงมหาวิทยาลัย, 2529.

- สนธิ ทิววัลย์. "บทบาทของครูสังคมศึกษา," วารสารประชาศึกษา. 3 : 34; ตุลาคม 2517.
- สุทธิ ประจงศักดิ์. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพในการสอนของนักศึกษาครู ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520. อัดสำเนา.
- สุภัตตรา สุภาพ. สังคมวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2521.
- สุมาลี วิลไรต์. ปัญหาในการจัดดำเนินการสอนตามโปรแกรมการสอนสังคมศึกษาระดับปริญญาตรีในวิทยาลัยครู. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522. อัดสำเนา.
- สุมิตร คุณานุกร. หลักสูตรและการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : แผนกวิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และเอเนกกุล กรี่แสง. หลักเบื้องต้นของการวัดผลการศึกษา. พิมพ์โลก : มุลนิธิเอเซีย, 2519.
- อนุช อภาภิรมย์. นักศึกษา กับสังคมไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2517.
- อัจฉรา ธรรมมาภรณ์. "แบบการเรียน : องค์ประกอบช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนการสอน," ศึกษาศาสตร์. 4(10) : 31-39; ตุลาคม 2530.
- อัจฉรา ภานุรัตน์. วิธีการเรียนของนักศึกษาวิทยาลัยครู วิชาเอกประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- อุทุมพร ทองอุไร. "การประเมินผลการสอนของอาจารย์," ใน การสอนและการวัดผลการศึกษา. หน้า 80 - 86. กรุงเทพฯ : ฝ่ายวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518.
- อุไรรัตน์ ศรีสวย. ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนกับเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชั้นปี และวิชาเอกของนักศึกษาวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526. อัดสำเนา.
- Anastasi, Anne. Psychological Testing. 2nd ed. New York : Macmillan, 1961.

- Bandt, Phillip L. and others. A Time to Learn : A Guide to Academic and Personal Effectiveness. New York : Holt, Rinehart and Winston, Inc., 1974.
- Bishop, Nichols H. "Student Learning Styles : Implication for Student and Institutional Development," Dissertation Abstracts International. 46 : 2230-A; February, 1986.
- Bogue, E.G. "Variable in Effective Instruction," Improving College and University Teaching. 12 : 149-153; Summer, 1974.
- Bowman, Paul H. "Family Role in the Mental Health of School," Mental Health and Achievement. New York : John Wiley and Sons, 1965.
- Craston, Charles M. and Barclay McCort. "A Learner Analysis Experiment : Cognitive Styles versus Learning Style in Undergraduate Nursing Education," Journal of Nursing Education. 24(4) : 136-138; April, 1985.
- Cronbach, Lee J. Essentials of Psychological Testing. 3rd ed. New York : Harper and Row, 1971.
- Davidman, Leonard. "Learning Styles : The Myth, The Panacea, The Wisdom," Phi Delta Kappa. 6 : 641-645; May, 1981.
- Dunn Rita and others. "Learning Styles : Research VS. Opinion," Phi Delta Kappan. 62(9) : 645-646; May, 1981.
- Edwards, Allen L. Statistical Analysis. 2nd ed. New York : Rinehart, 1957.
- Entwistle, N.J. and J.D. Dorothy. "The Relationship between Personality Study Method and Academic Performance," The British Journal of Educational Psychology. 40 : 132 - 143; June, 1970.
- Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology and Education. 5th ed. Tokyo : McGraw-Hill, 1981.
- Grasha, Anthony and Sheryl Reichman. Workshop Handout on Learning Styles. Ohio : University of Cincinnati, 1975.
- Henson, Kenneth T. and Paul Borthwick. "Matching Styles : A Historical Look," Theory into Practice. 1 : 3-9; Winter, 1984.
- Kemp, Jerrold E. Instructional Design : A Plan for Unit and Course Development. California : Fearon/Pitman, 1971.

- Krejcie, Robert V. and Daryley W. Morgan. "Determining Sample Size for Research Activities," Journal of Educational and Psychological Measurement. 30 : 607-610; Autumn, 1970.
- Lex, James J. "Attitude Change of Seminary Students Association with a Course in Group Dynamics," Dissertation Abstracts International. 33 : 6093-A; May, 1975.
- Maddox, Harry. How to Study. London : The English Language Book Society, 1965.
- Mann, Richard D. and others. The College Classroom : Conflict Change and Learning. New York : John Wiley and Sons, 1967.
- Ostmoe, Patricia M. and others. "Learning Style Preference and Selection of Learning Strategies : Consideration and Implications for Nurse Education," Journal of Nursing Education. 23(1) : 27-30; January, 1984.
- Page, Terry G., J.E. Thomas and A.R. Marshall. International Dictionary of Education. New York : The Anchor Press Ltd., 1977.
- Rezler, Anges G. and Ruth R. French. "Personality Types and Learning Preference of Students in Six Allied Health Profession," Journal of Allied Health. 4 : 20-26; Winter, 1975.
- Smith, L.H. Learning Styles : Measurement and Educational Significance. Unpublished Ph.D. Dissertation, University of Connecticut, 1976.
- Torrance, E.P. Mental Health and Achievement : Increasing Potential and Reducing School Dropout. New York : Wiley, 1965.
- Travers, Robert W. Morris. Educational Measurement. New York : Macmillan, 1958.
- Warren, Johnathan. Instructional Techniques in Higher Education. Englewood Cliffs. New Jersey : Englewood Cliffs, Educational Technology Publications, 1979.
- Winer, B.J. Statistical Principles in Experimental Design. 2nd ed. New York : McCraw-Hill, 1971.

ภาควิชา

ภาคผนวก ก

หนังสือนำ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

มกราคม 2534

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

เรียน นักศึกษาวิทยาลัยครูโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา

ดิฉัน นางเยาวภา โชติวิชัย นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ให้ทำการวิจัยเรื่อง แบบการเรียนของนักศึกษาวิทยาลัยครูโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา เพื่อเป็นวิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ผลของการศึกษาวิจัยจะเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนวิทยาลัยครูในคณะครุศาสตร์ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การวิจัยครั้งนี้ได้ใช้แบบสอบถามเพื่อศึกษาแบบการเรียนของนักศึกษา โปรแกรมวิชาสังคมศึกษาของวิทยาลัยครู ดังรายละเอียดปรากฏในแบบสอบถามที่แนบมา

ดิฉันจึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านได้ โปรดสละเวลาตอบแบบสอบถามทุกข้อ คำตอบของท่านจะมีคุณค่าต่อผลการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างมาก ขอให้ท่านตอบตามความเป็นจริงทุกข้อ แบบสอบถามที่กลับคืนมาจะเก็บไว้เป็นความลับและไม่มีผลต่อการเรียน สำหรับการเสนอผลข้อมูลที่ได้ จะกระทำโดยส่วนรวม

ดิฉันหวังว่าคงได้รับความร่วมมือจากท่านเป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

เยาวภา โชติวิชัย

(นางเยาวภา โชติวิชัย)

นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการอุดมศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามแบบการ เรียนของนักศึกษา

แบบสอบถาม
เรื่อง
แบบการเรียนของนักศึกษาวิทยาลัยครู
โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา

แบบสอบถามนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับแบบการเรียนของนักศึกษาที่ใช้เรียนวิชาต่าง ๆ ตามหลักสูตรโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา คำตอบต่าง ๆ ไม่มีถูกไม่มีผิด เป็นเพียงบอกให้ทราบถึงลักษณะที่ใช้ในการเรียนเท่านั้น จึงขอให้ท่านตอบตามความเป็นจริง คำตอบเหล่านี้จะเป็นข้อมูลสำคัญที่จะนำไปใช้ปรับปรุงเทคนิคและวิธีการเรียนการสอนเพื่อให้มีความเหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพในการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของนักศึกษาวิทยาลัยครูโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับแบบการเรียนนักศึกษาวิทยาลัยครู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา มีทั้งหมด 60 ข้อ

โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ ทั้งนี้เพื่อจะได้ข้อมูลที่สมบูรณ์นำไปใช้ประโยชน์ในการวิจัยต่อไป

ตอนที่ 1

ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภาพทั่วไปของนักศึกษาวิทยาลัยครูโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน [] ทางด้านซ้ายมือหน้าข้อความที่เป็นจริง

1. ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมทั้งหมดตั้งแต่เริ่มเข้าเรียนถึงภาค 1 ปีการศึกษา 2533

[1] คะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.50

[2] คะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 2.50 - 2.99

[3] คะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป

2. สถานที่พักในระหว่างการศึกษา

[1] ทอพักวิทยาลัยครู

[2] ทอพักเอกชน

[3] บ้านพักอาศัย

[4] อื่น ๆ

ตอนที่ 2

แบบสอบถามแบบการ เรียนของนักศึกษา โปรแกรมวิชาสังคมศึกษาของวิทยาลัยครู

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือซึ่งตรงกับที่ท่านปฏิบัติมากที่สุด

ตัวอย่าง

ลำดับข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
1	ข้าพเจ้าจะช่วยเหลือเพื่อนที่มีปัญหาทางการเรียนเสมอ	✓				
2	ข้าพเจ้าจะง่วงนอนในขณะที่เรียนวิชาศีลธรรม					✓

ข้อที่ 1 ถ้าทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องมากที่สุด แสดงว่าท่านปฏิบัติมากที่สุดใน การช่วยเหลือเพื่อนที่มีปัญหาทางการเรียนเสมอ

ข้อที่ 2 ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องน้อยที่สุด แสดงว่ามีน้อยครั้งเหลือเกินที่จะ ง่วงนอนเมื่อเรียนวิชาศีลธรรม

ลำดับข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
1	ข้าพเจ้าจะสนใจการเรียนที่ต้องค้นคว้าด้วยตนเองมากกว่าการนั่งฟังในชั้นเรียน _____					
2	ข้าพเจ้าจะเรียนเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ตามที่อาจารย์กำหนด _____					
3	ข้าพเจ้ามีเวลาในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมนอกชั้นเรียนเพียงเล็กน้อย _____					
4	ข้าพเจ้าสนิทกับเพื่อน ๆ นอกชั้นเรียนเกี่ยวกับความคิดเห็นหรือประเด็นปัญหาที่เสนอในชั้นเรียนเสมอ _____					
5	ข้าพเจ้าพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้ดีกว่าเพื่อนคนอื่น ๆ _____					
6	ข้าพเจ้าเลือกศึกษาในสิ่งที่เห็นว่าสำคัญ ถึงแม้จะไม่ตรงกับเรื่องที่กำหนดในหลักสูตรก็ตาม _____					
7	ข้าพเจ้าพยายามบันทึกทุกสิ่งทุกอย่างที่อาจารย์สอน _____					
8	เมื่อข้าพเจ้าพบเนื้อหาวิชาที่อยากจะปล่อยข้ามไป _____					
9	ในขณะที่เรียนข้าพเจ้าจะร่วมอภิปรายเป็นประจำ _____					
10	ข้าพเจ้าจะชอบอาจารย์ที่ให้ความสนใจข้าพเจ้า _____					
11	ข้าพเจ้าใช้เวลาส่วนใหญ่ศึกษาค้นคว้าเนื้อหาวิชาที่เรียนด้วยตนเอง _____					
12	ข้าพเจ้าพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายตามข้อเสนอนะของอาจารย์อย่างดีที่สุด _____					

ลำดับ ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
		5	4	3	2	1
13	ข้าพเจ้าใช้เวลาในการเอาใจใส่การเรียนน้อย _____					
14	ข้าพเจ้าสามารถเรียนรู้ได้ดีขึ้น ถ้าได้มีการแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน _____					
15	เมื่อมีโอกาสอภิปรายในชั้นเรียนข้าพเจ้าจะต้องแข่งขัน กับเพื่อนเพื่อให้ความคิดของข้าพเจ้าเป็นที่ยอมรับ _____					
16	ข้าพเจ้ามั่นใจในความสามารถที่จะเรียนเนื้อหาวิชา ต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง _____					
17	ข้าพเจ้าจะศึกษาเนื้อหาวิชาที่อยู่นอกตำราน้อยครั้ง _____					
18	เมื่อข้าพเจ้าทำงานที่ได้รับมอบหมายไม่เสร็จข้าพเจ้าจะ ไม่ไปเรียน _____					
19	ข้าพเจ้ายายามสนับสนุนให้เพื่อนทำงานเป็นกลุ่ม _____					
20	ข้าพเจ้ายายามหาวิธีการแก้ปัญหาให้ได้ก่อนคนอื่น ๆ เสมอ _____					
21	ข้าพเจ้าทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยตนเอง _____					
22	ข้าพเจ้าต้องการให้อาจารย์กำหนดให้ชัดเจนว่า คาดหวังอะไรจากผู้เรียน _____					
23	ข้าพเจ้าเรียนเนื้อหาวิชาเพียงเพื่อความสำเร็จใน การศึกษาเท่านั้น _____					

ลำดับ ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
24	ข้าพเจ้ามักจะทำงานที่ได้รับมอบหมายเป็นรายกลุ่มมากกว่าทำเป็นรายบุคคล _____					
25	ข้าพเจ้าพยายามแสดงให้เพื่อนคนอื่น ๆ ทราบเมื่อข้าพเจ้าสามารถทำงานหรือเรียนได้ดี _____					
26	ในการเรียนวิชาที่เปิดให้มีการอภิปรายข้าพเจ้าสามารถแสดงเหตุผลทางหลักวิชาได้เป็นอย่างดี _____					
27	ก่อนจะทำงานที่ได้รับมอบหมายข้าพเจ้าพยายามจะให้อาจารย์เห็นชอบเสียก่อน _____					
28	ข้าพเจ้าจะเลือกที่นั่งหลังชั้นเรียนที่อาจารย์จะได้ไม่ค่อยเห็น _____					
29	ข้าพเจ้าสนุกกับการได้ร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน _____					
30	ข้าพเจ้าอีกอีกที่ต้องช่วยเหลือหรืออธิบายความรู้ให้เพื่อนฟังก่อนสอบ _____					
31	ข้าพเจ้ามักศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมนอกชั้นเรียนด้วยตนเอง _____					
32	ข้าพเจ้ามักจะปฏิบัติตามความคิดเห็นของอาจารย์มากกว่าความคิดเห็นของตนเอง _____					
33	ข้าพเจ้าไม่ค่อยสนใจต่อกิจกรรมต่าง ๆ ในชั้นเรียนเท่าใดนัก _____					

ลำดับ ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
34	ข้าพเจ้าจะให้ความสำคัญของงานที่ต้องรับผิดชอบ ร่วมกันก่อนงานส่วนตัวเสมอ _____					
35	ข้าพเจ้าสนใจที่จะทราบว่าการสอบแต่ละครั้งเพื่อน ร่วมชั้นสามารถทำคะแนนได้ดีเพียงใด _____					
36	ข้าพเจ้าจะเลือกวิชาเรียนตามที่ข้าพเจ้าสนใจโดย ไม่คำนึงถึงคะแนนหรือเกรด _____					
37	ข้าพเจ้าจะทำงานที่มีปัญหาเกี่ยวกับวิชาต่าง ๆ ตามที่ อาจารย์สอนเป็นส่วนใหญ่ _____					
38	ข้าพเจ้ามักจะเรียนกับอาจารย์ที่ชอบบรรยายโดยไม่มี การซักถาม _____					
39	ข้าพเจ้าเตรียมตัวสอบร่วมกับเพื่อน ๆ เสมอ _____					
40	ข้าพเจ้าจะช่วยเหลือเพื่อนด้านการเรียนก็ต่อเมื่อไม่มีผล กระทบต่อการเรียนของข้าพเจ้า _____					
41	ข้าพเจ้าจะตัดสินใจด้วยตนเองว่าเนื้อหาตอนใดสำคัญ _____					
42	ข้าพเจ้าจะต้องนำหัวข้อที่ได้เรียนแล้วไปปรึกษาเพื่อน ที่เรียนเก่งอยู่เสมอ _____					
43	ข้าพเจ้ามีความมุ่งมั่นอยากใจในการทำกิจกรรมร่วมกับ เพื่อน ๆ _____					

ลำดับ ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
44	ข้าพเจ้าสนใจความคิดเห็นของเพื่อน ๆ เกี่ยวกับ เนื้อหาวิชาที่เรียน _____					
45	ข้าพเจ้าพึงพอใจกับการเรียนที่มีการแข่งขันกับ เพื่อน ๆ _____					
46	ข้าพเจ้าจะวางแผนในการเรียนวิชาต่าง ๆ ด้วย ตนเอง _____					
47	ข้าพเจ้าพยายามให้อาจารย์เป็นผู้ชี้แนะว่าเนื้อหาอะไร เป็นสิ่งสำคัญที่ควรศึกษา _____					
48	ข้าพเจ้าไม่พยายามศึกษาในชั้นเรียน _____					
49	ข้าพเจ้าสนใจการเรียนที่ส่งเสริมให้มีการอภิปรายใน เนื้อหาวิชา _____					
50	ข้าพเจ้าพยายามที่จะเรียนให้ดีกว่าเพื่อน ๆ _____					
51	ข้าพเจ้าศึกษาค้นคว้าเนื้อหาวิชาที่เรียนด้วยตนเองเป็น ส่วนใหญ่ _____					
52	ข้าพเจ้ามักจะปฏิบัติตามความคิดเห็นของเพื่อนมากกว่า ความคิดเห็นของตนเองเป็นส่วนใหญ่ _____					
53	ข้าพเจ้าจัดการบรรยายของอาจารย์ว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง ที่สุด _____					

ลำดับ ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
54	ข้าพเจ้าพยายามให้นักศึกษาและอาจารย์มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันเพื่อทำให้นักศึกษากลับแสดงออก _____					
55	ข้าพเจ้าพยายามคิดหาเทคนิควิธีเรียนที่จะช่วยเสริมการเรียนรู้ให้ได้ดี _____					
56	ข้าพเจ้าไม่ต้องการให้อาจารย์กำหนดว่าวิชานี้ต้องเรียนอะไรบ้าง _____					
57	ข้าพเจ้าจะทำงานที่มีปัญหาเกี่ยวกับวิชาต่าง ๆ ที่มีอยู่ในตำรา _____					
58	ข้าพเจ้าเข้าชั้นเรียนเพราะความจำเป็นมากกว่าความต้องการ _____					
59	ข้าพเจ้าคิดว่าอาจารย์ควรส่งเสริมสนับสนุนให้นักศึกษาทำงานเป็นกลุ่ม _____					
60	ข้าพเจ้าดีใจเมื่อทราบว่าทำคะแนนได้ดีกว่าเพื่อน ๆ _____					

~~~~~  
 ขอขอบคุณในความร่วมมือ  
 ~~~~~

ภาคผนวก ค

ตารางค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตารางค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

1. ตารางค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเป็นรายข้อของแบบ

การวิจัยแต่ละแบบ

แบบอิสระ

1	6	11	16	21	26	31	36	41	46	51	56
6.96	9.86	5.58	4.65	8.14	3.86	7.59	8.50	7.60	7.40	7.96	5.66

แบบพึ่งพา

2	7	12	17	22	27	32	37	42	47	52	57
7.40	7.41	7.59	5.24	7.79	13.77	5.33	5.81	6.68	7.96	7.83	5.02

แบบหลักเลียง

3	8	13	18	23	28	33	38	43	48	53	58
5.69	7.40	8.51	19.01	7.81	7.04	9.00	7.67	10.44	8.88	3.54	7.24

แบบร่วมมือ

4	9	14	19	24	29	34	39	44	49	54	59
4.57	7.46	7.83	7.60	6.04	7.07	7.83	7.62	7.41	7.64	9.00	6.10

แบบแข่งขัน

5	10	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60
3.93	8.50	5.69	3.59	7.24	9.39	7.40	4.24	7.83	7.60	7.41	16.49

2. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .96

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวภา นามสกุล โชติวิชัย

เกิดวันที่ 12 เดือน กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2499

สถานที่เกิด อำเภอมีนบุรี จังหวัดกรุงเทพมหานคร

สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 5 หมู่ 11 เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร 10510

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์ 1 ระดับ 4

สถานที่ทำงานปัจจุบัน กองส่งเสริมวิทยฐานะครู กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ

ประวัติการศึกษา พ.ศ. 2521 ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง จากวิทยาลัยครูจันทระเกษม

พ.ศ. 2525 ศษ.บ. (สังคมศึกษา) จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง

พ.ศ. 2534 กศ.ม. (การอุดมศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร